

ΘΕΜΑ

Μπρα ντε φερ
ΗΠΑ - Ευρώπης

Σελ. 10

ΤΟ ΔΙΑΚΥΒΕΥΜΑ

Τι απαιτεί ο Τραμπ
και γιατί ο συμβιβασμός
είναι μονόδρομος

ΟΙ ΑΠΕΙΛΕΣ

Οι άσοι στο μανίκι
των Ευρωπαίων και
οι αμυντικές δαπάνες

Δείκτης & Ογκος του ΧΑΚ

Με Nurofen,
ο πονοκέφαλος **δεν**
θα χαλάσει
τη στιγμή.

ΑΦΗΣΤΕ ΤΟΝ ΠΟΝΟ ΣΕ ΕΜΑΣ

ΕΛΛΑΔΑ

Το υψηλό κόστος ζωής
«ροκανίζει» το εισόδημα

Μπορεί τα εισοδήματα να αυξάνονται στην Ελλάδα, αλλά δεν μπορούν να καλύψουν το υψηλό κόστος διαβίωσης. Στο σύνολο των νοικοκυριών, το μηνιαίο εισόδημα επαρκεί μεσοσταθμικά για 23 ημέρες, ενώ για τα νοικοκυριά που το εισόδημά τους τελειώνει πριν από το τέλος του μήνα (60%), αυτό επαρκεί για 19 ημέρες, σύμφωνα με έρευνα του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ. Σελ. 14

5 291296 000378

ΡΕΚΟΡ ΕΚΡΟΩΝ ΣΤΗΝ ΚΙΝΑ
ΦΥΓΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ
ΕΠΙΒΡΑΔΥΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Σελ. 9

ΕΥΡΩΠΗ

ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΡΑΛΙ
ΤΙΜΩΝ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ

Σελ. 13

Ψάχνουν συνταγή για ψηφιακή παρουσία της ΒΟC στην Ελλάδα

Εξετάζονται προτάσεις και τρόποι που θα της δώσουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα

Ανοικτό είναι το ενδεχόμενο επιστροφής της Τρ. Κύπρου στην Ελλάδα, όχι με φυσική παρουσία, αλλά μόνο μέσω ψηφιακής. Πρόκειται για μία σκέψη η οποία καλλιεργείται για αρκετό καιρό στα ανώτατα δώματα, αλλά δεν έχει ωριμάσει ακόμα. Εκείνο που ε-

ξετάζεται είναι πρόταση που θα δώσει στην Τρ. Κύπρου ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, σε σχέση με τη προσφέρουν οι τράπεζες στην Ελλάδα. Ο CEO της ΒΟC, Πανίκος Νικολάου, επανέλαβε τη θέση για ενδυνάμωση της τράπεζας σε επίπεδο μη επιτοκιακών εσόδων,

υποδεικνύοντας πως αυτό μπορεί να γίνει είτε με μία εξαγορά ασφαλιστικής, είτε με «asset manager», είτε με «private banking», ή με το λεγόμενο «after banking». Στην παρουσίαση των αποτελεσμάτων για το 2024, σύμφωνα με τα οποία η τράπεζα παρου-

σισε κέρδη μισού δισ., ο CEO της ΒΟC ανέφερε ότι δεν υπάρχει οποιαδήποτε απόφαση για φυσική παρουσία της τράπεζας στην Ελλάδα. «Γιατί όχι και μία μικρή κυπριακή τράπεζα να μπορεί να παίξει τον ρόλο της Fintech», διερωτήθηκε ωστόσο. Σελ. 3

Δυναμική ανάπτυξη στην Ισπανία έδωσε ο τουρισμός

Ο **Economist** έδωσε στην Ισπανία τον τίτλο της καλύτερης σε επιδόσεις οικονομίας του κόσμου. Ο λόγος μπορεί εν μέρει να αναζητηθεί στα 94 εκατ. των τουριστών που επισκέφθηκαν τη χώρα το 2024. Πρόκειται για αριθμό-ρεκόρ, που μάλιστα πλησιάζει τα 100 εκατ. των επισκεπτών της Γαλλίας, διεκδικώντας την πρωτιά ανάμεσα στα τουριστικά κέντρα του πλανήτη. Αυτή η μεταπανδημική ανάκαμψη του τουρισμού είναι ένας βασικός λόγος για τον οποίο η τέταρτη μεγαλύτερη οικονομία της Ευρωζώνης εμφανίζει σταθερά υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης από τη Γερμανία, τη Γαλλία, την Ιταλία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Σελ. 11

Τελεσίγραφο σε ξενοδοχεία για άδειες λειτουργίας

Ορόσημα και υποχρεώσεις

Προθεσμία δύο χρόνων δίνει η κυβέρνηση στα μη αδειοδοτημένα ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα για να εξασφαλίσουν τις άδειες λειτουργίας τους. Σε αντίθετη περίπτωση θα αναστέλλεται η λειτουργία τους. Όπως πληροφορείται η «Κ», το υφυπ. Τουρισμού έχει ετοιμάσει οδικό χάρτη με ορόσημα μέχρι τον Ιούλιο του 2027. Το πλαίσιο ρυθμίσεων κατατίθεται σήμερα στο Υπουργικό. Σελ. 5

Θα καθυστερήσει για λίγο το γκάζι της «Αφροδίτης»

Οι συμφωνίες και οι προκλήσεις

Τέλος στο σιρίαλ της μακράς διαπραγμάτευσης μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Chevtan για το κοιτάσμα «Αφροδίτη», ενώ επιτεύχθηκε συμφωνία στο Κάιρο και για τον «Κρόνο». Εκτός από το πρώτο φυσικό αέριο που θα παραχθεί από το τεμάχιο «12» θα έλθει μια... εικοσαετία μετά την ανακάλυψη της «Αφροδίτης», το 2031. Σελ. 6

■ Κρίσιμοι οι επόμενοι δυο μήνες για το καλώδιο.

Δεν πωλείται τελικά η JCC στη Euronet

Ενισχύεται και αναπτύσσεται

Αλλάξαν τελικά τα σχέδια για πώληση της JCC Payment Systems στη Euronet. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας Κύπρου επανεξέτασε το θέμα και κατέληξε ότι υπάρχει μεγαλύτερη αξία για διατήρηση της JCC ως μέρος του Συγκροτήματος. Έτσι, όχι μόνο δεν θα πωληθεί, αλλά αντιθέτως, θα ενισχυθεί και θα αναπτυχθεί. Σελ. 4

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Σελ. 7

■ Δύσκολη η εξίσωση της άμυνας.

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ / ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΟΥ ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΗ

Στην εποχή της συναλλακτικής διπλωματίας

Σύμφωνα με τη λογική Τραμπ, η Ουκρανία θα πρέπει να πάψει να είναι βάρος του ομοσπονδιακού προϋπολογισμού και θα πρέπει να αναζητηθούν ανταποδοτικά οφέλη. Και αυτά έχουν μάλλον εξευρεθεί και ακούνε στο όνομα κοιτάσματα πολυτιμών ορυκτών. Όπως προκύπτει από τις συζητήσεις των τελευταίων ημερών, η Ουκρανία διαθέτει πλούσιους αποταμιευτές πολυτιμών ορυκτών που είναι απαραίτητα στην παραγωγή προϊόντων υψηλής τεχνολογίας. Αναφερόμαστε στο τιτάνιο, το λίθιο, το ουράνιο και το ζirkόνιο. Την ίδια στιγμή, ο πρόεδρος Τραμπ γνωρίζει πως χωρίς τη στρατιωτική βοήθεια των ΗΠΑ η Ουκρανία δεν θα έχει καμία πιθανότητα να επιβιώσει από τη ρωσική επιθετικότητα.

As πάρουμε όμως τα πράγματα από την αρχή. Την προηγούμενη Τετάρτη ο πρόεδρος Τραμπ μετά από τηλεφωνική συνομιλία 90 λεπτών, κυρίως με τον Πούτιν και λιγότερο με τον Ζελένσκι, διαπίστωσε την ετοιμότητα των δύο ηγετών για ειρήνευση και παρέπιεψε τη συνέχεια σε μελλοντική συνάντηση που θα λάβει χώρα στη Σαουδική Αραβία. Παράλληλα, μέσω του υπουργού Άμυνας έστειλε το μήνυμα ότι η επαναφορά των ουκρανικών συνόρων στα προ ρωσικής εισβολής επίπεδα και η ένταξη της χώρας στο ΝΑΤΟ είναι δυο μη ρεαλιστικά σενάρια. Κατάφερε έτσι να καθυστερήσει τον πρόεδρο Πούτιν ότι δεν πρόκειται να τον βάλει σε κρίσιμα διλήμματα, ενώ εξήγησε στον ουκρανικό λαό ποιο θα είναι το αποτέλεσμα του

τριετούς πολέμου. Οι κινήσεις Τραμπ, ως ήταν αναμενόμενο, προκάλεσαν αμηχανία στην Ευρώπη αφού ξαφνικά όλοι διαπίστωσαν ότι για έναν πόλεμο που εξελίσσεται στην καρδιά της ηπείρου, οι Ευρωπαίοι ηγέτες θα κρατηθούν αμέτοχοι των εξελίξεων για ειρήνευση. Η κριτική που ασκείται σε σχέση με τους χειρισμούς Τραμπ αφορά στους φόβους που εκφράζονται ότι θα αμφισβητηθεί η ουκρανική κυριαρχία, ενώ θα δικαιωθεί η ρωσική επιθετικότητα.

Οι αντιδράσεις, όμως, των Ευρωπαίων ηγετών ίσως αποδειχθούν υπερβολικές, αφού οι κινήσεις Τραμπ καθιστούν την Ουκρανία στρατηγικό σύμμαχο των ΗΠΑ και σκοπός είναι να μειωθεί η εξάρτηση από την Κίνα στην προμήθεια πρώτων υλών, απα-

ραίτητων για την κατασκευή τεχνολογικού εξοπλισμού. Η πρόταση του προέδρου Τραμπ αφορά στην απόκτηση ορυκτών αξίας 500 δισ. δολαρίων, η οποία θα συμφηπιστεί για τη συνέχιση παροχής στρατιωτικής βοήθειας προς την Ουκρανία. Από την πλευρά του, ο πρόεδρος Ζελένσκι ζήτησε απτές εγγυήσεις για τη μακροχρόνια ασφάλεια της Ουκρανίας, ενώ σημείωσε πως αρκετά αποθέματα ορυκτών βρίσκονται σε περιοχές που είτε κατέχει η Ρωσία είτε γίνονται στρατιωτικές επιχειρήσεις.

Η εκμετάλλευση των πολυτιμών ορυκτών από τις ΗΠΑ είναι ουσιαστικά η πρόταση της κυβέρνησης Τραμπ για να αντισταθμιστεί η βοήθεια που έχει δοθεί μέχρι σήμερα, αλλά και για να δημιουργηθούν προ-

υποθέσεις συνέχισης αυτής. Μπαίνουμε λοιπόν και επίσημα στην εποχή της συναλλακτικής διπλωματίας, της εποχής που για να πάρεις πρέπει να έχεις να δώσεις. Αν και τα πράγματα κινούνται προς μια νέα εντελώς α-ντισυμβατική κατεύθυνση, τα καλά νέα για την Ουκρανία είναι ότι ξαφνικά αποκτά διαπραγματευτική ισχύ.

Πολλά χρόνια πριν από τη ρωσική εισβολή, η Ουκρανία είχε πρόθεση να αναπτύξει τον ορυκτό της πλούτο. Συνεπώς, αν η συμφωνία του προέδρου Τραμπ περιοριστεί σε καθαρά εμπορικούς όρους, τότε αυτό θα ωφελήσει και τις δύο πλευρές. Και κυρίως θα μετατρέψει την Ουκρανία από βάρος σε πολύτιμο σύμμαχο, μια εξέλιξη που καθόλου δεν θα ευχαριστεί τον πρόεδρο Πούτιν.

Έχεις κάρτα της Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις **cashback!**

ΚΑΤΕΒΑΣΕ ΤΟ ΤΩΡΑ

HELLENIC BANK

Ο θάνατος δεν «εξευγενίζεται»

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ο αφανισμός μιας πενταμελούς οικογένειας στη Λεμεσό των πύργων και της ανάπτυξης από πυρκαγιά που ξέσπασε στο διαμέρισμά της από άγνωστη ακόμη αιτία θα πρέπει πρώτους από όλους να αφυπνίσει την Πολιτεία, Δήμους και υπουργείο Εσωτερικών. Είναι αδιανόητο να χάνουν τις ζωές άνθρωποι που παλεύουν να επιβιώσουν σε μία πόλη που οι ξένοι και οι επισκέπτες της τη βλέπουν ως «Θαύμα ανάπτυξης», ενώ ολόενα και λιγοστεύουν οι κάτοικοι εκείνοι, ξένοι και γηγενείς, που ανήκουν στη μικρο-μεσαία τάξη.

Είναι αδιανόητο να μην έχει εξευρεθεί ακόμη μία λύση, ώστε η πόλη να είναι βιώσιμη για όλους, και να μη γίνεται καμία προσπάθεια να ανασκευθεί το κύμα φυγής των νέων και των μη εκόντων, όχι προς τα προάστεια και τα κοντινά χωριά, αλλά και προς άλλες πόλεις. Πλέον συμφέρει κάποιος να μένει στη Λευκωσία και να πηγαινೋρχεται στη Λεμεσό για παράδειγμα, γιατί τα ενοίκια πάσης φύσεως υποστατικών χρεώνονται ωσάν να πρόκειται για διαμερίσματα σε κάποια ευρωπαϊκή ριβιέρα.

Ο αφανισμός μιας οικογένειας από πυρκαγιά θα πρέπει να είναι γροθιά στο στομάχι κάθε αρμόδιας αρχής, και να κινητοποιήσει την Πολιτεία να λάβει μέτρα, όπως έλαβε ή πρόκειται να λάβει για τα διατηρητέα κτήρια, για τα οποία έγινε πολλός λόγος τελευταία. Φτάνει πια με τον ανεξέλεγκτο αστικό «εξευγενισμό» που ωθεί όλο και περισσότερους στο αστικό περιθώριο και δημιουργεί ανισότητες. Είναι ευθύνη της Πολιτείας να παρέχει οικιστική ασφάλεια, να εξασφαλίζει στους πολίτες της αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης. Ιδιαίτερα στη δυστοπική περίοδο που διανύουμε.

Ο Δήμος Λεμεσού οφείλει να μπει μπροστά και να βρει λύσεις για όλες τις κοινωνικές ομάδες που έχουν καταστεί παρίες. Οφείλουν άπαντες να αντιληφθούν πριν να είναι πολύ αργά πως η πόλη της Λεμεσού δεν είναι μόνοι οι πύργοι και οι φανταχτερές ταμπέλες, φτάνει πια να διαφημίζεται η πόλη ως παράδειγμα «ανάπτυξης» και ως πόλος έλξης εταιριών υψηλού κύρους και κεφαλαίου. Μπορεί να ακούγεται ωραίο ότι η πόλη πετά, στην πραγματικότητα η Λεμεσός δεν πετάει, αλλά -θεωρώ- πως ακροβατεί σε ένα λεπτό σκοινί, το οποίο αν κοπεί και πέσει η πόλη θα κάνει πολύ θόρυβο.

Και φυσικά δεν είναι μόνο η Λεμεσός που «εξευγενίζεται» και ότι μόνο στην πόλη εκείνη δημιουργούνται κοινωνικοί παρίες, η αδηφάγος όρεξη των εκόντων τον τρόπο κατατρώει και άλλες πόλεις και κομποπόλεις και πριν να είναι αργά, λοιπόν, αν πράξει τα δέοντα η Πολιτεία, σε πολλαπλά επίπεδα. Διότι δεν είναι αποκλειστικά οικιστικό το πρόβλημα, έχει αρχίσει να γίνεται βαθιά κοινωνικό και όσο πιο νωρίς το αντιληφθεί το κράτος τόσο το καλύτερο. Επιτέλους, ως καταλάβουν όλοι πως το πρόβλημα δεν είναι μία λάθος ηλεκτρολογική εγκατάσταση, αλλά η ανάγκη κάποιων να βάλουν στέγη κάτω από το κεφάλι τους, και ο πιο προσιτός τρόπος είναι με το να παίζουν το κεφάλι τους κορώνα-γράμματα, αφού το κόστος της στέγης έχει γίνει απίληπτο και η αξιοπρεπής στέγαση είδος πολυτελείας. Δεν αρκούν τα επιδόματα για να έχει το κράτος το κεφάλι του ήσυχο, χρειάζονται πολιτικές και αποφάσεις πολιτικές, οφείλουν οι αρχές, δημοτικές και άλλες, να βρουν λύσεις, να σπαζο-κεφαλίσουν και να καταλήξουν κάπου. Τα συλλυπητήρια και οι δημοσία δαπάνη ταφές είναι κενά περιεχομένου, όταν αργόσυρτα πεθαίνουν οι πόλεις, και εκ των έσω σήπονται, αλλά εμείς τις βλέπουμε να λαμπυρίζουν με τα φώτα τους να πέφτουν ειδυλικά στα νερά της Μεσογείου. Και έχουμε πειστεί πως ό,τι λάμπει είναι χρυσός.

Σ Η Μ Ε Ι Ω Μ Α Τ Α Ρ Ι Ο

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Πρωτιά του Γυμνασίου Αρχαγγέλου Λακατάμιας στο Robotex International 2024

Στον διεθνή διαγωνισμό ρομποτικής Robotex International, που πραγματοποιήθηκε στο Ταλίν της Εσθονίας στις 6-7 Δεκεμβρίου 2024 η ομάδα ρομποτικής του Γυμνασίου Αρχαγγέλου Λακατάμιας κατέκτησε, για δεύτερη χρονιά το χρυσό μετάλλιο στο αγώνισμα Girls Fire Fighting στην κατηγορία ηλικίας έως 13 ετών.

αγώνισματα όπως το Girls Fire Fighting και το LEGO Sumo. Η συμμετοχή δημόσιων σχολείων και η έντονη παρουσία κοριτσιών υπογράμμισαν τη σημασία της ισότητας και της συμπεριληψης στους τεχνολογικούς κλάδους.

Σχετικά με το αγώνισμα Girls Fire Fighting, ο Μίλτος Καρράς λέει πως είναι μία ειδική κατηγορία στο Robotex International, που είναι σχεδιασμένη για να προωθήσει τη συμμετοχή κοριτσιών στη ρομποτική και την τεχνολογία. «Σε αυτή την πρόκληση, οι ομάδες καλούνται να σχεδιάσουν, να κατασκευάσουν και να προγραμματίσουν ένα αυτόνομο ρομπότ, το οποίο έχει ως αποστολή να εντοπίσει και να σβήσει 4 εστίες φωτιάς σε έναν προκαθορισμένο χώρο» και εξηγεί περαιτέρω: «Το Girls Fire Fighting δεν είναι μόνο μια τεχνική δοκιμασία, αλλά βοηθά στην ανάπτυξη κρίσιμων δεξιοτήτων όπως ο Προγραμματισμός, η Μηχανική και ο Σχεδιασμός, η Ανάλυση και Επίλυση Προβλημάτων και η Ομαδική Συνεργασία: Οι διαγωνιζόμενες δουλεύουν μαζί, μαθαίνοντας να συνδυάζουν δεξιότητες και γνώσεις για ένα κοινό στόχο. Το αγώνισμα είναι ιδιαίτερα σημαντικό γιατί προωθεί την ενεργή συμμετοχή των κοριτσιών στη ρομποτική και τις STEM επιστήμες, ενισχύοντας τη δημιουργικότητα και την αυτοπειθισή τους στον χώρο της τεχνολογίας».

Η συμμετοχή δημόσιων σχολείων και η έντονη παρουσία κοριτσιών υπογράμμισαν τη σημασία της ισότητας και της συμπεριληψης στους τεχνολογικούς κλάδους.

Για το τι σημαίνει αυτή η διάκριση για το δημόσιο σχολείο, αλλά και για τις μαθήτριες/ές που έλαβαν μέρος, ο κ. Καρράς λέει πως αυτή η διπλή διεθνής διάκριση του Γυμνασίου Αρχαγγέλου Λακατάμιας αποτελεί σημαντικό επίτευγμα τόσο για το σχολείο όσο και για τους μαθητές, καθώς αποτελεί συνέχεια των αντιστοιχών διακρίσεων που πέτυχε και κατά το 2023. «Αναδεικνύει την ποιότητα της δημόσιας εκπαίδευσης και την ικανότητα των μαθητών να ανταγωνίζονται σε διεθνές επίπεδο. Για τους μαθητές, η επιτυχία αυτή ενισχύει την αυτοπεποίθησή τους, καλλιεργεί το ομαδικό πνεύμα και τους εμπνέει να συνεχίσουν την ενσκόλησή τους, με την επιστήμη και την τεχνολογία», θεωρώντας αξιοσημείωτο ότι η προετοιμασία της ομάδας πραγματοποιήθηκε εθελοντικά από τους καθηγητές και τους μαθητές στον ε-

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

«Το Αγόρι των Ουίνσλοου»

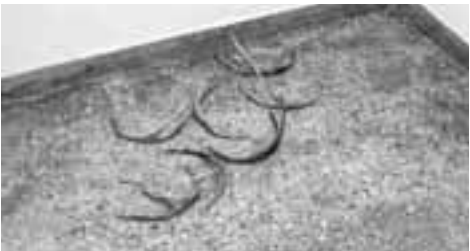
Η παραγωγή από το Σατιρικό Θέατρο και την Alpha Square «Το Αγόρι των Ουίνσλοου», σε μετάφραση και σκηνοθεσία του Ανδρέα Αραούζου, με έντεκα ηθοποιούς επί σκηνής, συνεχίζει τις παραστάσεις στην Κεντρική Σκηνή του Σατιρικού Θεάτρου κάθε Σάββατο και Κυριακή, και ετοιμάζεται για περιοδεία σε όλες τις πόλεις, 11-13 Μαρτίου. Εμπνευσμένο από πραγματικά δικαστικά γεγονότα στην Αγγλία, το έργο αφορά στις απεγνωσμένες προσπάθειες ενός πατέρα να «καθαρίσει» το όνομα του γιου του, όταν το αγόρι αποβάλλεται από το Βασιλικό Ναυτικό Κολέγιο, για υποτιθέμενη κλοπή μιας ταχυδρομικής επιταγής πέντε σελινιών. Επί σκηνής: Βαρνάβας Κυριαζής, Έρικα Μπεγέτη, Σωτήρης Μεστάνας, Χριστίνα Μαρούκου, Ιωάννα Σιαφάλλα, Θανάσης Δρακόπουλος, Δημήτρης Γκουτζαμάνης, Σταύρος Χατζαντριάν, Ναυσικά Απόστρατου, Αλέξανδρος Χρυσάνθου και ο μικρός Κωνσταντίνος Γεωργίου.

Σατιρικό Θέατρο, Κεντρική Σκηνή, Λευκωσία. Τακτικές παραστάσεις: Σάββατο, ώρα 8:00 μ.μ. και Κυριακή, ώρα 6:30 μ.μ. Πληροφορίες | Κρατήσεις: 22312940, 22421609, satirikio.tameio@cytanet.com.cy | www.alphasquare.com.cy

Φαινομενολογίες του ήχου

Ανικνεύοντας όλα τα μέρη της σωματικότητας και της προφορικότητας των έργων τέχνης, μέσα σε διαρκώς μεταβαλλόμενους τόπους, τοποθεσίες, τοπία και περιβάλλοντα, είτε φυσικά είτε ψηφιακά, το σπονδυλωτό πρότζεκτ Ψιθυρός, σε επιμέλεια Ευαγόριας Δαπλά, παρέχει

Το σπονδυλωτό πρότζεκτ Ψιθυρός, σε επιμέλεια Ευαγόριας Δαπλά, παρέχει μια διαφορετική ταυτότητα αυτών των έργων με βάση την «τοποθεσία», εστιάζοντας στην παροδική φύση των ήχων που εκπέμπουν ή ψιθυρίζουν. Συγκεκριμένα, η ανδρική φωνή της Στίβας, της Ανδρούλας Καφά, του Δημήτρη Ταμπάκη, του Χρίστου Κυριακίδη και του Παναγιώτη Ανδρέου, η έκθεση συντίθεται μέσα από μια διαδικασία συντονισμού με διαφορετικές μορφές ήχου, ζητώντας από το κοινό να ανικνεύσει τα όρια και τις ηχητικές ποιότητες των έργων. Η έκθεση αποτελεί μια έντονη υπενθύμιση ότι η ακρόαση είναι μια ολοκληρωμένη και δια/αισθητική (tran/s/ensorial) πρακτική συντονισμού με τα σχεσιακά (relational) σημεία του σύγχρονου αισθητηρίου (sensorium).

Η παραγωγή «Το Αγόρι των Ουίνσλοου», σε μετάφραση και σκηνοθεσία του Ανδρέα Αραούζου, με έντεκα ηθοποιούς επί σκηνής, συνεχίζει τις παραστάσεις στην Κεντρική Σκηνή του Σατιρικού Θεάτρου κάθε Σάββατο και Κυριακή.

Εγκαινία: 21 Φεβρουαρίου 2025, ώρα 7:00 μ.μ. Κοι Project Space, Λευκωσία. Διάρκεια ως 14 Μαρτίου.

Performance Design Futures 2025

Το Κυπριακό Κέντρο Σκηνογράφων, Αρχιτεκτόνων και Τεχνικών Θεάτρου (CYCSTAT), διοργανώνει το τρίμερο Συμπόσιο με τίτλο Performance Design Futures 2025, στο ARTos House στη Λευκωσία, από 21 μέχρι 23 Φεβρουαρίου. Το διεθνές Συμπόσιο αποτελεί εν μέρει συνέχεια του Performance Design Futures 2022, και έχει ως στόχο την δημιουργία ενός διαλόγου μεταξύ σκη-

νογράφων, ακαδημαϊκών και επαγγελματιών παραστατικών τεχνών για θέματα που αφορούν την περιοχή της νότιας Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής, σε σχέση με τις έννοιες της σύγκρουσης (conflict) και του εκτοπισμού (displacement). Κεντρικές ομιλήτριες του Συμποσίου θα είναι οι: Dr Dorita Hannah (NZ), Professor Pamela Howard, OBE και Dr Sofia Pantounaki (FI/GR), Aalto University. Το θέμα του φετινού συμποσίου, που θα διεξαχθεί στην αγγλική γλώσσα, είναι Scenographies of the Here and Now: Navigating Conflict, Division, and Displacement. Επιμελητική ομάδα: Μαρίζα Παρτζίλη, σκηνογράφος/εικαστικός, dr Μαρίνα Χατζηλουκά, Performance Designer και ακα-

δημαϊκός, Ελένη Ιωάννου, Performance Designer. **Πληροφορίες:** www.performancedesignfutures.com

Je suis malade

Το «Je suis malade» είναι το δεύτερο έργο της συμπατριώτισσας μας συγγραφέας Μαριλένας Αχιλλέως που ανεβαίνει στο θέατρο Ανεμόνα. Το έργο είναι εμπνευσμένο από την πολυκύματη ζωή της μεγάλης ερμηνεύτριας Δαλιδά και βασισμένο τόσο σε αληθινά γεγονότα όσο και σε στοιχεία μυθοπλασίας. Η επιλογή του έργου και η παράσταση του Θεάτρου Ανεμόνα σε σκηνοθεσία του Αντρέα Τηλεμάχου είναι

λεύθερο χρόνο τους, γεγονός που υπογραμμίζει την αφοσίωση και το πάθος τους για τη ρομποτική.

Ο κ. Καρράς ερωτώμενος για το τι χρειάζεται να γίνει από την πλευρά της Πολιτείας σχετικά με παρόμοιες δραστηριότητες και συμμετοχές λέει πως η Πολιτεία έχει τη δύναμη να διαμορφώσει ένα μέλλον όπου η ρομποτική και οι επιστήμες STEM δεν θα είναι απλώς προνόμιο των λίγων, αλλά δικαίωμα όλων: «Οφείλει να προσφέρει στήριξη και χρηματοδότηση, να εξασφαλίσει τον εξοπλισμό, να οργανώσει εργαστήρια και να δώσει στα παιδιά τον χώρο να πειραματιστούν και να ονειρευτούν. Πρέπει να επενδύσει στους εκπαιδευτικούς, να τους εφοδιάσει με τα απαραίτητα εργαλεία ώστε να φέρουν τη ρομποτική μέσα στις τάξεις όχι ως πολυτέλεια, αλλά ως ανάγκη» και αναφέρει πως πρόσφατα επισκέφθηκαν την υπουργό Παιδείας dr Αθηνά Μιχαηλίδου, η οποία επιβράβευσε την ομάδα του Γυμνασίου για τις επιτυχίες του σχολείου στους παγκυπρίους και διεθνείς διαγωνισμούς ρομποτικής, αναγνωρίζοντας τη σπουδαιότητα αυτής της πρωτοβουλίας, αναφέροντας: «Αυτή η επικoinωνία μας δίνει ελπίδα ότι η προσπάθεια των μαθητών και των εκπαιδευτικών δεν περνά απαρατήρητη, αλλά αντίθετα αναγνωρίζεται και ενισχύεται. Την ευχαριστούμε θερμά για τη στήριξη της και ελπίζουμε πως αυτή η συνάντηση θα αποτελέσει το έναυσμα για ακόμη περισσότερες πρωτοβουλίες που θα δώσουν στα παιδιά μας τα εργαλεία να χτίσουν το μέλλον τους». Ο κ. Καρράς λέει πως η αναγνώριση και η επιβράβευση των μαθητών/τριών που διακρίνονται, η ανάδειξη του έργου τους ως πηγή έμπνευσης για τους έρχόμενους, δεν είναι περιττή φιλοφρόνηση αλλά θεμέλιο για μια κοινωνία που εξελίσσεται. «Και φυσικά, η Πολιτεία δεν μπορεί να βάλει μόνη. Πρέπει να οικοδομήσει συνεργασίες με πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα και φορείς που θα ανοίξουν νέους δρόμους για τα παιδιά, δίνοντάς τους ευκαιρίες να δημιουργήσουν το δικό τους αύριο. Σε έναν κόσμο που αλλάζει ραγδαία, η ρομποτική είναι μια γλώσσα του μέλλοντος, ένα πεδίο που προετοιμάζει τους νέους όχι μόνο για την τεχνολογία, αλλά για τη ζωή. Και η Πολιτεία έχει την ευθύνη να τους δώσει το δικαίωμα να το διεκδικήσουν».

Υποστήριξη και Αναγνώριση

Η ομάδα υποστηρίχθηκε από το Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας Κύπρου, τον Οργανισμό Νεολαίας Κύπρου το Cyprus Computer Society και τη διεύθυνση του Γυμνασίου Αρχαγγέλου.

μια απόδοση τιμής σε μια μυθική γυναίκα που διέτρεξε ως πρωταθλήτρια τριάντα χρόνια στο τραγούδι και που σημάδεψε τη γαλλική κουκούρα με την εικόνα της και τη μουσική της. Ηθοποιοί: Αντρέα Δημητρίου, Μαρίνος Ξενοφώντας, Κрис Σπύρου, Γιάννα Λευκάκη, Ευαγόρας Θεοδοσίου, Γιώργος Ιωσήφ, Δημήτρης Γιωρκάτζης, Γιάννης Φωτεινός. Χορεύουν: Βικτώρια Ιωάννου, Μιχαέλλα Λαού. **Τακτικές** παραστάσεις στην έδρα του θεάτρου μέχρι τις 16 Μαρτίου, Παρασκευή, Σάββατο, ώρα 8:30 μ.μ. Κυριακή, ώρα 7:00 μ.μ. Πληροφορίες/κρατήσεις, τηλεφωνο 70007721.

«Ο Ελέφας»

Το Θέατρο Δέντρο παρουσιάζει το έργο του Κώστα Βοταντζόγλου «Ο Ελέφας». Μια μαύρη κωμωδία για την ελληνική ύπαιθρο, όπου το χιούμορ συναντά τη σκληρή πραγματικότητα, σε σκηνοθεσία Γιάννη Λεοντάρη. Ένα τολμηρό έργο, εμπνευσμένο από ένα πραγματικό περιστατικό. Μια κωμωδία για την σκοτεινή πλευρά της σύγχρονης υπαίθρου. Ένα βιτρίνικο σχέδιο για την πατριαρχία, με φόντο ένα απομακρυσμένο αγροτόσπιτο. Μια μαύρη κωμωδία που ταράζει την «ησυχία» του θεατή αποκαλύπτοντας με σκληρότητα αλλά και με χιούμορ εκείνη την πλευρά των οικογενειακών σχέσεων που δεν θέλουμε να βλέπουμε και τη θυμώμαστε μόνο μέσα από τα δελτία των ειδήσεων. Παίζουν οι ηθοποιοί: Κατερίνα Λούρα, Μάριος Μεττής, Δοξός Παπαγεωργίου, Νάγια Τ. Καρακώστα, Ελένη Σμυρνιού, Δημήτρα Χατζηγιάννη. **Πρεμιέρα:** Κυριακή, 23 Φεβρουαρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Παραστάσεις Παρασκευή και Σάββατο, ώρα 8:30 μ.μ. Κυριακή 7:00 μ.μ. έως 30 Μαρτίου. Θέατρο Δέντρο, Ενότητα 44Β, Παλαιομυτιώσσα. Τηλ. 99520835.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτιολογίας: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νικόλαου Σαρπόλου 2, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΚΕΛΑΣ • Διευθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΑΤΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Σκέψεις για ψηφιακή παρουσία της BOC στην Ελλάδα

«Δουλεύεται» η πρόταση που θα δώσει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα συγκριτικά με τι προσφέρουν οι τράπεζες στην Ελλάδα

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Μακρινές μεν... υπαρκτές δε, οι σκέψεις για επιστροφή της Τράπεζας Κύπρου στην Ελλάδα. Αυτή τη φορά όχι με φυσική παρουσία, αφού η τεχνολογία έχει προχωρήσει πολύ και η Τράπεζα Κύπρου είναι υποστηρικτής αυτής, αλλά μόνο μέσω ψηφιακής παρουσίας. Είναι μία σκέψη η οποία ζυμώνεται για αρκετό καιρό στα ανώτατα δώματα των κεντρικών γραφείων στην Αγία Παρασκευή, δεν έχει ωριμάσει ακόμα, αλλά είναι υπαρκτή και «δουλεύεται». Εκείνο που «δουλεύεται» είναι η πρόταση-προϊόν (offering) με το οποίο θα δώσει στην Τράπεζα Κύπρου ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, εκείνη η πτυχή που θα προσφέρει κάτι διαφορετικό σε σχέση με μία τράπεζα της Ελλάδας.

«Γιατί όχι και μία μικρή κυπριακή τράπεζα να μπορεί να παίξει τον ρόλο της Fintech», διερωτήθηκε καταλήγοντας επί τούτου ο CEO της BOC, δίκως να γίνεται στοχευμένη αναφορά στην Ελλάδα.

Οι επικεφαλής της Τράπεζας Κύπρου έχουν τονίσει πολλές φορές πως εστιάζουν στην ενδυνάμωση της τράπεζας σε επίπεδο μη επιτοκιακών εσόδων. Κάτι που τόνισε εκ νέου στην παρουσίαση των οικονομικών αποτελεσμάτων της Τράπεζας για το 2024 ο CEO της BOC, κ. Πανίκος Νικολάου, υποδεικνύοντας πως, αυτό μπορεί να γίνει είτε με μία εξαγορά ασφαλιστικής, είτε με «asset manager», είτε με «private banking», ή με το λεγόμενο «after banking».

Πέραν της παρουσίας των οικονομικών αποτελεσμάτων της τράπεζας για το 2024 που παρουσίασε κέρδη μισού δις. ευρώ, ενδεικτικά και υποστηρικτική στην όλη σκέψη για ψηφιακή παρουσία της Τράπεζας Κύπρου στην Ελλάδα ήταν η προ δύο χρόνων δήλωσή του στο πλαίσιο παρουσιάσεως νέας υ-

Οι επικεφαλής της Τράπεζας Κύπρου έχουν τονίσει πολλές φορές πως εστιάζουν στην ενδυνάμωση της τράπεζας σε επίπεδο μη επιτοκιακών εσόδων.

πηρεσίας της BOC. Τον Μάη του 2023 είχε εκφράσει τη θέση για πρώτη φορά ότι η Τράπεζα Κύπρου είναι εταιρεία τεχνολογίας και όχι μόνο τράπεζα, καθώς με όποιο τρόπο μπορεί, –όπως είχε πει– η Τράπεζα επενδύει στην τεχνολογική εξέλιξη. Στην παρουσίαση των χρεολιστών αποτελεσμάτων για το 2024 υπέδειξε ότι, ανταγωνιστές των τραπεζών στο μέλλον δεν είναι οι παραδοσιακές τράπεζες, αλλά οι εταιρείες Fintech και τις λαμβάνουν υπόψη πλέον.

Ως προς τις σκέψεις για παρουσία αυστηρώς ψηφιακή και όχι φυσική, ήταν σαφές, τονίζοντας στο περιθώριο των οικονομικών αποτελεσμάτων για το 2024 ότι δεν υπάρχει οποιαδήποτε απόφαση για φυσική παρουσία της Τράπεζας Κύπρου στην Ελλάδα. «Γιατί

όχι και μία μικρή κυπριακή τράπεζα να μπορεί να παίξει τον ρόλο της Fintech», διερωτήθηκε καταλήγοντας επί τούτου ο CEO της BOC, δίκως να γίνεται στοχευμένη αναφορά στην Ελλάδα.

Μπορείς να ανοίξεις λογαριασμό
Λαμβάνοντας τον λόγο η εκτελεστική διευθύντρια Διεύθυνσης Οικονομικής Διαχείρισης της Τράπεζας Κύπρου, κ. Ελίζα Λειβαδιώτου, σχολίασε πως ακόμα και σήμερα κάποιος μπορεί να ανοίξει λογαριασμό μέσω App στην Τράπεζα Κύπρου, από την Ελλάδα για παράδειγμα και να τη χρησιμοποιεί όπως χρησιμοποιεί τη Revolut, για πληρωμές. Για έγκριση δανείου σίγουρα τα πράγματα περιπλέκονται, καθώς δεν θα εγκριθεί κατευθείαν και θα χρειαστούν περαιτέρω

διαδικασίες. «Οι ιδιώτες καλύπτονται πάντως για πληρωμές», κατέληξε.

Στα τέλη του 2024 βάσει αποτελεσμάτων της Τράπεζας, η ψηφιακή κοινότητα του Συγκροτήματος αυξήθηκε σε 480 χιλιάδες ενεργούς συνδρομητές στα ψηφιακά κανάλια του «Internet Banking» και του «BOC Mobile App», σημειώνοντας ετήσια αύξηση ύψους 7%. Ομοίως, στις 31 Δεκεμβρίου 2024, η εφαρμογή BoC Mobile App καταμέτρηση συνολικά 447 χιλιάδες ενεργούς συνδρομητές, σημειώνοντας αύξηση ύψους 9% σε ετήσια βάση. Για το 2024, το άνοιγμα λογαριασμών μέσω ψηφιακών καναλιών αυξήθηκε κατά 68% σε ετήσια βάση, σε 21.500 από 12.780 για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2023, και οι νέες χρεωστικές κάρτες που ανοίχτηκαν μέσω ψηφιακών κα-

ναλιών για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2024 ανήλθαν σε ετήσια βάση, σε 23.380 σε σχέση με 11.530 την αντίστοιχη περσινή περίοδο.

Μία από τις ψηφιακές υπηρεσίες της Τράπεζας Κύπρου αποτελούν τα QuickLoans, τα οποία είναι διαθέσιμα τόσο μέσω της εφαρμογής BoC Mobile App όσο και μέσω του Internet Banking, προσφέροντας στους πελάτες άμεση απόφαση για αίτημα πιστωτικής διευκόλυνσης, χωρίς να χρειάζεται επίσκεψη στο κατάστημα. Από τις αρχές του 2024, πάνω από 15,3 χιλιάδες αιτήσεις έχουν επεξεργαστεί, προσφέροντας νέο δανεισμό σε ψηφιακά δάνεια και QuickLoans ύψους 107 εκατ. ευρώ για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2024 (αυξημένος κατά 2% σε ετήσια βάση).

Το Jinius ως μη επιτοκιακό έσοδο

Στα αποτελέσματα της Τράπεζας Κύπρου τονίζεται πως, μέσω της πλατφόρμας Jinius αναμένεται να ενισχυθούν περαιτέρω τα μη επιτοκιακά έσοδά της, μέσω των προμηθειών από συναλλαγές και των προμηθειών που καταβάλλουν οι έμποροι. Η Πλατφόρμα Ψηφιακής Οικονομίας (Jinius) της BOC σύμφωνα με την τράπεζα στοχεύει να υποστηρίξει την ψηφιακή οικονομία της χώρας, βελτιστοποιώντας τη διεξαγωγή συναλλαγών και διαδικασίες με έναν αποδοτικότερο τρόπο, να ενδυναμώσει τις σχέσεις της τράπεζας με τους πελάτες της, να δημιουργήσει ευκαιρίες διασταυρωμένων πωλήσεων («cross-selling») καθώς επίσης και να δημιουργήσει νέες πηγές εισοδημάτων μεσοπρόθεσμα, αξιοποιώντας το ισχυρό μερίδιο αγοράς, την τεχνογνωσία και την ψηφιακή υποδομή της τράπεζας.

Επί του παρόντος, βάσει των αποτελεσμάτων της Τράπεζας Κύπρου, περίπου 2.450 εταιρείες έχουν εγγραφεί στην πλατφόρμα και περίπου 1,1 δις. μετρητά ανταλλάχθηκαν μέσω της πλατφόρμας το 2024, μέσω των υπηρεσιών ηλεκτρονικής τιμολόγησης και διαχείρισης εμβασμάτων. Τον Φεβρουάριο 2024, τέθηκαν σε εφαρμογή οι υπηρεσίες οι οποίες αφορούν και τον καταναλωτή, μια πλατφόρμα αγοράς προϊόντων, με στόχο την ενίσχυση της επαφής με τους πελάτες. Επί του παρόντος, περίπου 200 πωλητές του λιανικού τομέα στους τομείς της μόδας, τεχνολογίας, ομορφιάς, μικροεπιχειρήσεων, συσκευών προσωπικής φροντίδας, παιχνιδιών, σπอร์ต και κήπου, DIY και προϊόντων βιβλιοπωλείου εντάχθηκαν στην πλατφόρμα και περίπου 270 χιλιάδες προϊόντα καταχωρήθηκαν στην πλατφόρμα.

ΕΝΙΣΧΥΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Το NextGenerationEU μας κάνει πιο δυνατούς.

Μαζί, κάνουμε τα συστήματα υγείας μας πιο ανθεκτικά. Με το NextGenerationEU, εξασφαλίζουμε καλύτερη πρόσβαση στην πρόληψη και τις θεραπείες.

Μάθε περισσότερα:

NEXT GEN EU

Εκτός από τον κύριο μέτοχο της JCC που είναι κατά 75% η Τράπεζα Κύπρου, μέτοχοι είναι κοινοπραξία κυπριακών τραπεζών, όπως η Ελληνική Τράπεζα, η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρου), η AstroBank και η Alpha Bank (Κύπρου).

Τίτλοι τέλους στο deal «JCC - Euronet»

Οχι μόνο δεν πωλείται στο παρόν στάδιο, αλλά πιθανότατα να επενδύσει η Τράπεζα Κύπρου για ενίσχυσή της

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Η διαδικασία για πώληση της JCC Payment Systems επανεξετάστηκε, σταματά στο παρόν στάδιο και έτσι, στο deal μεταξύ JCC και της Euronet που ήταν στο τραπέζι από το καλοκαίρι του 2024, πέφτουν «τίτλοι τέλους». Στα οικονομικά αποτελέσματα του 2024 της Τράπεζας Κύπρου αναφέρεται πως, «το Διοικητικό Συμβούλιο μετά από στρατηγική επανεξέταση, κατέληξε ότι υπάρχει μεγαλύτερη αξία για τα ενδιαφερόμενα μέρη μέσω της διατήρησης της JCC ως μέρους του Συγκροτήματος». Επιπλέον, όπως τονίζει, «μέσω της επανεξέτασης, τέθηκε μια σαφής στρατηγική για ενίσχυσης της ανάπτυξης και των αποδόσεων της JCC».

Μεταφράζοντας την παραπάνω δήλωση που περιλαμβάνεται στα οικονο-

μικά αποτελέσματα της Τράπεζας Κύπρου, προκύπτει πως, όχι μόνο δεν πωλείται η JCC Payments στο παρόν στάδιο, αλλά αντιθέτως, θα επενδύσει η Τράπεζα Κύπρου στην ενίσχυση της JCC.

Υπενθυμίζεται ότι, η «Κ» είχε υποδείξει στα τέλη Οκτωβρίου «σκάλωμα» στη διαδικασία πώλησης της JCC μεταξύ JCC και του ισχυρότερου της διεκδικητή, της Euronet, ενώ στα αποτελέσματα εννιαμήνου του 2024 υπήρχε εκ διαμέτρου αντίθετη δήλωση. «Το Συγκρότημα προβαίνει σε στρατηγική επανεξέταση η οποία μπορεί να οδηγήσει σε πιθανή πώληση μέρους ή του συνόλου του μεριδίου του στην JCC, αν και δεν έχει ληφθεί οποιαδήποτε απόφαση σε εκείνο το στάδιο», σημειωνόταν σχετικά.

Κατά το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2024, τα καθαρά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες ανήλθαν σε

Τα καθαρά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες από την JCC κατά το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2024 αποτελούν το 10% των μη επιτοκιακών εσόδων του Συγκροτήματος και ανέρχονται σε 28 εκατ. ευρώ.

177 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 2% σε ετήσια βάση, λόγω κυρίως της μείωσης στις αμοιβές από εργασίες που αφορούν συναλλαγές. Τα καθαρά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες ενισχύονται από τις προμήθειες συναλλαγών από τη θυ-

γατρική του Συγκροτήματος, JCC Payment Systems Ltd (JCC) που κατέχει ηγετική θέση στην Κύπρο στον κλάδο της επεξεργασίας καρτών και στις μεθόδους πληρωμών, η οποία ανήκει κατά 75% στην Τράπεζα. Τα καθαρά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες από την JCC κατά το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2024 αποτελούν το 10% των μη επιτοκιακών εσόδων του Συγκροτήματος και ανέρχονται σε 28 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 4% σε ετήσια βάση, αντανακλώντας κυρίως αυξημένα έξοδα από αμοιβές και προμήθειες λόγω των υψηλότερων προμηθειών που χρεώθηκαν από τρίτο μέρος.

Υπενθυμίζεται πως, εκτός από τον κύριο μέτοχο της JCC Payments που είναι κατά 75% η Τράπεζα Κύπρου, μέτοχοι είναι κοινοπραξία κυπριακών τραπεζών, όπως η Ελληνική Τράπεζα, η Ε-

θνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρου), η AstroBank και η Alpha Bank (Κύπρου). Η JCC ιδρύθηκε το 1989 μετά από σχετική απόφαση συνεργασίας των δύο μεγαλύτερων κυπριακών τραπεζών για τη διεκπεραίωση και εκκαθάριση συναλλαγών με πλαστικό χρήμα. Η JCC ενεργεί ως αποδέκτης και επεξεργαστής καρτών για δικό της λογαριασμό εκπροσωπώντας τις κάρτες VISA και Master Card και ως επεξεργαστής καρτών εκ μέρους των American Express και Diners.

Μη επιτοκιακά έσοδα 272 εκατ.

Τα μη επιτοκιακά έσοδα για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2024 ανήλθαν σε 272 εκατ. (σε σύγκριση με 300 εκατ. για έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2023, μειωμένα κατά 9% σε ετήσια βάση) και αποτελούνται από καθαρά έσοδα από αμοιβές και προμή-

θειες ύψους 177 εκατ., καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλαγμάτων και καθαρά κέρδη/(ζημιές) από χρηματοοικονομικά μέσα ύψους 36 εκατ., καθαρό αποτέλεσμα από ασφαλιστικές εργασίες ύψους 46 εκατ., καθαρή ζημιά από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα και πώληση αποθεμάτων ακινήτων ύψους 1 εκατ. και λοιπά έσοδα ύψους 14 εκατ. Η μείωση σε ετήσια βάση οφείλεται κυρίως στο χαμηλότερο καθαρό αποτέλεσμα από ασφαλιστικές εργασίες καθώς και στην καθαρή ζημιά από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα και πώληση αποθεμάτων ακινήτων. Παρόλα αυτά, τα μη επιτοκιακά έσοδα παραμένουν σημαντικοί παράγοντες στην κερδοφορία του Συγκροτήματος, καλύπτοντας σχεδόν το 75% των συνολικών λειτουργικών του εξόδων.

Δεν δίνει περίοδο χάριτος το κράτος στα σωματεία

Μέχρι τέλος Μαρτίου η καταβολή των οφειλών τους από τον Μάιο 2023 και μετά

Πίεσις προς τα σωματεία για τις οφειλές τους φαίνεται να άσκησε το κράτος αναφορικά με τις οφειλές τους. Όπως έγινε γνωστό, ο έφορος Φορολογίας Σωτήρης Μαρκίδης δεν έκανε τη χάρη στα σωματεία, τα οποία είδαν την πρόστασή τους για παράταση ώστε να εξοφλήσουν μέρος των οφειλών τους να πέφτει στα βράχια. Ειδικότερα, σύμφωνα με όσα πληροφορείται η «Κ», το κράτος αναμένεται να διεκδικήσει το λαβείν του και δεν πρόκειται να βάλει στον πάγο τα ποσά των οφειλών των πέντε αθλητικών σωματείων. Ως εκ τούτου, ο έφορος Φορολογίας κατέστησε σαφές σε ΑΠΟΕΛ, Ανόρθωση, Απόλλωνα, ΑΕΑ και Εθνικό Άκνας ότι οφείλουν να καταβάλουν μέχρι το τέλος του Μάρτη τις οφειλές που μαζεύτηκαν από τον Μάιο του 2023 και μετά οι οποίες ανέρχονται στα 4 εκατομμύρια ευρώ. Αυτό θα αποτελέσει προϋπόθεση για να μπουν στο σχέδιο διακανονισμού οφειλών των ποδοσφαιρικών σωμα-

τείων προκειμένου να τακτοποιήσουν τις παλαιότερες οφειλές τους.

Επιπλέον, κατά τη διάρκεια της χθεσινής συνάντησης του εφόρου Φορολογίας με τους προέδρους των πέντε σωματείων, τέθηκε επί τάπητος η άμεση τακτοποίηση των φορολογικών τους υποχρεώσεων. Όπως προκύπτει, οι αρχές φαίνεται να έχουν εξαντλήσει την αυστηρότητά τους στα ποδοσφαιρικά σωματεία και στην περίπτωση που δεν συμμορφωθούν με τα όσα τους έχουν ζητηθεί τον λόγο πλέον θα έχει η δικαιοσύνη. Η μπάλα βρίσκεται πλέον στις ομάδες, οι οποίες θα διαβουλευτούν από κοινού, προκειμένου να αποφασίσουν πώς θα κινηθούν στη συνέχεια.

Στη συνάντηση συμμετείχαν οι Πρόδρομος Πετρίδης (ΑΠΟΕΛ), Νίκος Κίρζης (Απόλλων), Κυριάκος Πρασιτίτης (Ανόρθωση), Κώστας Κωνσταντίνου (ΑΕΑ) και Κίκης Φίλιππου (Εθνικός). Στη συνάντηση παρευρέθηκε και ο υπεύθυνος

Η μπάλα βρίσκεται πλέον στις ομάδες, οι οποίες θα διαβουλευτούν από κοινού, προκειμένου να αποφασίσουν πώς θα κινηθούν στη συνέχεια.

Στην περίπτωση που τα σωματεία δεν συμμορφωθούν με τα όσα τους έχουν ζητηθεί, τον λόγο πλέον θα έχει η δικαιοσύνη.

της ΚΟΠ για τα κριτήρια της UEFA Νικ Νικολάου. Υπενθυμίζεται ότι η πρόταση των ομάδων κατά την προηγούμενη συνάντηση κάλυπτε ένα πολύ μικρό μέρος των υποχρεώσεων, ενώ προνοούσε και καταβολή δόσεων μέσα σε χρονικό διάστημα τριών μηνών, χωρίς όμως να εξοφλείται όλο το ποσό. Αξίζει να σημειώσουμε ότι τα ποδοσφαιρικά σωματεία βρίσκονται αντιμέτωπα και με το ζήτημα των κριτηρίων της UEFA

καθώς στην περίπτωση που δεν τα περάσουν, δεν θα μπορούν να αγωνιστούν στην Ευρώπη, ενώ θα αντιμετωπίσουν και επιπρόσθετες κυρώσεις, όπως εμπόρχο μεταγραφών και αφαίρεση βαθμών. Για τα συγκεκριμένα κριτήρια απαιτείται η έκδοση βεβαιώσεων συμμόρφωσης από το υπουργείο Οικονομικών, το οποίο ωστόσο ξεκαθάρισε ότι δεν προτίθεται να προχωρήσει με τις βεβαιώσεις εάν προηγουμένως δεν

τηρήσουν τις υφιστάμενες δεσμεύσεις τους έναντι του κράτους.

Στο μεταξύ, η ΚΟΠ από τη μεριά της είχε αποστείλει σχετική επιστολή προς τον έφορο Φορολογίας, ενημερώνοντάς τον ότι η Ομοσπονδία είναι διατεθειμένη, σε περίπτωση συμφωνίας ανάμεσα στην κυβέρνηση και τα σωματεία, να την παρακολουθεί ώστε να διασφαλίσει την εφαρμογή της.

ΔΟΡΙΤΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ

ΑΡΘΡΟ / Του ANTONI KAPI / REUTERS BREAKINGVIEWS

Ο αντίκτυπος των δασμών σε χάλυβα και αλουμίνιο

Ο πρόεδρος των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ διατείνεται ότι οι εμπορικοί πόλεμοι κερδίζονται εύκολα. Αν ναι, οι δασμοί του 25% στις εισαγωγές χάλυβα και αλουμινίου θα έπρεπε να έχουν κάνει μεγαλύτερους εξορμητικούς ρυθμούς του εξωτερικού, όπως είναι αυτός της Rio Tinto, να παρακαλούν γονυπετείς για έλεος. Ωστόσο, οι μέτοχοι της τελευταίας, η οποία αποτιμάται σε 107 δισ. δολάρια, αλλά και ο ανταγωνιστικός κολοσσός της BHP, έχουν ήδη απαλλαγεί από τις ανησυχίες τους. Ορολογούμενος βέβαια, ίσως και να δείχνουν υπερασισιόδοξοι ή να υπολογίζουν ότι οι χρεώσεις, που θα τεθούν σε ισχύ τον επόμενο μήνα, δεν θα επιβληθούν τελικώς. Πάντως, θα μπο-

ρούσε επίσης να οφείλεται στο ότι αυτές θα έβλαπταν περισσότερο τις ΗΠΑ. Οι εν λόγω καθολικοί δασμοί θα πλήξουν εξίσου τις μεγάλες εξαγωγικές χώρες, όπως ο Καναδάς και το Μεξικό, καθώς και άλλους παράγοντες εξόρυξης. Αυτό σημαίνει ότι κανένας δεν θα είχε ξαφνικά το πλεονέκτημα να διεκδικήσει ένα ακόμα μεγαλύτερο κομμάτι από την πίτα. Αυτό έχει ακόμα περιθώρια να αλλάξει, μόλις το 1,5% των συνολικών εισαγωγών των ΗΠΑ σε χάλυβα και αλουμίνιο.

Ανεξάρτητα από αυτό, οι ΗΠΑ θα υποστούν το υψηλότερο κόστος. Η χώρα

Γιατί μπορεί να αποδειχθεί πως οι Αμερικανοί καταναλωτές θα είναι οι μεγαλύτεροι χαμένοι.

βασίζεται στον Καναδά για περίπου το ένα τέταρτο του χάλυβα της και περίπου το 60% των εισαγωγών αλουμινίου. Η μόνη χώρα με την ικανότητα να παρέμβει θα ήταν η κορυφαία παραγωγός χάλυβα Κίνα. Εντούτοις, ένας από τους λόγους που επικαλέστηκε ο Λευκός Οίκος για την επιβολή των δασμών ήταν το να περιοριστεί η κυριαρχία του Πε-

κίνου, αν και αυτή θεωρείται υπερεκτιμυμένη. Σίγουρα οι εξαγωγές του μετάλλου πέρυσι, που έφθασαν τα 11 εκατ. τόνους, ήταν διπλάσιες από τις αντίστοιχες του 2020, αν και ελάχιστο τμήμα τους διοχετεύθηκε απευθείας στις Ηνωμένες Πολιτείες. Κάποια ποσότητα φθάνει εκεί έμμεσα, αλλά η συντριπτική πλειονότητα κατευθύνθηκε σε χώρες που το χρησιμοποιούν στην εγχώρια αγορά, δήλωσε στο Breakingviews ανώτερο στέλεχος της βιομηχανίας. Επιπλέον, ένα άλλο αίτιο για την επιβολή τιμωρητικών τελών είναι η υποστήριξη των παραγωγών των ΗΠΑ. Δεδομένου ότι η βιομηχανία λειτουργεί περίπου στο 75% της παραγωγικής της ικανό-

τητας, οι χαλυβουργίες θα μπορούσαν να αυξήσουν την παραγωγή. Ωστόσο, η βραχυβία αύξηση των μετοχών των παίκτων, όπως η εταιρεία Cleveland-Cliffs, υποδηλώνει ότι οι επενδυτές είναι δύσπιστοι.

Οι προοπτικές διαγράφονται ακόμη πιο ζοφερές για το αλουμίνιο. Οι εγχώριοι παίκτες παρέχουν περίπου 650.000 τόνους, ενώ οι εισαγωγές είναι σχεδόν δεκαπλάσιες. Η κατασκευή περισσότερων μεταλλουργιών στις ΗΠΑ θα ήταν δαπανηρή, θα διαρκούσε πέντε ή περισσότερα χρόνια και θα απαιτούσε ένα βαθμό βεβαιότητας σχετικά με τις μακροπρόθεσμες αποδόσεις, που η ασταθής εμπορική πολιτική του Τραμπ δεν

μπορεί να προσφέρει. Αυτός είναι πιθανώς ο λόγος που η τιμή της μετοχής Alcoa έχει υποχωρήσει. Οπέρ σημαίνει, εν κατακλείδι, ότι ο σοβαρότερος αντίκτυπος των δασμών θα γίνει αισθητός στις ίδιες τις Ηνωμένες Πολιτείες, εφόσον θα κληθούν να πληρώσουν περισσότερα για την εξάρτησή τους από τους προμηθευτές στο εξωτερικό. Αυτό θα ανέβαζε τις τιμές για όλους όσοι αγοράζουν τελικά προϊόντα, από αλουμινοκάρτο μέχρι μαχαιροπήρουνα, ανεμογεννήτριες και αυτοκίνητα. Οντας οι Αμερικανοί και οι Αμερικανίδες οι μεγαλύτεροι καταναλωτές και καταναλώτριες του κόσμου, θα αποδειχθεί πως θα είναι και οι μεγαλύτεροι χαμένοι και χαμένες.

Τελεσίγραφο για τις αδειοδοτήσεις των ξενοδοχείων

Οριστικό λουκέτο για τα μη αδειοδοτημένα – Ετοιμάστηκε οδικός χάρτης με ορόσημα μέχρι τον Ιούλιο του 2027

Της **ΔΩΡΙΤΑΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ**

Προθεσμία δυο χρόνων δίνει η κυβέρνηση στα μη αδειοδοτημένα ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα για να εξασφαλίσουν τις άδειες λειτουργίας τους, θέτοντας ωστόσο συγκεκριμένα ορόσημα με συγκεκριμένες ενέργειες. Όπως πληροφορείται η «Κ», το αρμόδιο υφυπουργείο έχει ετοιμάσει το νέο πλαίσιο ρύθμισης των αδειοδοτήσεων με στόχο να επιλύσει οριστικά το ζήτημα της νομιμοποίησης των ξενοδοχειακών μονάδων και τουριστικών καταλυμάτων με ορίζοντα τον Ιούλιο του 2027. Κύρια επιδίωξη των εμπλεκόμενων φορέων είναι να διασφαλιστούν τα θέματα ασφαλείας και υγείας των ξενοδοχειακών μονάδων και τουριστικών καταλυμάτων της Κύπρου. Το νέο πλαίσιο που κατατέθηκε σήμερα ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου, δίνει ουσιαστικά μια

Το επόμενο βήμα για τους ξενοδόχους, σύμφωνα με τον οδικό χάρτη ο οποίος προβλέπεται στο νέο πλαίσιο, θα είναι να προσκομίσουν το υγειονομικό πιστοποιητικό για τα κέντρα που λειτουργούν εντός του ξενοδοχείου. Παράλληλα, θα τους ζητηθεί η προσκόμιση του υγειονομικού πιστοποιητικού και των πιστοποιητικών καταλληλότητας για τις κολυμβητικές δεξαμενές που λειτουργούν εντός του γηπέδου του ξενοδοχείου. Ακολούθως, οι ξενοδόχοι οφείλουν να μεριμνήσουν αναφορικά με τις εκθέσεις ελέγχου των ανελκυστήρων, οι οποίες εξασφαλίζουν τη σωστή λειτουργία τους. Σειρά έχει η έκθεση περιοδικού ελέγχου της εγκατάστασης αποθήκευσης υγραερίου με σχετική βεβαίωση από το τμήμα επιθεώρησης εργασίας για την εκτίμηση κινδύνων. Προνοείται ακόμα η προσκόμιση ενός αντίγραφου της πρώτης σελίδας της υφιστάμενης άδειας οικοδομής με τη χρήση ξενοδοχείου ή τουρι-

Κατατίθεται σήμερα ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου το νέο πλαίσιο ρύθμισης αδειοδοτήσεων ξενοδοχείων και καταλυμάτων από το υφυπουργείο Τουρισμού.

στικού καταλύματος προκειμένου να εξασφαλίσουν τη λειτουργία τους μέχρι το τέλος Αυγούστου του 2026.

Το τελευταίο προαπαιτούμενο που τίθεται στο νέο πλαίσιο νόμου για τις αδειοδοτήσεις ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων της

κυβέρνησης αφορά την προσκόμιση αντίγραφου αίτησης που υποβλήθηκε στην αρμόδια αρχή (ΕΟΑ) για νομιμοποίηση των κτηριακών παρατυπιών. Θα ζητείται ακόμα και απόδειξη της καταβολής του τέλους προς την αρμόδια αρχή για την υποβολή της σχετικής αίτησης, καθώς και

η υπεύθυνη δήλωση του αρχιτέκτονα του έργου στην οποία θα παρουσιάζονται οι μη αδειοδοτημένες κτηριακές προσθηκομετατροπές.

Το σήμα και το τελεσίγραφο

Με την προσκόμιση των παραπάνω, θα εκδίδεται από το υφυπουργείο Τουρισμού στο όνομα του διαχειριστή του καταλύματος ένα ειδικό σήμα λειτουργίας με ισχύ μέχρι το τέλος του Ιούνη του 2027. Η 30ή Ιουνίου του 2027 θεωρείται ουσιαστικά ένα τελεσίγραφο για τα μη αδειοδοτημένα ξενοδοχεία και καταλύματα, καθώς σύμφωνα με όσα προνοεί το νέο πλαίσιο νόμου του αρμόδιου υπουργείου θα είναι η τελευταία μέρα που νομιμοποιούνται να ανοίξουν τις πόρτες τους. Από την 1η Ιουλίου του 2027 κανένα ξενοδοχείο δεν θα δικαιούται να λειτουργήσει χωρίς να έχει προσκομίσει στο υφυπουργείο τη σχετική άδεια λειτουργίας. Σε μια τέτοια περίπτωση το αρμόδιο υφυπουργείο θα προχωρήσει με την έκδοση τελικών διαταγμάτων αναστολής της λειτουργίας όλων των επιχερήσεων, οι οποίες δεν έχουν καταφέρει να εξασφαλίσουν την άδεια λειτουργίας τους.

Μάλιστα, όπως μας τονίστηκε, το υφυπουργείο δεν πρόκειται να δεχθεί καμία απολύτως παρέκκλιση στο συγκεκριμένο ζήτημα, καθώς αποτελεί ένα πρόβλημα που χρονίζει με αρνητικές επιπτώσεις στην τουριστική βιομηχανία του τόπου. Εξάλλου, κατά τη διάρκεια της διαβούλευσης με τους εμπλεκόμενους φορείς και συνδέσμους ξεκαθαρίστηκε ότι δεν υπάρχει καμία επιλογή για παράταση στα ορόσημα που έχουν τεθεί.

Σκαλώνουν στις πολεοδομικές άδειες

Όπως διαπιστώνεται, το πρόβλημα που προκύπτει είναι ότι οι ξενοδοχειακές μονάδες συναντούν μεγάλη δυσκολία προκειμένου να εξασφαλίσουν σχετική άδεια από την πολεοδομία. Την ίδια ώρα τα μεγαλύτερα προβλήματα αναφορικά με τις αδειοδοτήσεις τους φαίνεται να αντιμετωπίζουν τα μεγάλα ξενοδοχεία. Ως εκ τούτου, επισμαίνεται ότι ενδέχεται να μειυνουν εκτός της αδειοδότησης αρκετές μονάδες.

Οι αριθμοί

Σήμερα το ποσοστό των αδειοδοτημένων ξενοδοχειακών μονάδων και τουριστικών καταλυμάτων ανέρχεται μόλις στο 15%. Αξίζει να σημειώσουμε ότι τον Μάρτιο του 2023 το ποσοστό των αδειοδοτημένων ξενοδοχειακών μονάδων και τουριστικών καταλυμάτων ανερχόταν μόλις στο 5,5%.

Το νέο πλαίσιο νόμου της κυβέρνησης αφού εγκριθεί από το Υπουργικό θα κατατεθεί ενώπιον της κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού προς συζήτηση. Αξίζει να σημειώσουμε ότι, όταν είχε συζητηθεί το ζήτημα της αδειοδότησης των ξενοδοχειακών μονάδων στην αρμόδια επιτροπή, τονίστηκε από τους εμπλεκόμενους ότι εάν η Ευρωπαϊκή Ένωση ανακαλύψει ότι τα περισσότερα ξενοδοχεία μας δεν έχουν σχετική άδεια θα έχουμε μεγάλο πρόβλημα ως Κύπρος.

Σήμερα το ποσοστό των αδειοδοτημένων ξενοδοχειακών μονάδων και τουριστικών καταλυμάτων ανέρχεται μόλις στο 15%.

περίοδο χάριτος στα ξενοδοχεία προκειμένου να συγκεντρώσουν τα απαραίτητα έγγραφα για την αδειοδότησή τους, ορίζοντας παράλληλα δικλίδες ασφαλείας μέσω συγκεκριμένων ενεργειών οι οποίες να διασφαλίζουν ότι σημειώνεται πρόοδος στην όλη διαδικασία. Σήμερα, παρά το γεγονός ότι διαπιστώνεται αυξημένη ροή αδειοδότησεων, το ποσοστό των αδειοδοτημένων ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων παραμένει εξαιρετικά χαμηλό. Όπως αναφέρουν στην «Κ» αρμόδιες πηγές, αναμένεται ότι αρκετές μονάδες δεν θα καταφέρουν να εξασφαλίσουν την πολυπόθητη άδεια προκειμένου να μείνουν ανοικτές και μετά τον Ιούλιο του 2027.

Ενέργειες και ορόσημα

Το πλαίσιο νόμου της κυβέρνησης αφορά ουσιαστικά την τροποποίηση του άρθρου 18 του περί της Ρύθμισης της Ίδρυσης και Λειτουργίας Ξενοδοχείων και Τουριστικών Καταλυμάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2024 (Ν. 27(Ι)/2024).

Όπως προβλέπεται από το νέο πλαίσιο, όλα τα ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα μπορούν να λειτουργούν μέχρι το τέλος του Σεπτεμβρίου του 2025, ενώ από εκεί και πέρα τίθεται μια συγκεκριμένη προϋπόθεση. Ειδικότερα, όπως σημειώνεται στο πλαίσιο που οδηγείται σήμερα ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου από το υφυπουργείο Τουρισμού, τον Οκτώβριο του 2025 θα νομιμοποιούνται να λειτουργούν κανονικά μόνο όσα ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα έχουν εξασφαλίσει μια υφιστάμενη άδεια οικοδομής όπου θα διαπιστώνεται ουσιαστικά κατά πόσο τα σχέδιά τους συνάδουν ή όχι με την επί τόπου κατάσταση. Την ίδια ώρα, οι ξενοδοχειακές μονάδες οφείλουν να υποβάλουν στο υφυπουργείο Τουρισμού πιστοποιητικό πυροπροστασίας ή μελέτη στην οποία να παρουσιάζονται τα μέτρα διαφυγής και πυροπροστασίας. Η συγκεκριμένη μελέτη, που θα προσκομίζεται στους ιδιοκτήτες των μονάδων από τον αρχιτέκτονα ή από τους μηχανικούς, θα προσφέρει στα ξενοδοχεία παράταση λειτουργίας μέχρι το τέλος Αυγούστου του 2026.

Εξοικονόμησε χρήματα κερδίζοντας και εξαργυρώνοντας βαθμούς ανταμοιβή, πληρώνοντας με κάρτες της Τράπεζας Κύπρου σε 250+ επιχειρήσεις, με 900+ σημεία σε όλη την Κύπρο.

Σε κάθε επόμενη κίνηση

Τράπεζα Κύπρου

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του **ΧΟΛΓΚΕΡ ΣΜΙΕΝΤΙΝΓΚ***

Κινδυνεύουν οι μεταρρυθμίσεις στη Γερμανία

Μια εβδομάδα πριν από τις γερμανικές εκλογές στις 23 Φεβρουαρίου, ένα είναι το βασικό ερώτημα. Θα μπορέσει ο κατά πόσα πιθανότητα επόμενος καγκελάριος και επικεφαλής των Χριστιανοδημοκρατών (CDU), Φρίντριχ Μερτς, να εφαρμόσει ευρείες μεταρρυθμίσεις; Με βάση τις τρέχουσες δημοσκοπήσεις, μια απλή αύξηση της υποστήριξης κατά 0,5% προς τη μικρή αριστερή Συμμαχία Σάρα Βάγκενκνεχτ (BSW) θα στερούσε από τα δύο κυρίαρχα κόμματα την πλειοψηφία των 2/3 για την αλλαγή του Συντάγματος. Επιπλέον, χωρίς τη χαλάρωση του φρένου χρέους, ο Μερτς δύσκολα θα έπειθε τους πιθανούς κεντροαριστερούς εταίρους του στον συνασπισμό να συμφωνήσουν σε σοβαρές αναπτυξιακές μεταρρυθμίσεις. Ακόμα, δεν θα είχε τα δημοσιονομικά περιθώρια για δραστική αύξηση στις στρατιωτικές δαπάνες. Σύμφωνα με τις τελευταίες δημοσκοπήσεις, η Αριστερά φαίνεται πλέον πολύ πιθανό να υπερβεί το όριο του 5% για την είσοδό της στη Βουλή. Εάν το άλλο αριστερό κόμμα, το νέο BSW (σήμερα στο 4,5%), φθάσει επίσης το 5%, θα μπορούσαν από κοινού με τη δεξιά Εναλλακτική για τη Γερμανία

(AfD) να συγκεντρώσουν πιθανώς το 1/3 των εδρών που απαιτούνται για να εμποδίσουν όλες τις αλλαγές στο Σύνταγμα, συμπεριλαμβανομένων της χαλάρωσης του φρένου χρέους.

Τα τρία λαϊκιστικά κόμματα διαμετρίδας εκ δεξιών και αριστερών διαφω-

«Κλειδί» για την όποια συμμαχία με την Κεντροαριστερά, η χαλάρωση του φρένου χρέους.

νούν σε πολλά, αλλά αντιτίθενται συλλήβδην στη βοήθεια προς την Ουκρανία. Το κυρίαρχο ρεύμα δεν θα διαπραγματευόταν μια αλλαγή στο Σύνταγμα (ή οποιοδήποτε άλλο θέμα) με την AfD. Το να συμβιβαστεί η Αριστερά με την ενίσχυση των αμυντικών δαπανών, συμπεριλαμβανομένων της αυξημένης βοήθειας στην Ουκρανία, είναι δύσκολο σχεδόν ανέφικτο. Ακόμη και χωρίς συνταγματική μεταρρύθμιση, ένας νέος

συνασπισμός ανάμεσα, λόγου χάριν, σε Χριστιανοδημοκράτες και Σοσιαλδημοκράτες (SPD) πιθανώς θα εξασφάλιζε δημοσιονομικό χώρο, περιορίζοντας ορισμένες δαπάνες πρόνοιας, τροποποιώντας την αναποτελεσματική ενεργειακή πολιτική και διοχετεύοντας κονδύλια σε ημιδημόσια ιδρύματα, όπως η αναπτυξιακή τράπεζα KfW ή οι σιδηρόδρομοι, για να δανειστούν περισσότερο. Ο Μερτς μπορεί ακόμη και να αυξήσει τον ΦΠΑ από 19% σε 20% και αυτό να αποφέρει περίπου 17 δισ. ευρώ ετησίως, κινδυνεύοντας βέβαια να υπαρξει κοινωνική δυσανεμία μετά την έκρηξη του πληθωρισμού το 2022/2023. Η μν αλλαγή στο φρένο χρέους δυσχεραίνει την εύρεση των επιπλέον 30-40 δισ. ευρώ στον ομοσπονδιακό προϋπολογισμό των 490 δισ. ευρώ που απαιτούνται για τη διατήρηση των αμυντικών δαπανών στο 2% του ΑΕΠ. Μν διογκώνοντας τις στρατιωτικές δαπάνες, θα δημιουργούνταν προβλήματα στη Γερμανία με τους εταίρους της στο NATO και τις ΗΠΑ ειδικότερα.

* Ο κ. Χόλγκερ Σμίεντινγκ είναι οικονομολόγος της Berenberg Bank.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των **ΧΟΛΓΚΕΡ ΣΜΙΕΝΤΙΝΓΚ** και **ΦΕΛΙΞ ΣΜΙΝΤ***

Η μισή αλήθεια του Ντόναλντ Τραμπ

Το επόμενο βήμα στις απειλές του Ντόναλντ Τραμπ για εμπορικό πόλεμο είναι να αυξήσει «τιμωρητικά» τους δασμούς στις εισαγωγές των ΗΠΑ ώστε να εναρμονιστούν με όσους ισχύουν για τις εξαγωγές των ΗΠΑ. Μια τέτοια προσέγγιση είναι αντίθετη με τον κανόνα του ΠΟΕ ότι οι χώρες εφαρμόζουν τον ίδιο δασμό σε παρόμοια προϊόντα ανεξαρτήτως προέλευσης. Εντούτοις, ο ισχυρισμός του ότι οι εισαγωγές αμερικανικών προϊόντων εφαρμόζουν υψηλότερους δασμούς από ό,τι οι ΗΠΑ είναι βάσιμος. Ως κύριος υποστηρικτής του ελεύθερου εμπορίου στο παρελθόν, οι ΗΠΑ εφαρμόσαν μέσο δασμό 1,5% στα εισερχόμενα αγαθά το 2022. Εν τω μεταξύ, οι εξαγωγές τους υπόκειντο σε υψηλότερη μέση χρέωση 5,1%. Η αντιστοίχιση των δασμολογικών συντελεστών με τους εμπορικούς εταίρους των ΗΠΑ συνεπάγεται τη μεγαλύτερη αύξηση σε αγαθά που εισάγονται από αναδυόμενες αγορές και οι οποίες επιβάλλουν τους υψηλότερους δασμούς εισαγωγής. Πάντως, οι ΗΠΑ δεν μπορούν να αντικαταστήσουν γρήγορα τον χάλυβα από τη Βραζιλία ή τα κλω-

στούφαντουργικά προϊόντα από την Ινδία και την Ασία με εγχώρια παραγωγή. Ως εκ τούτου, αυτή η προσέγγιση θα αύξανε τον πληθωρισμό, χωρίς ούτε ένα βραχυπρόθεσμο όφελος για την ανάπτυξη των ΗΠΑ.

Οι αμοιβαίοι δασμοί δεν θα επέτρε-

Ο ισχυρισμός του ότι οι εισαγωγές αμερικανικών προϊόντων εφαρμόζουν υψηλότερους δασμούς από ό,τι οι ΗΠΑ είναι βάσιμος.

παν στις ΗΠΑ να στοχεύσουν την Ε.Ε., η οποία επιβάλλει μέσο δασμό μόλις 1,2% στα προϊόντα τους. Η ομάδα εμπορικών συμβούλων του Αμερικανού προέδρου οφείλει να τον διαφωτίσει, κατευθύνοντάς τον στο να αντιληφθεί ότι ο φόρος προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως τιμολόγιο. Ο ΦΠΑ και οι τοπικοί και δημοτικοί φόροι επί των πωλήσεων των ΗΠΑ χρεώνονται άλλωστε σε εγχώρια

και σε εισαγόμενα αγαθά. Ωστόσο, πρέπει να λάβουμε σοβαρά υπόψη την απειλή. Ο ΦΠΑ στην Ε.Ε. είναι κατά μέσον όρο 22% και οι φόροι επί των πωλήσεων στις ΗΠΑ 7%, οπότε ίσως να θαλάσουν να δικαιολογήσουν έναν δασμό 15% (η διαφορά μεταξύ των δύο) σε προϊόντα της Ε.Ε. σε αυτή τη βάση. Εκτιμούμε ότι οι αμοιβαίοι δασμοί θα προσθέσουν 0,4 π.μ. στον ετήσιο πληθωρισμό του δείκτη ατομικών δαπανών μέχρι το τέλος του 2025. Ένας δασμός 15% στις εισαγωγές από την Ε.Ε. θα προσθέσει ακόμη 0,2 ποσοστιαίες μονάδες. Μετά μια περίοδο υψηλού πληθωρισμού, είναι μια κακή στιγμή για να επιβάλει κανείς στον εαυτό του αυξημένο κόστος. Ο Τραμπ επιδιώκει να αντικαταστήσει τα εγχώρια φορολογικά έσοδα με δασμούς εισαγωγής. Τόσο οι αμοιβαίοι δασμοί όσο και οι δασμοί 15% στα αγαθά της Ε.Ε. θα αυξάναν μόνο τα φορολογικά έσοδα κατά 0,7% του ΑΕΠ σε μια περίοδο που το ομοσπονδιακό έλλειμμα υπερβαίνει το 6%.

* Ο κ. Χόλγκερ Σμίεντινγκ και Φέλιξ Σμιντ είναι οικονομολόγοι της Berenberg Bank.

Θα αργήσει ακόμη λίγο το γκάζι της «Αφροδίτης»

Συμφώνησε η Λευκωσία με την αμερικανικών συμφερόντων Chevron – Στο Κάιρο συμφωνία και για τον «Κρόνο»

Του ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

Τέλος στο σίριαλ της μακράς διαπραγμάτευσης μεταξύ της ΚΔ και της κοινοπραξίας του κοιτάσματος «Αφροδίτη» – με επικεφαλής την αμερικανική εταιρεία Chevron – δόθηκε την περασμένη Παρασκευή. Παράλληλα, στις αρχές της εβδομάδας, η Λευκωσία υπέγραψε στο Κάιρο της Αιγύπτου μια συμφωνία και ένα μνημόνιο συναντίληψης (MoU) – βήματα που θεωρούνται απαραίτητα τόσο για την ανάπτυξη της «Αφροδίτης», επί του τεμαχίου «12» της κυπριακής ΑΟΖ, όσο και του κοιτάσματος «Κρόνος», επί του τεμαχίου «6», τα οποία αμφότερα όταν ενταχθούν σε φάση παραγωγής θα κατευθυνθούν προς την Αίγυπτο. Η κυβέρνηση μάλιστα χαρακτήρισε τη συμφωνία ως «ιστορική».

Το ιστορικό

Όπως στο παρελθόν κατέγραψε με ακρίβεια η «Κ» τον περασμένο Αύγουστο (25 Αυγούστου του 2024) η ΚΔ παρέδωσε στην κοινοπραξία της «Αφροδίτης» προειδοποίηση ανάκλησης της άδειας επί του τεμαχίου «12» λόγω της μη παράδοσης, εγκαίρως, του προκαταρκτικού σχεδίου ανάπτυξης του κοιτάσματος (FEED). Η εν λόγω ενέργεια οδήγησε, ακολούθως, σε ενδιάμεση συμφωνία στις 17 Σεπτεμβρίου (standstill agreement) που εγκαινίασε μια περίοδο έντονων διαπραγματεύσεων μεταξύ των δύο πλευρών και την κατάθεση, εκ μέρους της Chevron, ανανεωμένου πλάνου ανάπτυξης του κοιτάσματος. Τελικώς, στις 14 Φεβρουαρίου του τρέχοντος έτους οι δύο πλευρές συμφώνησαν ως προς την αναθεωρημένη πρόταση της Chevron που επιβεβαιώνει τα σχετικά ρεπορτάζ της «Κ» και ικανοποιεί τα αιτήματα που έθετε η Λευκωσία για:

Διάνοξη 4 πηγαδίων επί της «Αφροδίτης» με ημερήσια παραγωγή 800 MMCF (σ.σ. εκατ. κυβικά πόδια). Παραγωγή του φυσικού αερίου επί του κοιτάσματος με πλωτή μονάδα παραγωγής (Floating Production Facility/FPC).

Υπενθυμίζεται πως το φυσικό αέριο της «Αφροδίτης» θα μεταφερθεί μέσω κατασκευής αγωγού προς τη μονάδα WDDM (West Delta Deep Marine) της Shell 90χλμ ανατοικά της Αιγύπτου κι

Εκτός απροόπτου το πρώτο φυσικό αέριο που θα παραχθεί από το τεμάχιο «12» θα έλθει μια... εικοσαετία μετά την ανακάλυψη της «Αφροδίτης», το 2031.

Η Λευκωσία επιδιώκει το αμέσως επόμενο διάστημα να κλείσει το ζήτημα της συμφωνίας συνεκμετάλλευσης με το Ισραήλ και επί τούτου μπορεί να υπάρξει σχετική επίσκεψη στη γειτονική χώρα για να υπογραφεί η σχετική συμφωνία.

από εκεί προς το τερματικό υδροποίησης της Νταμιέτα. Το κόστος παραγωγής της ανάπτυξης της «Αφροδίτης» υπολογίζεται σε 4 δις. δολάρια, ενώ σύμφωνα με σχετική ανακοίνωση της NewMed

Energy η ημερομνία έναρξης ένταξης του κοιτάσματος εκτιμάται για το 2031 – πτυχή που πρακτικά δείχνει ότι το φυσικό αέριο της «Αφροδίτης» παίρνει δύο δεκαετίες για να παραχθεί μετά την ανακάλυψη του κοιτάσματος το 2011.

Η μεγάλη εικόνα

Στην ανακοίνωση που έδωσε στη δημοσιότητα η NewMed Energy αναφέρεται πως η προκαταρκτική ανάπτυξη του κοιτάσματος (φάσεις FEED-Front End Engineering Design και pre-FEED) αποτελεί – μεταξύ άλλων (ο γνωστός όρος inter alia) όπως χαρακτηριστικά παρατίθεται – προϋπόθεση για να καταδείξει και την τελική επενδυτική απόφαση (FID-Final Investment Decision) εκ μέρους του αμερικανικού κολοσσού της Chevron. Αυτό πρακτικά σημαίνει πως:

Δεν διευκρινίζεται ο χρονικός ορίζοντας ως προς την παράδοση του FEED – πληροφορίες ωστόσο της «Κ» κάνουν λόγο για ένα χρονικό περιθώριο 9-10 μηνών.

Ο χρονικός ορίζοντας παραγωγής της «Αφροδίτης» μετατίθεται ακόμη περισσότερο, το 2031 – ουσιαστικά δύο δεκαετίες μετά την ανακάλυψη του κοιτάσματος το 2011, πτυχή που μπορεί υπό προϋποθέσεις να επεκταθεί και κάποια χρόνια μετά (2035).

Υπάρχουν αρκετά «μικρά γράμματα», στη νέα συμφωνία, για την τελική τύχη της «Αφροδίτης» που συνδέονται με τη φάση FEED και αφορούν κόστη, εξεύρεση χρηματοδότησης, πτυχές γεωπολιτικού ρίσκου και ασφάλειας, τιμές φυσικού αερίου, ζητήματα προσφοράς φυσικού αερίου, τεχνικά εμπόδια κατασκευής και μεταφοράς, ζητήματα κα-

τανάλωσης του φυσικού αερίου που θα παράγεται ως προς τις αγορές που εξάγεται κοκ, και τέλος

Ακόμη και αν η Chevron προχωρήσει με όλα τα σχετικά χρονοδιαγράμματα, με ορίζοντα την παραγωγή της «Αφροδίτης» το 2030 (ή νωρίτερα) τα πρώτα έσοδα για την ΚΔ θα εισπραχθούν σε βάθος τριετίας (2031-2033).

Τέλος, υπενθυμίζεται πως εκκρεμεί η συμφωνία καταμερισμού των ποσοτήτων της «Αφροδίτης» με το Ισραήλ. Το Ισραήλ διεκδικεί μέρος των 3,6 tcf φυσικού αερίου του κοιτάσματος «12», θεωρώντας πως το 10% περίπου της «Αφροδίτης» εισέρχεται στο γειτονικό κοιτάσμα «Ισά», επί της ισραηλινής ΑΟΖ. Όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ», η Λευκωσία επιδιώκει το αμέσως επόμενο διάστημα να κλείσει το ζήτημα της συμφωνίας συνεκμετάλλευσης με το Ισραήλ

Κρίσιμοι οι επόμενοι δυο μήνες για το καλώδιο

Σε αναμονή τα δυο ερευνητικά πλοία της NEXANS – Οι έρευνες θα πραγματοποιηθούν, διαμνύνει η Αθήνα

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Σε καθοριστική φάση θα εισέλθει τους επόμενους δυο μήνες η ηλεκτρική διασύνδεση Κύπρου με τα ευρωπαϊκά ηλεκτρικά δίκτυα μέσω Ελλάδας. Τα ζητήματα που προέκυψαν το προηγούμενο διάστημα και αφορούσαν το θεσμικό πλαίσιο της ηλεκτρικής διασύνδεσης, αλλά και της παρουσίας της Κυπριακής Δημοκρατίας στο μετοχικό σχήμα του καλωδίου φαίνεται να έχουν περάσει σε δεύτερη μοίρα. Η προσοχή Λευκωσίας και Αθηνάς επικεντρώνεται στο πρακτικό μέρος της διασύνδεσης, που είναι οι προεργασίες οι οποίες πρέπει να ολοκληρωθούν προκειμένου να ξεκινήσει η πόντιση του καλωδίου από την Κύπρο έως την Κρήτη. Οι προκλητικές κινήσεις της Τουρκίας ανατολικά της Κρήτης

Εντός του 2026 θα ξεκινήσει η πόντιση των πρώτων χιλιομέτρων του ηλεκτρικού καλωδίου Κύπρου - Κρήτης, σύμφωνα με επίσημη ενημέρωση της γαλλικής NEXANS, εταιρεία στην οποία έχει δοθεί το σχετικό συμβόλαιο.

με την παρουσία πολεμικών της μονάδων επιφανείας σε σημεία όπου θα πραγματοποιηθούν εργασίες από ερευνητικά πλοία, δημιουργούν προβληματισμό αλλά και μια αβεβαιότητα για ένα έργο με ευρωπαϊκό ενδιαφέρον. Η συμπεριφορά της Τουρκίας έρχεται να επιβεβαιώσει τις ανησυχίες που υπήρχαν στη Λευκωσία για το γεωπολιτικό ρίσκο του έργου και που το περασμένο καλοκαίρι προκάλεσαν ένταση στις δυο πρωτεύουσες. Όπως προκύπτει από τις κινήσεις που καταγράφονται στον θαλάσσιο χώρο μεταξύ Κρήτης και Κύπρου, η Τουρκία δεν φαίνεται ότι θα εγκαταλείψει την τακτική των προκλήσεων, με αποτέλεσμα να μην είναι ξεκάθαρος ο χρόνος κατά τον οποίο θα ξεκινήσουν οι εργασίες που απαιτούνται για την πόντιση του ηλεκτρικού καλωδίου.

Τα πλοία

Με βάση πληροφορίες που υπάρχουν από την ελληνική πρωτεύουσα, η εταιρεία που έχει αναλάβει την κατασκευή και πόντιση

Μέχρι τον Μάρτιο θα έχουν ξεκινήσει οι εργασίες βυθομέτρησης, σε διεθνή ύδατα, για την πόντιση του ηλεκτρικού καλωδίου, υποστηρίζουν πηγές στην ελληνική πρωτεύουσα. Για την ώρα τα δυο ερευνητικά πλοία παραμένουν αγκυροβολημένα στην Κρήτη.

του ηλεκτρικού καλωδίου, η γαλλική NEXANS, είναι έτοιμη να ξεκινήσει τις εργασίες βυθομέτρησης στα σημεία όπου θα ποντιστεί το καλώδιο. Προς τούτο έχει ναυλώσει δυο ειδικά πλοία με τον απαραίτητο εξοπλισμό, τα οποία παραμένουν αγκυροβολημένα στα κρητικά παράλια αναμένοντας το πράσινο φως προκειμένου να ξεκινήσουν τις εργασίες. Μια εξέλιξη που όπως εκτιμάται θα προκαλέσει την αντίδραση της Τουρκίας, η οποία κατά την προσφιλή τακτική της θα στείλει πολεμικά της πλοία στην περιοχή. Κάτι που έγινε το προηγούμενο διάστημα, όπου τουρκική κορβέτα έφθασε στο σημείο να εισέλθει εντός ελληνικών χωρικών υδάτων παρακολουθώντας από μεγάλη απόσταση πλοίο που πραγματοποιούσε εργασίες στην περιοχή. Η κατάσταση αυτή έχει δημιουργήσει προβληματισμό για το τι θα πράξει η ελληνική κυβέρνηση όταν θα ξεκινήσουν οι εργασίες βυθομέτρησης προκειμένου τα δυο ερευνητικά σκάφη να συνεχίσουν απρόσκοπτα το έργο τους.

Διαβεβαιώσεις

Με ορατό το ενδεχόμενο το όλο ζήτημα να εισέλθει στην καθημερινή ατζέντα με πολιτικό κόστος, στην Αθήνα κυβερνητικές πηγές τις προηγούμενες μέρες διαβεβαίωναν πως οι ερευνητικές εργασίες πόντισης του ηλεκτρικού καλωδίου θα πραγματοποιηθούν κανονικά παρά τις τουρκικές προκλήσεις. Μάλιστα οι ίδιες πηγές τόνιζαν πως το έργο είναι ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος και στο πνεύμα αυτό θα αντιμετωπιστεί η τουρκική συμπεριφορά. Στην Αθήνα σημειώνουν με νόημα πως, εκτός από την Ελλάδα και την Κύπρο, η Γαλλία έχει έννομο συμφέρον στην υλοποίηση του ενεργειακού έργου. Η εταιρεία κατασκευής και πόντισης του καλωδίου, η NEXANS, είναι γαλλική ενώ η γαλλική Meridiem, επενδυτικό ταμείο, φέρεται να σφύριζε με τον ΑΔΜΗΕ να αγοράσει το 49,9% των μετοχών του GSI. Ωστόσο, πηγές στην ελληνική πρωτεύουσα δεν είναι σε θέση να προσδιορίσουν τον χρόνο εξόδου των ερευνητικών πλοίων στο πέρανος, κάτι

που θα πρέπει να γίνει τους επόμενους δυο μήνες.

Το καλώδιο

Οι εργασίες βυθομέτρησης μεταξύ Κύπρου και Κρήτης έχουν ξεκινήσει από το περασμένο καλοκαίρι, εντός των χωρικών υδάτων Κύπρου και Ελλάδας και αφορούν στον σχεδιασμό όδευσης των υποβρυχίων καλωδίων μήκους 1.280 χιλιομέτρων. Το μέγιστο βάθος πόντισης θα είναι 3.000 μέτρα. Σύμφωνα με επίσημες τοποθετήσεις της κατασκευάστριας εταιρείας, η πόντιση του καλωδίου θα ξεκινήσει το 2026. Με βάση επίσημη ενημέρωση της γαλλικής NEXANS θα ποντιστούν δυο καλώδια διαμέτρου 15 εκατοστών έκαστο. Το ηλεκτρικό καλώδιο που κατασκευάζεται σε δυο εργοστάσια της εταιρείας σε Νορβηγία και Ιαπωνία είναι ένα από τα τρία συμβόλαια που έχει αναλάβει η εταιρεία. Τα άλλα δυο αφορούν τις έρευνες βυθού όδευσης του καλωδίου, και της πόντισης.

ΑΡΘΡΟ
Του ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ

Νέα Αμερική – Νέα Ευρώπη

Η ομιλία του αντιπροέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών στο Συνέδριο για την Ασφάλεια στο Μόναχο προκάλεσε σοκ και έντονες αντιδράσεις. Η παρέμβασή του στα εσωτερικά της Ευρωπαϊκής Ένωσης ήταν πρωτοφανής, καθώς, αν και έθιξε ορισμένες δυσάρεστες αλήθειες, το έκανε με τρόπο απαξιωτικό προς τον μεγαλύτερο σύμμαχο της Αμερικής. Παράλληλα, κατέκρινε ζητήματα ελευθερίας του λόγου και δημοκρατίας, τη στιγμή που η ίδια η αμερικανική κυβέρνηση βρισκόταν υπό αμφισβήτηση για αποφάσεις που έθιγαν αυτές τις αρχές. Χαρακτηριστικά, ο πρόεδρος Τραμπ έδωσε χάρη σε όσους εισέβαλαν στο Καπιτώλιο στις 6 Ιανουαρίου 2021, σε μια πρωτοφανή πράξη αμφισβήτησης του εκλογικού αποτελέσματος των προηγούμενων εκλογών. Επιπλέον, η απόφαση να αποκλειστεί το ειδησεογραφικό πρακτορείο Associated Press από τον Λευκό Οίκο, επειδή αναφέρθηκε σε «Κόλπο του Μεξικού» αντί για «Κόλπο της Αμερικής», έστειλε απносυγκτικά μηνύματα για την ελευθερία του Τύπου στις ΗΠΑ. Μέσα σε αυτή την ασταθή διεθνή κατάσταση, η Ευρώπη πρέπει να δει θετικά τις εξελίξεις και να βγει πιο ενωμένη και ισχυρή. Τα τελευταία γεγονότα δείχνουν ότι μια ενιαία Ευρώπη δεν είναι πλέον επιλογή, αλλά ανάγκη. Η δύναμη της Ευρωπαϊκής Ένωσης βρίσκεται στην ενότητα της, όπως άλλωστε υπογραμμίζει και το μότο του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος: Stronger Together. Η ενότητα, όμως, δεν μπορεί να αφορά μόνο στην άμυνα και την ασφάλεια. Χρειάζεται ολοκληρωμένη στρατηγική σε διάφορους τομείς όπως: την οικονομία (κεφαλαιαγορές, τραπεζικό σύστημα), την εκπαίδευση και την τεχνολογία. Ιδιαίτερη σημασία έχουν τρία σημεία:

- Η ανάπτυξη ενός ισχυρού ευρωπαϊκού στρατού και αυτόνομης αμυντικής βιομηχανίας.
- Η δημιουργία ενός ευρωπαϊκού συστήματος παγκόσμιων πληρωμών.
- Η ενίσχυση του ευρώ ώστε να καταστεί παγκόσμιο νόμισμα συναλλαγών.

Παράλληλα, η Ευρώπη οφείλει να κατανοήσει τις πολιτικές εξελίξεις στις ΗΠΑ και να επιδιώξει συνεργασία στα πεδία όπου υπάρχει κοινό συμφέρον. Οι κυβερνήσεις αλλάζουν, αλλά οι διαχρονικές αξίες και οι συμμάχίες πρέπει να παραμένουν ισχυρές, ακόμη και αν δοκιμάζονται. Παρά τις εντάσεις, η σημασία της διατλαντικής συνεργασίας παραμένει αδιαμφισβήτητη. Ο Ντόναλντ Τραμπ, παρά τις αμφιλεγόμενες πολιτικές του, ανέδειξε τη σημασία της ενίσχυσης της αμερικανικής οικονομίας και της ανεξαρτησίας από διεθνείς κοστοβόρες δεσμεύσεις. Επιπλέον, η συμμαχία των ΗΠΑ με την Ελλάδα και την Κύπρο έχει ενισχυθεί τα τελευταία χρόνια, ειδικά σε θέματα ασφάλειας και ενέργειας στην Ανατολική Μεσόγειο. Αυτή η στρατηγική σχέση πρέπει να διαφυλαχθεί και να ενδυναμωθεί, ανεξαρτήτως πολιτικών εξελίξεων, γιατί αποτελεί πυλώνα σταθερότητας στην περιοχή.

Ο κ. Γιάννης Γεωργιάδης είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

Δύσκολη η εξίσωση της άμυνας και ασφάλειας

Στο λύσιμο των χειρών των κρατών για την άμυνα και ενδεχόμενο κοινό μηχανισμό επενδύει η ΕΕ, καθώς παραμένει διχασμένη για ειρηνευτές

Του ανταποκριτή μας στις Βρυξέλλες,
ΓΩΡΓΟΥ ΚΑΚΟΥΡΗ

Η δήλωση του Πολωνού πρωθυπουργού, Ντόναλντ Τουσκ, πως αναμένει συγκεκριμένες προτάσεις από την Κομισιόν για τη χρήση κοινών ευρωπαϊκών ταμείων –και μάλιστα στις επόμενες ημέρες– για ενίσχυση της ευρωπαϊκής άμυνας, ήταν μια από τις αναφορές που ξεχώρισαν μετά τη σημαντική συνάντηση των ηγετών ευρωπαϊκών χωρών στο Μέγαρο των Ηλυσίων το βράδυ της Δευτέρας.

Η προοπτική του κοινού δανεισμού, καθώς και η ανάπτυξη της πρότασης της Πολωνίας (που έχει δει η «Κ») για μια ερμηνεία των νέων δημοσιονομικών κανονισμών που να επιτρέπει την εξαίρεση των αμυντικών δαπανών από τους περιορισμούς που αφορούν το χρέος του κάθε κράτους μέλους, είναι όμως προτάσεις που θα πάρουν χρόνο για να υλοποιηθούν και δεν απαντούν το ερώτημα που τίθεται συνεχώς στην Ευρωπαϊκή Ένωση μετά την παράκαμψή τους από τη διακυβέρνηση Τραμπ: πώς επιτυγχάνει η Ευρώπη να βρίσκεται

Τι αναφέρει το πολωνικό non-paper για εξαίρεση των αμυντικών δαπανών από τους δημοσιονομικούς κανόνες.

στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων; Προπαθώντας να απαντήσουν στα επτά ερωτήματα τα οποία έθεσε ο Λευκός Οίκος για το πώς μπορούν να συνεισφέρουν σε εγγυήσεις ασφαλείας για την Ουκρανία (σύμφωνα με τους «Financial Times» και το «Reuters»), οι χώρες που συμμετείχαν στη συνάντηση της Δευτέρας δεν κατάφεραν να βρουν μια κοινή απάντηση στο δυσκολότερο ερώτημα, για το αν είναι έτοιμες να στείλουν ειρηνευτικά στρατεύματα στη χώρα, με τη Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο να τάσσονται υπέρ, την Πολωνία και την Ιταλία κατά, ενώ η Γερμανία, η

Οι χώρες που συμμετείχαν στη συνάντηση της Δευτέρας δεν κατάφεραν να βρουν μια κοινή απάντηση στο δυσκολότερο ερώτημα, για το αν είναι έτοιμες να στείλουν ειρηνευτικά στρατεύματα στην Ουκρανία.

Δανία και η Ισπανία λίγο πολύ απέφυγαν να δεσμευτούν, με τον Γερμανό καγκελάριο να χαρακτηρίζει το ερώτημα αυτό πρόωρο.

Ουσιαστικά, τα εργαλεία στα οποία η ΕΕ μπορεί να εστιάσει προς το παρόν φαίνεται να αφορούν την επόμενη ημέρα και τη διασφάλιση πως δεν θα βρεθεί ξανά σε αυτή τη δύσκολη θέση. Όπως επισήμανε ο κ. Τουσκ το βράδυ της Δευτέρας, αν και ακόμα κανείς δεν έχει βεβαιότητα για το πώς θα προχωρήσουν οι διαπραγματεύσεις και πώς θα τελειώσει ο πόλεμος στην Ουκρανία, είναι βέβαιο πως η ΕΕ και δυνάμεις όπως το

Ηνωμένο Βασίλειο ή η Νορβηγία θα μπορούν να στηρίξουν τη χώρα «αν μπορούμε πραγματικά να υπερασπιστούμε τον εαυτό μας κατά των απειλών ως Ευρώπη» προσθέτοντας πως «αυτή τη στιγμή, αυτό δεν ισχύει».

Οι μηχανές έχουν ξεκινήσει, με τον Πολωνό υπουργό Οικονομικών να δηλώνει μετά το τέλος του Συμβουλίου Οικονομικών και Δημοσιονομικών Θεμάτων (ECOFIN) της Τρίτης πως αναμένει αποτελέσματα για την εξαίρεση των αμυντικών δαπανών από τους δημοσιονομικούς κανόνες, και πιο συγκεκριμένη συζήτηση για έναν πανευρωπαϊκό χρη-

ματοδοτικό μηχανισμό για την άμυνα, πριν το καλοκαίρι.

Θέμα ερμηνείας

Σύμφωνα με τα όσα σημειώνονται στο non-paper το οποίο κατέθεσε η Πολωνική Προεδρία του Συμβουλίου της ΕΕ και το οποίο αναμένεται να οδηγηθεί στο ECOFIN του Μαρτίου, οι αμυντικές δαπάνες σε όλη την ΕΕ, και ειδικότερα τα κράτη μέλη στην ανατολική πτέρυγα του ΝΑΤΟ και τις σκανδιναβικές χώρες αλλά και η Ελλάδα, έχουν σημειώσει αύξηση τα τελευταία τρία χρόνια, φτάνοντας σε επίπεδα (ως ποσοστό του ΑΕΠ)

συγκρίσιμα με το ΗΒ και τις ΗΠΑ.

Όπως αναφέρεται, στον κώδικα εφαρμογής του νέου κανονισμού για τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος, δεν υπάρχει συμφωνημένη ερμηνεία για την αξιολόγηση τυχόν αύξησης των δαπανών στην άμυνα. Σύμφωνα με την πρόταση της Πολωνίας, η αξιολόγηση των δαπανών για την άμυνα σε ετήσια βάση δεν αρκεί, καθώς ο πόλεμος στην Ουκρανία έχει αλλάξει το σκηνικό της ασφάλειας για την ΕΕ και έχει αναγκάσει τα κράτη μέλη να αυξήσουν σημαντικά τις αμυντικές δαπάνες τους.

Επίσης, προστίθεται, η Πολωνία θεωρεί

ότι στην κατηγορία των αμυντικών δαπανών πρέπει να εμπίπτουν και σχετικές επενδύσεις σε υποδομές (μεταξύ άλλων διπλής χρήσης), σε ανθρώπινο δυναμικό και εκπαίδευση, και κεφαλαιακές κυβερνητικές επενδύσεις στην παραγωγή, ενώ θα πρέπει να οριστεί και τι αποτελεί κυβερνητική επένδυση στην άμυνα.

Στην πράξη, σημειώνεται στο non-paper, η συζήτηση για τον καθορισμό του κώδικα ερμηνείας της νομοθεσίας θα ξεκινήσει σε τεχνοκρατικό επίπεδο σύντομα.

Και η Κύπρος

Θεωρητικά οι διεργασίες για χαλαρώσεις στους δημοσιονομικούς κανόνες όσον αφορά την άμυνα αφορούν και την Κύπρο, η οποία (όπως δήλωσε τον Νοέμβριο ο υπουργός Άμυνας, Βασίλης Πάλλας, στη Βουλή των Αντιπροσώπων), θέλει οι αμυντικές της δαπάνες να αγγίζουν το 2% μέχρι το 2028.

Όμως πολλά θα εξαρτηθούν από τον τρόπο με τον οποίο θα οριστεί η εξαίρεση, αν δηλαδή θα είναι γενική σε επίπεδο ΕΕ ή αν θα μπορεί να εφαρμοστεί σε εθνικό επίπεδο μετά από αίτημα του κράτους μέλους. Ενδιαφέρον θα έχει επίσης και το κατά πόσο η συζήτηση θα κατευθυνθεί προς την προτίμηση προς ευρωπαϊκά προϊόντα σε βαθμό που να περιορίζει τις δυνατότητες της Κύπρου να αξιοποιήσει τη σχέση σε θέματα άμυνας που χτίζει με τις ΗΠΑ.

Πάντως, κατά τις δηλώσεις του μετά το ECOFIN της Τρίτης ο υπουργός Οικονομικών, Μάκης Κεραυνός, περιόρισε τις αναφορές του στο ζήτημα που απασχολεί όλη την ΕΕ στο ότι «οι εξελίξεις είναι ραγδαίες και πολλές από αυτές τις εξελίξεις δημιουργούν και σοβαρές ανησυχίες» και πως «θα πρέπει στη βάση μιας συγκροτημένης στρατηγικής να γίνει διάλογος με αυτούς που πρέπει, και με τις ΗΠΑ, αυτή την περίοδο», χωρίς να διευκρινίζει αν ο διάλογος αφορά την άμυνα ή τις ευρύτερες εμπορικές και οικονομικές σχέσεις. Η ΕΕ, σημείωσε, «θα πρέπει να μείνει επικεντρωμένη στα βασικά θέματα που την απασχολούν», όπως μεταξύ άλλων η ανταγωνιστικότητα και η μείωση της γραφειοκρατίας και του υπερβολικού διοικητικού κόστους.

ECOMMBX: Επέκταση με φυσική παρουσία στην Ελλάδα

Φιλοδοξεί να προσφέρει πιο εξειδικευμένες υπηρεσίες και στην υπόλοιπη Ευρώπη - Συνέντευξη στην «Κ» της Φωτεινής Τσίγκου

Της **ΑΝΝΑΣ ΠΟΛΥΒΙΟΥ**

Η Φωτεινή Τσίγκου, Chief Operations Officer της ECOMMBX, μιλάει στην «Κ» για την πορεία της εταιρείας και το στρατηγικό της βήμα να επεκταθεί με φυσική παρουσία στην Ελλάδα, σηματοδοτώντας με αυτό τον τρόπο ένα σημαντικό ορόσημο για τον όμιλο. Πιστεύοντας ακράδαντα ότι η δωρεάν πρόσβαση στις ηλεκτρονικές πληρωμές είναι δικαίωμα κάθε Ευρωπαίου πολίτη, η ECOMMBX αναπτύσσει υπηρεσίες που ενισχύουν την οικονομική ελευθερία και διευκολύνουν την καθημερινότητά τους, με την καινοτομία να αποτελεί βασικό πυλώνα για αυτήν. Με βάση την πελατοκεντρική προσέγγιση και την αξιοπιστία, έναν εκ των βασικότερων στόχων της εταιρείας αποτελεί η εύκολη, γρήγορη και ευέλικτη διαχείριση των πληρωμών.

- Πρόσφατα, επεκταθήκατε και στην Ελλάδα με φυσική παρουσία. Τι επιδιώκετε με αυτή την επέκταση;

Η φυσική μας παρουσία στην Ελλάδα, με μια δυναμική ομάδα «on the ground», είναι ένα στρατηγικό βήμα που μας επιτρέπει να εδραιωθούμε σε μεγαλύτερες αγορές και να προσφέρουμε πιο εξειδικευμένες υπηρεσίες, τόσο στην ελληνική αγορά όσο και στην υπόλοιπη Ευρώπη. Θέλουμε να βρισκόμαστε ακόμα πιο κοντά στους πελάτες και τους συνεργάτες μας, κατανοώντας καλύτερα τις ανάγκες τους και προσφέροντας λύσεις που ανταποκρίνονται στις τοπικές και διεθνείς απαιτήσεις. Παράλληλα, η επέκταση αυτή σηματοδοτεί ένα σημαντικό ορόσημο για τον όμιλό μας, καθώς προχωράμε σε νέες άδειες και υπηρεσίες, ενισχύοντας περαιτέρω την παρουσία μας στον χρηματοοικονομικό και fintech τομέα.

- Ποιες είναι οι καινοουργίες ενέργειες που φέρνει η ECOMMBX για τους Ευρωπαίους πολίτες;

Η ECOMMBX επεκτείνεται πλέον και στους ιδιώτες πολίτες, προσφέροντας καινοτόμες λύσεις που τους επιτρέπουν να πραγματοποιούν ηλεκτρονικές πληρωμές εύκολα, γρήγορα και με απόλυτη ασφάλεια. Πιστεύουμε ακράδαντα ότι η δωρεάν πρόσβαση στις ηλεκτρονικές πληρωμές είναι δικαίωμα κάθε Ευρωπαίου πολίτη, και γι' αυτό αναπτύσσουμε υπηρεσίες που ενισχύουν την οικονο-

Η ECOMMBX επενδύει σε τεχνολογίες που προσφέρουν διαφάνεια, ταχύτητα και απρόσκοπτη εμπειρία χρήσης.

«Στην ECOMMBX, η καινοτομία είναι μέρος της καθημερινότητάς μας, γι' αυτό και προσφέρουμε δωρεάν λογαριασμούς για Ευρωπαίους πολίτες, δωρεάν έκδοση καρτών, και δωρεάν συναλλαγές εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης».

μική ελευθερία και διευκολύνουν την καθημερινότητά τους. Στην ECOMMBX, η καινοτομία είναι μέρος της καθημερινότητάς μας, γι' αυτό και προσφέρουμε δωρεάν λογαριασμούς για Ευρωπαίους πολίτες, δωρεάν έκδοση καρτών, και δωρεάν συναλλαγές εντός της Ευρω-

παϊκής Ένωσης. Έτσι, οι χρήστες μας μπορούν να πραγματοποιούν τις συναλλαγές τους γρήγορα, εύκολα και χωρίς κρυφές χρεώσεις. Ταυτόχρονα, επενδύουμε σε τεχνολογίες που προσφέρουν διαφάνεια, ταχύτητα και απρόσκοπτη εμπειρία χρήσης, προκειμένου να κάνουμε τις συναλλαγές πιο προστιτές για όλους.

- Ποια είναι τα βασικότερα προνόμια που προσφέρει η ECOMMBX στους πελάτες της;

Οι πελάτες μας επωφελούνται από εξατομικευμένες και ευέλικτες λύσεις, που βασίζονται στις πραγματικές τους ανάγκες. Προσφέρουμε ταχύτητα στις συναλλαγές, μια εύχρηστη ψηφιακή πλατφόρμα, η οποία περιλαμβάνει και την εφαρμογή ECOMMVERSE.

Το ECOMMVERSE δεν είναι απλώς μια εφαρμογή, είναι μια ολιστική πλατφόρμα που ενσωματώνει όλες τις υπη-

ρεσίες μας, προσφέροντας στους χρήστες πλήρη έλεγχο των συναλλαγών και των οικονομικών τους, μέσα από μια ενιαία, εύχρηστη και καινοτόμα εμπειρία. Το μότο μας είναι: «A Platform to Rule Them All», γιατί στόχος μας είναι να παρέχουμε μια ολοκληρωμένη λύση που καλύπτει κάθε ανάγκη στον τομέα των ψηφιακών πληρωμών.

Παράλληλα, προσφέρουμε VIP εξυπηρέτηση πελατών, όπου κάθε πελάτης έχει τον δικό του υπεύθυνο λογαριασμού (personal account manager) για άμεση και εξατομικευμένη υποστήριξη. Οι προηγμένες λύσεις συμμόρφωσης και ασφάλειας που έχουμε αναπτύξει παρέχουν απόλυτη σιγουριά στις συναλλαγές, είτε πρόκειται για επιχειρήσεις είτε για ιδιώτες.

- Ποιες θα λέγατε πως είναι οι κυριότερες προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει ο τομέας του

«Η ECOMMBX βασίζεται στην καινοτομία, την αξιοπιστία και την πελατοκεντρική προσέγγιση. Στόχος μας είναι να κάνουμε τη διαχείριση πληρωμών πιο εύκολη, γρήγορη και ευέλικτη».

fintech στην κυπριακή αγορά; Εσείς πώς αντιμετωπίζετε αυτές τις προκλήσεις;

Η κυπριακή αγορά fintech αναπτύσσεται ραγδαία, ωστόσο αντιμετωπίζει προκλήσεις, όπως η ανάγκη για συνεχή καινοτομία και η εμπιστοσύνη των τοπικών αρχών, οι οποίες είναι ακόμη διστακτικές στο να υποστηρίξουν εταιρείες που εμπίπτουν κάτω από τον χρηματοοικονομικό τομέα των fintech, που είναι κυπριακές, αλλά και 100% επιτυχημένες. Την ίδια ώρα προσπαθούμε να κερδίσουμε την εμπιστοσύνη των καταναλωτών στις νέες ψηφιακές λύσεις. Στην ECOMMBX, αντιμετωπίζουμε αυτές τις προκλήσεις επενδύοντας στην τεχνολογία και στη συμμόρφωση με τα διεθνή πρότυπα. Επιπλέον, δίνουμε έμφαση στη διαφάνεια και την εκπαίδευση των πελατών μας, ώστε να αισθάνονται ασφαλείς χρησιμοποιώντας τις υπηρεσίες μας.

Νέες τεχνολογίες και ψηφιακές λύσεις

- Πώς η ECOMMBX διαφοροποιείται από τον ανταγωνισμό;

Η ECOMMBX βασίζεται στην καινοτομία, την αξιοπιστία και την πελατοκεντρική προσέγγιση. Στόχος μας είναι να κάνουμε τη διαχείριση πληρωμών πιο εύκολη, γρήγορη και ευέλικτη.

Η διαφοροποίησή μας βασίζεται στον συνδυασμό, Τεχνολογίας αιχμής, Προσωποποιημένων λύσεων, Υψηλού επιπέδου εξυπηρέτησης. Δεν λειτουργούμε ως μια απλή fintech εταιρεία, αλλά ως ένας αξιόπιστος συνεργάτης που κατανοεί τις ανάγκες των πελατών του και προσαρμόζει τις υπηρεσίες του ανάλογα. Η ασφάλεια, η καινοτομία και η δέσμευσή μας για κορυφαία εμπειρία πελάτη είναι τα στοιχεία που μας καθιστούν μοναδικούς στην αγορά.

- Πώς ενσωματώνετε τη χρήση νέων τεχνολογιών και ψηφιακών λύσεων στις υπηρεσίες σας;

Στην ECOMMBX, η τεχνολογία βρίσκεται στον πυρήνα των υπηρεσιών μας. Ενσωματώνουμε προηγμένες τεχνολογίες για την αναγνώριση και τον υπολογισμό κινδύνων, τόσο κατά τη διαδικασία εγγραφής πελατών μέσω διαδικασιών ηλεκτρονικής επιβεβαίωσης ταυτότητας (digital know-your-customer verification), όσο και στην ανάλυση συναλλαγών για την πιθανή ανίχνευση αυστηρήστων μοτίβων. Επιπλέον, αξιοποιούμε προηγμένες cloud πλατφόρμες για την ασφαλή και αδιάλειπτη λειτουργία των υπηρεσιών μας. Παράλληλα, διαθέτουμε in-house λύση onboarding, προσφέροντας μια γρήγορη και απρόσκοπτη διαδικασία εγγραφής, χωρίς περιττή γραφειοκρατία και χωρίς περιττά χαρτιά (paperless), πάντα σε πλήρη συνάρτηση με το ρυθμιστικό πλαίσιο. Στόχος μας είναι να παρέχουμε στους πελάτες μας μια 100% ψηφιακή εμπειρία, όπου η πρόσβαση στις υπηρεσίες μας γίνεται με τον πιο άμεσο, ασφαλή και εύκολο τρόπο.

26 Φεβρουαρίου 2025
The Royal Hall

23^η ΑΠΟΝΟΜΗ
Τράπεζα Κύπρου
MAN
OF THE YEAR
2024

εἷς ἐμοὶ μύριοι,
ἐὰν ἄριστος ᾦ.

Ένας άριστος ισοδυναμεί με δέκα χιλιάδες. Ηράκλειτος

© Η διοργάνωση και το λογότυπο «Man of the Year» είναι πνευματική ιδιοκτησία του ομίλου SprlMedia

ΣΤΗΡΙΖΟΥΝ

JOHNNIE WALKER

Παρά με ασφάλεια
Χαρ. Πηλακούτας Λτδ.

M.S. Jacovides

UNIVERSITY of NICOSIA

ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ
ΥΠΕΡΗΦΑΝΟΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΗΣ ΣΟΥ

αλφάμεγα

MINTHIS

TIMINIS

ΕΛΕΓΚΤΕΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ
Deloitte.

MAN MAGAZINE

SPP MEDIA EVENTS

ΑΝΑΛΥΣΗ

Το μόνιμο αδιέξοδο της αγοράς ακινήτων

Του ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

Οι **συνέπειες** της βαθιάς οικονομικής κρίσης που έζησε η ελληνική οικονομία συνεχίζουν να την ορίζουν. Η μείωση εισοδημάτων, η ανεργία και η φυγή νέων στο εξωτερικό είναι αυτά που οι περισσότεροι θυμούνται. Μια από τις λιγότερο ορατές επιπτώσεις της κρίσης είναι η κατάρρευση των επενδύσεων. Σε επιχειρήσεις χωρίς επενδύσεις απαξιώνεται ο εξοπλισμός αλλά και η παραγωγικότητα. Οι δημόσιες επιχειρήσεις χωρίς επενδύσεις δυσκολεύονται ακόμη και σήμερα να καλύψουν πλήρως τις ανάγκες. Έτσι ατονόσε και η ιδιωτική κατασκευαστική δραστηριότητα, καθώς έως το 2018 έφθανε κάθε χρόνο σε λιγότερες από 15.000 οικοδομικές άδειες, με επιφάνεια έως και 15 εκατ. τ.μ. Αντίθετα, το 2024 εκδόθηκαν πάνω από 27.000 άδειες που κτίζουν πάνω από 28 εκατ. τ.μ.

Και όμως, η προσφορά ακινήτων δεν καλύπτει τις στεγαστικές ανάγκες, επειδή δεν διατίθενται προστιές κατοικίες. Κι αυτό παρά τις δημογραφικές εξελίξεις και τη μείωση των νέων ηλικιών. Να σημειωθεί ότι η προσφορά ακινήτων αυξάνεται (μετά την κρίση), αλλά δεν καλύπτει τις ανάγκες, με αποτέλεσμα μεγάλη άνοδο τιμών και επειδή κατευθύνεται κυρίως σε περιοχές τουριστικής ανάπτυξης και όχι π.χ. στην Αττική, όπου η επιφάνεια νέων οικοδομών αυξάνεται κατά 13,2%, ενώ στα νησιά του Ιονίου κατά 43,1%, στην Ηπειρο 39,3% και στην Κρήτη 33,8%.

Έλλειψη κατοικιών που μπορούν να αγοραστούν σε μια εύλογη τιμή εμφανίζεται σε πολλές χώρες και συνδέεται κυρίως με την άνοδο των επιτοκίων. Στην περίοδο χαμηλών επιτοκίων που δεν αξιοποίησε η ελληνική οικονομία της κρίσης, η αγορά ακινήτων χρηματοδοτήθηκε με στεγαστικά δάνεια. Η μεγάλη ζήτηση έφερε και άνοδο των τιμών που δεν θεωρήθηκε πρόβλημα, γιατί τα στεγαστικά δάνεια ήταν πολλά, ευνοϊκά και εύκολα. Ωστόσο, μετά την κρίση όλα έγιναν διαφορετικά. Από τα 115.000 στεγαστικά δάνεια που χορηγήθηκαν το 2007, φθάσαμε στα 14.000 στεγαστικά δάνεια

το 2023. Επιπλέον, η αύξηση των επιτοκίων έκανε τα στεγαστικά δάνεια όχι μόνο λίγα αλλά και ακριβά. Η αύξηση του κόστους των οικοδομών για διάφορους λόγους, μεταξύ των οποίων και η έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού, ξεπερνάει την άνοδο εισοδημάτων. Τα ακίνητα είναι λιγότερο προσίτα γιατί οι τράπεζες δεν δίνουν στεγαστικά και οι αγορές ακινήτων γίνονται κυρίως με χρήματα από το (αφορολόγητο, συχνά) απόθεμα χρημάτων των οικογενειών. Η προσφορά ακινήτων μένει περιορισμένη. Ο φαύλος κύκλος που έφερε η κρίση, δηλαδή έλλειψη κεφαλαίων, υψηλό κόστος, μείωση ζήτησης, δεν οδήγησε μόνο σε χαμηλότερη οικοδομική δραστηριότητα. Μέρος του αποθέματος ακινήτων βγήκε εκτός αγοράς, γιατί είχαν κόκκινα δάνεια και ακινητοποιήθηκαν σε τράπεζες και εταιρείες διαχείρισης οφειλών, με πολλές τυπικές εκκρεμότητες.

Το δυσεπίλυτο πρόβλημα είναι ότι η αναμενόμενη μείωση επιτοκίων θα ενισχύσει τη ζήτηση, αλλά αυτή θα αυξήσει τις τιμές. Φαίνεται πως όσο η προσφορά ακινήτων δεν βελτιώνεται θεματικά, κυρίως σε περιοχές όπου υπάρχει ζήτηση μόνιμων κατοικιών, η αγορά ακινήτου δεν μπορεί να γίνει προσίτη. Και η αύξηση της προσφοράς συνδέεται με περισσότερα στεγαστικά δάνεια αλλά και τον εξορθολογισμό πολεοδομικών κανονισμών και την επανεξέταση ορισμένων περιορισμών που επιβάλλει. Οι ρυθμιστικοί κανόνες που αφορούν την πολεοδομία επιβάλλονται για καλούς λόγους προστασίας του περιβάλλοντος κ.λπ., αλλά προκαλούν συχνά σύγχυση γιατί τελικά κανείς δεν μπορεί να είναι βέβαιος τι κτίζεται σε κάθε περιοχή πριν δημιουργηθεί το νέο κτίριο! Χρειάζονται επενδύσεις αλλά και επέκταση των οικισμών σε επιφάνεια ή σε ύψος, με σχέδιο και υποδομές, πριν γίνει αυτό αυθαίρετα και με ασυδοσία. Αλλιώς θα υπάρχουν περιοχές υψηλής ζήτησης κι άλλες που απαξιώνονται και ερημώνουν, και το πρόβλημα θα παραμείνει γιατί δεν αφορά τη ζήτηση, αλλά την προσφορά.

Φυγή κεφαλαίων από την Κίνα ενώ επιβραδύνεται η ανάπτυξη

Οι άμεσες ξένες επενδύσεις μειώθηκαν κατά 168 δισ. δολάρια το 2024

Το **ξένο** κεφάλαιο εγκαταλείπει μαζικά την Κίνα λόγω της αστάθειας στη δεύτερη μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου αλλά και της απρόθυμίας του Πεκίνου να τονώσει δραστικά την ανάπτυξη. Η χώρα κατέγραψε εκροές-ρεκόρ άμεσων ξένων επενδύσεων πέρυσι, μια έξοδος που απειλεί να συνεχιστεί μετά την επανέναρξη του εμπορικού πολέμου με τις ΗΠΑ, στη δεύτερη προεδρική θητεία του Ντόναλντ Τραμπ.

Σύμφωνα με την Κρατική Διοίκηση Συναλλαγμάτων, οι άμεσες ξένες επενδύσεις (FDI) μειώθηκαν κατά 168 δισ. δολάρια το 2024, στη μεγαλύτερη φυγή κεφαλαίων από το 1990. Οι ξένες επενδύσεις στον «Κόκκινο Δράκο» μειώνονται άλλωστε σταθερά τα τελευταία

Η επανέναρξη του εμπορικού πολέμου με τις ΗΠΑ απειλεί να πυροδοτήσει νέα έξοδο κεφαλαίων.

χρόνια, μετά το ρεκόρ που σημείωσαν το 2021 όταν είχαν φθάσει στα 344 δισ. δολάρια. Δεν είναι μόνον οι διεθνείς εταιρείες που αποσύρονται, αλλά και οι εγχώριες εταιρείες που μετέφεραν επίσης χρήματα εκτός της χώρας. Οι Κινέζοι επενδυτές απέσυραν 173 δισ. δολάρια στο εξωτερικό, ενώ οι ξένοι επενδυτές διοχέτευσαν στη χώρα μόλις 4,5 δισ. δολάρια, το χαμηλότερο ποσό από το 1992.

Για το Πεκίνο η αναχαίτιση της εκροής κεφαλαίων συνιστά τεράστια πρόκληση, πολύ περισσότερο μάλιστα μετά την έναρξη του νέου εμπορικού πολέμου ανάμεσα στην Κίνα και τις ΗΠΑ που θα μπορούσε να εμπλέξει περισσότερες εταιρείες και να επηρεάσει δυσμενώς το επενδυτικό κλίμα.

Αμέσως μετά την ορκωμοσία του ο Τραμπ επέβαλε δασμούς 10% σε όλα τα κινεζικά προϊόντα, με την Κίνα να αντεπιτίθεται με αντίποινα σε διάφο-

Οι **ξένες** επενδύσεις στον «Κόκκινο Δράκο» μειώνονται σταθερά τα τελευταία χρόνια. Δεν είναι όμως μόνον οι διεθνείς εταιρείες που αποσύρονται, αλλά και οι εγχώριες εταιρείες που μετέφεραν επίσης χρήματα εκτός της χώρας. Οι Κινέζοι επενδυτές απέσυραν 173 δισ. δολ. στο εξωτερικό, ενώ οι ξένοι επενδυτές διοχέτευσαν στη χώρα μόλις 4,5 δισ. δολ., το χαμηλότερο ποσό από το 1992.

ρους τομείς, συμπεριλαμβανομένων της έρευνας στην Google και της απόφασής της να βάλει στη «μαύρη λίστα» την PVH Corp., ιδιοκτήτρια των Calvin Klein και Tommy Hilfiger, γεγονός που ενδέχεται να οδηγήσει στο κλείσιμο καταστημάτων και μονάδων παραγωγής. Εξετάζει επίσης το ενδεχόμενο να διερευνήσει κολοσσούς όπως οι Apple, Broadcom και Synopsys.

Η επιβράδυνση της οικονομίας της Κίνας και οι αυξανόμενες γεωπολιτικές

εντάσεις έχουν ήδη οδηγήσει ορισμένες εταιρείες να μειώσουν την έκθεσή τους στη χώρα. Ταυτόχρονα, η απότομη στροφή των Κινέζων προς τα ηλεκτρικά οχήματα έπληξε σημαντικά τους ξένους παραγωγούς αυτοκινήτων, ωθώντας πολλούς από αυτούς να αποσύρουν ή να περιορίσουν τις επενδύσεις τους.

Σε μια προσπάθεια να σταματήσει την «αιμορραγία» ξένων κεφαλαίων, το Πεκίνο κάνει προσπάθειες να προσελκύσει ξένους επενδυτές, υποσχό-

μενο μεταξύ άλλων καλύτερη μεταχείριση, παράταση φοροελαφρύνσεων και διευκολύνσεις στη χορήγηση βίζας. Η επιδείνωση του οικονομικού κλίματος στη δεύτερη μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου ωστόσο αποκαλύφθηκε επίσης σε μια έκθεση των Ηνωμένων Εθνών, η οποία ανέφερε πτώση 29% στις άμεσες ξένες επενδύσεις στην Κίνα πέρυσι. Αυτό συγκρίνεται με πτώση 2% για τις αναπτυσσόμενες χώρες και πτώση 8% παγκοσμίως, ανέφερε στο πόρισμά της η Διάσκεψη του ΟΗΕ για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη (UNCTAD).

Εμβληματική της δυσκολίας που αντιμετωπίζει το Πεκίνο στην προσέλκυση του ξένου κεφαλαίου είναι η αυξανόμενη επιφυλακτικότητα των Ιαπώνων να επενδύσουν στην Κίνα. Οι ιαπωνικές εταιρείες ήταν από τις πρώτες που επεκτάθηκαν στην Κίνα μετά το άνοιγμά της στο τέλος της δεκαετίας του 1970 και εξακολουθούν να είναι οι μεγαλύτεροι ξένοι επενδυτές.

Το ποσό των νέων χρημάτων ωστόσο που επένδυσαν πέρυσι ήταν σταθερό από το ιστορικό χαμπλό του 2023, σύμφωνα με στοιχεία που δημοσιεύθηκαν νωρίτερα αυτόν τον μήνα. Και παρά τις μεγάλες νέες συμφωνίες όπως το εργοστάσιο των 700 εκατ. δολαρίων της Toyota για την κατασκευή ηλεκτρικών οχημάτων Lexus στη Σαγκάη, η τάση εκτιμάται ότι θα επιδεινωθεί περαιτέρω. Σχεδόν οι μισές ιαπωνικές εταιρείες στην Κίνα δήλωσαν ότι θα περικόψουν τις επενδύσεις φέτος ή δεν θα μεταφέρουν νέα χρήματα, σύμφωνα με τα αποτελέσματα πρόσφατης έρευνας του Ιαπωνικού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου στην Κίνα.

Το όλο κλίμα έρχεται σε πλήρη αντίθεση με την προθυμία των Ιαπώνων να διοχετεύσουν χρήματα στις ΗΠΑ, με την αξία των νέων επενδύσεων από τις ιαπωνικές εταιρείες εκεί να εκτοξεύεται στα 75,6 δισ. δολάρια πέρυσι.

BLOOMBERG

VOCALIST

GREECE

23/02

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΑΤΡΟΜΗΤΗ ISABELLE

ISABELLE HUPPERT BY TAREK MAWAD

THE TALENT SHOW

100 ΣΕΛΙΔΕΣ ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΕΣ ΣΕ ΝΕΟΥΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΣ

Το «κλειδί» για συμφωνία

Η αμερικανική αυτοκινητοβιομηχανία βρίσκεται στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος της εμπορικής πολιτικής του Τραμπ, καθώς η Ε.Ε. της επιβάλλει ασφώς υψηλότερους δασμούς απ’ ό,τι οι ΗΠΑ στις εισαγωγές αυτοκινήτων από την Ευρώπη. Για ορισμένους, εκεί βρίσκεται και ένα από τα «κλειδιά» για μια συμφωνία της Κομισιόν με την Ουάσινγκτον.

150 δισ.

Το πλεόνασμα της Ευρώπης στο εμπόριο αγαθών με τις ΗΠΑ αποτελεί τη βάση του αιτηρήματος Τραμπ για δασμούς στα ευρωπαϊκά προϊόντα.

Η αμερικανική τεχνολογία

Η Κομισιόν υπό την Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν κάνει ήδη τη ζωή δύσκολη στους αμερικανικούς τεχνολογικούς κολοσσούς, γεγονός που αποτελεί από μόνο του καίριο σημείο της σύνθετης διαπραγματεύσεως με τις ΗΠΑ. Δυντικά, το κανονιστικό πλαίσιο στην τεχνολογία συνιστά και ένα από τα εργαλεία που έχουν στα χέρια τους οι Βρυξέλλες.

1,5 τρισ.

Η αξία του συνολικού εμπορίου, αγαθών και υπηρεσιών, ΗΠΑ - Ευρωπαϊκής Ένωσης διαμορφώνει τη μεγαλύτερη εμπορική σχέση στον κόσμο.

«Πυροβολούν τα πόδια τους»

«Τρίαντα πέντε φορές περισσότεροι άνθρωποι από τους εργαζομένους στο αλουμίνιο καταναλώνουν προϊόντα που φτιάχνονται από αλουμίνιο», λέει χαρακτηριστικά ο επιφανής οικονομολόγος Λάρι Σάμερς, προειδοποιώντας ότι με τους δασμούς οι ΗΠΑ θα πυροβολήσουν τα πόδια τους, σκάνοντας ανοδικές πιέσεις στις τιμές και στον πληθωρισμό.

Μπρα ντε φερ ΗΠΑ - Ευρώπης

Τι απαιτεί ο Τραμπ από την Ε.Ε. και γιατί ένας ευρωατλαντικός συμβιβασμός είναι μονόδρομος

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΚΩΣΤΟΥΛΑ**

«Οι δασμοί θα έχουν μόνο χαμένους», διαμνύνουν στον απόηχο των απειλών Τραμπ οι πανταχού υποστηρικτές του ελεύθερου εμπορίου. Υπάρχουν όμως επιμέρους στοιχεία στις σχέσεις ΗΠΑ - Ευρώπης που προσφέρονται για μικρές ή μεγάλες νίκες και στις δύο πλευρές του Ατλαντικού.

Το βασικό ζήτημα που εγείρει ο Ντόναλντ Τραμπ απέναντι στην Ευρώπη είναι το εμπορικό έλλειμμα των ΗΠΑ στις συναλλαγές με την αγορά της – το 2023 το πλεόνασμα της Ε.Ε. στο εμπόριο αγαθών με τις ΗΠΑ ξεπέρασε τα 150 δισ. δολ. Στις Βρυξέλλες, η πρώτη αντίδραση ήταν η διατύπωση της ιδέας να αγοράσει η Ε.Ε. μεγαλύτερες ποσότητες LNG ή γεωργικών προϊόντων από τις ΗΠΑ και να επισημάνει στον Τραμπ ότι το τελευταίο διάστημα οι εταιρείες της επενδύουν περισσότερο στην παραγωγική βάση των ΗΠΑ.

Όμως οι policymakers στην Ουάσινγκτον θεωρούν ότι αυτό μάλλον δεν θα είναι αρκετό. Συγκεκριμένα, επικαλούνται το επιχείρημα ότι η Ε.Ε. επι-

Η Ε.Ε. θα μπορούσε –για παράδειγμα– να προσφέρει τη μείωση του δασμού στις εισαγωγές αυτοκινήτων από 10% σε 2,5% που είναι το επίπεδο των ΗΠΑ.

βάλλει 10% στις εισαγωγές αυτοκινήτων από τις ΗΠΑ, όταν οι ΗΠΑ επιβάλλουν δασμούς 2,5% στα αυτοκίνητα από την Ε.Ε., γεγονός που εγείρει ένα ευδιάκριτο μειονέκτημα για τις αμερικανικές αυτοκινητοβιομηχανίες στην ευρωπαϊκή αγορά. Συγχρόνως, η Ε.Ε. εφαρμόζει υψηλότερους δασμούς και σε ορισμένα αγροτικά προϊόντα των ΗΠΑ – βλ. βόειο κρέας και χοιρινό.

Τα τύπηνα του εμπορικού πολέμου ήχησαν για πρώτη φορά στην πρώτη θητεία Τραμπ, όταν ο ίδιος επικαλέστηκε το νομοθετικό πλαίσιο από την εποχή Κένεντι – γνωστό ως Section 232 – το οποίο επέτρεπε την επιβολή δασμών στο όνομα της διατήρησης

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

της εθνικής ασφάλειας. Με αυτόν τον τρόπο, η κυβέρνηση Τραμπ το 2018 επιχείρησε να θωρακίσει τους εγχώριους παραγωγούς χάλυβα και αλουμινίου με δασμούς 25% και 10% σε Ε.Ε. και Καναδά - Μεξικό, αντίστοιχα. Οι Βρυξέλλες απάντησαν σφυροκοπώντας τους εξαγωγείς μοτοσυκλετών, blue jean και μπέρμπον των ΗΠΑ – οι αντίστοιχες αμερικανικές βιομηχανίες θεωρείται ότι δεν έχουν ακόμη ανακάμψει πλήρως από τα ευρωπαϊκά αντίποινα.

Στη συνέχεια, η κυβέρνηση Μπάιντεν εράρμωσε μια μορφή εκκευιρίας: οι ΗΠΑ ήραν τους δασμούς διατηρώντας όμως τις ποσοστώσεις εισαγωγών στις εξαγωγές χάλυβα και αλουμινίου της

Ε.Ε., με τις Βρυξέλλες να αίρουν επίσης δασμούς στις εισαγωγές των ΗΠΑ. Οι δύο πλευρές επιχείρησαν προς στιγμή να ενισχύσουν τη συμφωνία προσφέροντας κίνητρα στις εταιρείες που είναι λιγότερο επιβλαβείς για το περιβάλλον, όμως η προσπάθεια κατέρρευσε, καθώς οι ΗΠΑ επέμειναν να εξαιρεθεί η βιομηχανία του χάλυβα και η Ευρώπη αρνήθηκε να αποκλείσει μόνο την Κίνα από την πρόσβαση στην ευρωπαϊκή αγορά.

Ο συμβιβασμός, ο οποίος δεν άφισε κανοποιημένη καμία από τις δύο πλευρές, λήγει στις 31 Μαρτίου. Η Ε.Ε. είναι τώρα έτοιμη να αυστηροποιήσει το πλαίσιο για προϊόντα που παράγονται

με υψηλότερη περιεκτικότητα σε άνθρακα – βλ. χάλυβας, τσιμέντο, χημικά – και να ευνοήσει τις χώρες που εφαρμόζουν σύστημα τιμολόγησης του άνθρακα, γεγονός το οποίο προκαλεί την έντονη αντίδραση των ΗΠΑ, οι οποίες δεν διαθέτουν εθνικό σύστημα τιμολόγησης άνθρακα.

Σημειωτέον, το 2018 ο Τραμπ επέβαλε δασμούς σε εισαγωγές χάλυβα και αλουμινίου από την Ευρώπη αξίας 6,4 δισ. ευρώ και η Ε.Ε. αντεπιτέθηκε με δικούς της δασμούς σε αμερικανικά προϊόντα αξίας 2,8 δισ. ευρώ – δασμοί σε επιπλέον εισαγωγές από τις ΗΠΑ αξίας 3,6 δισ. ευρώ επρόκειτο να τεθούν σε ισχύ τρία χρόνια αργότερα, αλλά

δεν επιβλήθηκαν λόγω της συμφωνίας με την κυβέρνηση Μπάιντεν.

Μέσα σε αυτό το σκηνικό, η εκτίμηση που κερδίζει έδαφος είναι ότι απώτερος στόχος του Τραμπ στη διαπραγμάτευση με την Ευρώπη δεν είναι τόσο να αυξήσει τους δασμούς στις εισαγωγές από την Ευρώπη όσο να μειώσει τους δασμούς για τις εξαγωγές των ΗΠΑ στην Ευρώπη. Με άλλα λόγια, η Ε.Ε. θα μπορούσε –για παράδειγμα– να προσφέρει τη μείωση του δασμού στις εισαγωγές αυτοκινήτων από 10% σε 2,5% που είναι το επίπεδο των ΗΠΑ, με ό,τι αυτό θα συνεπάγεται για τις ευρωπαϊκές αυτοκινητοβιομηχανίες. Ενδεικτική είναι η τοποθέτηση του Ντόναλντ Τραμπ σε βίντεο για την προεκλογική του καμπάνια, καθώς παρουσίαζε την «αμοιβαία εμπορική δράση του Τραμπ»: «Οι άλλες χώρες θα έχουν δύο επιλογές. Είτε θα μας απαλλάξουν από τους δασμούς στα προϊόντα μας, είτε θα μας πληρώσουν εκατοντάδες δισ. δολάρια και οι Ηνωμένες Πολιτείες θα κάνουν την απόλυτη περιουσία». Σε έκθεση του Γραφείου Εμπορικής Πολιτικής του Λευκού Οίκου το 2019, επί προεδρίας Τραμπ, αναφέρεται χαρακτηριστικά: «Οι κανόνες του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου επιτρέπουν στις ξένες χώρες να επιβάλλουν σημαντικά υψηλότερους δασμούς στις ΗΠΑ από τους δασμούς των ΗΠΑ στις ξένες χώρες (...) Σε 132 χώρες και σε περισσότερες από 600.000 σειρές προϊόντων οι εξαγωγείς των ΗΠΑ αντιμετωπίζουν υψηλότερους δασμούς κατά περισσότερο από 2/3 (...)

Η Κίνα εφαρμόζει υψηλότερους δασμούς στο 85% των προϊόντων και η Ινδία στο 90% (...) Αν οι ξένοι δασμοί μειωθούν στα επίπεδα των αμερικανικών δασμών, οι εξαγωγικοί τομείς της αυτοκινητοβιομηχανίας και της γεωργίας των ΗΠΑ θα αυξηθούν κατά 9% και 8,6%, αντίστοιχα». Σύμφωνα με την κατανομή του εμπορικού ελλείμματος των ΗΠΑ στο ίδιο report, το έλλειμμα με την Κίνα βρίσκεται στην κορυφή της λίστας αντιπροσωπεύοντας το 48% του συνολικού εμπορικού ελλείμματος της Αμερικής, το 2018. Η Ε.Ε. είναι δεύτερη στη λίστα, αντιπροσωπεύοντας το 19% του αμερικανικού εμπορικού ελλείμματος, με το 40% του ελλείμματος με την Ευρώπη να αποδίδεται στη Γερμανία.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των **ΜΠΑΛΑΖ ΚΟΡΑΝΗ** και **ΤΖΟΝ ΡΕΒΙΑ** / REUTERS

Μπούμερανγκ για τις ΗΠΑ οι δασμοί

Οι κεντρικές τράπεζες σε όλο τον κόσμο έχουν μεγάλη περιθώρια να συνεχίσουν την περικοπή των επιτοκίων, ενώ μια περιορισμένη «αποσύνδεση» από την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ / Fed θα μπορούσε να συνεχιστεί, καθώς εκείνη διακόπτει τη νομισματική χαλάρωση, σύμφωνα με στελέχη κεντρικών τραπεζών και αναλυτές. Μια τέτοια απόκλιση ίσως προξενούσε προβλήματα στον πρόεδρο των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ, αποπλίζοντας τους προγραμματισμένους δασμούς του στο εμπόριο και αυξάνοντας περαιτέρω τον κίνδυνο οι εταιρείες και τα νοικοκυριά στη χώρα να καταβάλουν υψηλότερο τίμημα δανεισμού.

Οι ΗΠΑ έχουν οικονομική ευρωστία, όταν πολλές από τις άλλες μεγάλες οικονομίες του κόσμου δυσκολεύονται. Αρα σε συνδυασμό με την αβεβαιότητα από τις πολιτικές Τραμπ και τις απειλές του, τα «χέρια» της Fed είναι δεμένα όσον αφορά τις περαιτέρω μειώσεις επιτοκίων. Η ειρωνεία έγκειται στο ότι η προσαρμογή της παγκόσμιας οικονομίας σε έναν επαπειλούμενο εμπορικό πόλεμο αναιρεί ορισμένες από τις προθέσεις βάσει των οποίων ο Αμερικανός πρόεδρος επιλέγει τους δασμούς, ακόμη και πριν ισχύσουν, προς όφελος των ξένων εξαγωγικών εταιρειών στις ΗΠΑ. Οι δασμοί, σημειωτέον, ενισχύουν τον πληθωρισμό

στο εσωτερικό, επομένως η Fed οφείλει να διαπρέι υψηλά τα επιτόκια. Το δολάριο ενδυναμώνεται εις βάρος των περισσότερων νομισμάτων, καθιστώντας πιο προσοδοφόρες τις εξαγωγές στις ΗΠΑ εν αντιθέσει με το ζητούμενο της κυβέρνησης.

Η Ελβετία, για παράδειγμα, απολαμβάνει ήδη κέρδη εξ ουρανού. «Ενα ασθενέστερο φράγκο θα βοηθούσε, επίσης, την ελβετική βιομηχανία, καθιστώντας τις εξαγωγές προς τις ΗΠΑ φθηνότερες», δήλωσε ο Κάροτεν Γιούνιους, προϊστάμενος οικονομολόγος της ελβετικής τράπεζας J. Safra Sarasin. Η δε Ευρωζώνη, βασικός στόχος της ρητορικής του Τραμπ

λόγω του μεγάλου προς τις ΗΠΑ εμπορικού της πλεονάσματος, θα μπορούσε επίσης να αντισταθμίσει μέρος της τιμωρητικής επιβάρυνσης μέσω ενός νομίσματος, το οποίο από τις αρχές του φθινοπώρου έχει αποδυναμωθεί κατά 7%. «Οι ευρωπαϊκές εταιρείες, προκειμένου να υπερασπιστούν το μερίδιό τους στην αγορά, ίσως θελήσουν να θυσιάσουν λίγα από τα περιθώρια των κερδών τους», δήλωσε το μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ Πιέρο Τσιπολόνη. «Μέρος αυτών της θυσίας μπορεί να ανακτηθεί μέσω της συναλλαγματικής ισοτιμίας. Εν κατακλείδι, λοιπόν, ο συνολικός αντίκτυπος μπορεί να μην είναι τόσο με-

γάλος». Ενα αποδυναμωμένο νόμισμα λειτουργεί συνήθως πληθωριστικά, επειδή ακριβαίνει τις εισαγωγές συνολικά και την ενέργεια ειδικότερα.

Ωστόσο, ο πληθωρισμός οδεύει προς τα κάτω σε πολλά μέρη του κόσμου – εξαιτίας κυρίως της ισχνής ανάπτυξης, που προκαλείται από τις εμπορικές τριβές, οπότε οι αξιωματούχοι των κεντρικών τραπεζών δεν φαίνεται να ενοχλούνται από τις μέχρι τώρα εξελίξεις. Η ΕΚΤ, η Τράπεζα της Αγγλίας και η Τράπεζα του Καναδά μείωσαν τα επιτόκια τις τελευταίες ημέρες, ακόμη και μετά την ανακοίνωση της Fed ότι δεν βιαζόταν να προχωρήσει αναλόγως.

Υπάρχουν ενδείξεις ότι ο Τραμπ, ο οποίος μόλις πριν από λίγο καιρό πρότεινε τη Fed να περικόψει το κόστος δανεισμού, τώρα έχει αναθεωρήσει την άποψή του για το πού πρέπει να είναι τα επιτόκια των ΗΠΑ. Ο υπουργός Οικονομικών Σκοτ Μπίρεντ προ ημερών διευκρίνισε ότι όταν ο πρόεδρος των ΗΠΑ μιλάει για χαμηλότερα επιτόκια αναφέρεται στις αποδόσεις των 10ετών ομολόγων, που συνιστούν κλειδί για τον καθορισμό των επιτοκίων δανεισμού στην αγορά στεγαστικών δανείων των ΗΠΑ και στον τραπεζικό δανεισμό προς τις επιχειρήσεις, και όχι στο βραχυπρόθεσμο επιτόκιο της Ομοσπονδιακής Τράπεζας.

Φορολογικός οδηγός για το 2025 - Κύπρος

Ο οδηγός είναι διαθέσιμος στην αγγλική γλώσσα

ΑΝΑΛΥΣΗ

Το τέλος της Δύσης
μπορεί να είναι κοντά

Του ΟΥΓΚΟ ΝΤΙΕΟΝ / REUTERS BREAKINGVIEWS

Η **άνοδο**ς της Κίνας τις τελευταίες δεκαετίες είχε ήδη θέσει τις πλούσιες δημοκρατίες του κόσμου σε άμυνα. Τώρα ο Ντόναλντ Τραμπ ρίχνει μια καταστροφική βόμβα στις συμμαχίες, στις αξίες και στους θεσμούς που στηρίζουν τη δυτική ισχύ. Η Δύση είναι λιγότερο ένας γεωγραφικός ορισμός και περισσότερο μια γεωπολιτική δύναμη και ένα σύνολο αξιών. Συσπειρώνει όχι μόνο τις πλούσιες δημοκρατίες της Βόρειας Αμερικής και της Ευρώπης, αλλά και την Ιαπωνία σε ένα πλαίσιο αλληλοκαλυπτόμενων συμφωνών και συνθηκών. Τα ερείσματά τους είναι τα αμοιβαία συμφέροντα και οι ιδέες, όπως το κράτος δικαίου, το ελεύθερο εμπόριο, η δημοκρατία, η αντιμετώπιση της τυραννίας, και η συνεργασία για την επίλυση παγκόσμιων προβλημάτων, όπως η κλιματική αλλαγή. Η νοστορπία αυτή κυριάρχησε μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και έτι περαιτέρω μετά την κατάρρευση της Σοβιε-

εντυπωσιακότερο όλων είναι η δόλωση πως οι ΗΠΑ θα καταλάβουν τη Γάζα για να τη μετατρέψουν σε «Ριβιέρα της Μέσης Ανατολής», αφού οι δύο εκατομμύρια Παλαιστίνιοι κάτοικοί της επανεγκατασταθούν μόνιμα αλλού. Αυτό παραβιάζει το διεθνές δίκαιο. Σαν να μην έφθανε αυτό, ο Τραμπ απέσυρε τις ΗΠΑ από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, τη Συμφωνία για το Κλίμα δεύτερη φορά και τη διεθνή φορολογική συνθήκη του ΟΟΣΑ. Η κυβέρνηση του σχεδιάζει να περικόψει τη USAID, την υπηρεσία διεθνούς ανθρωπιστικής βοήθειας. Η υπόλοιπη Δύση δεν έχει τη δύναμη να του αντιταχθεί και ειδικά η Ευρώπη, η οποία χρειάζεται απεγνωσμένα τη στρατιωτική υποστήριξη των ΗΠΑ για την αρωγή της Ουκρανίας.

Εάν ο πρόεδρος των ΗΠΑ χρησιμοποιεί απειλές για να διαπραγματευθεί ευνοϊκότερες συμφωνίες, ίσως και να μην πραγματοποιήσει κάποια από τα πιο εξωφρενικά σχέδιά του. Όμως, ο εκφοβισμός των συμμάχων και η παράκαμψη των διεθνών κανόνων εξακολουθούν να αποδυναμώνουν τη Δύση. Ο Τραμπ θα μπορούσε επίσης να προκαλέσει σύγχυση στους αμειψιότητες και να συμπαρασταθεί στο Κίεβο. Η τελευταία ιδέα του είναι η Ουκρανία να προμηθεύει τις ΗΠΑ με σπάνιες γαίες σε αντάλλαγμα της στρατιωτικής της στήριξης. Εάν, όμως, ο Τραμπ την εγκαταλείψει και η Ρωσία τη σύρει σε μια άθλια συμφωνία ειρήνης, μπορεί και να πρόκειται για το τελευταίο χτύπημα στη Δύση. Ίσως υπάρχει ελπίδα ότι οι ΗΠΑ θα επιστρέψουν στους συμμάχους και στις παλιές αξίες τους μετά την αποχώρηση Τραμπ. Εντούτοις, ενόσω γνωρίζει άνοδο ο δεξιός εθνικισμός στη Δύση, ο τραμπισμός μοιάζει περισσότερο με τόση παρά με απόκλιση. Εάν οι ΗΠΑ δεν ενδιαφέρονται πλέον για τη Δύση και τις αξίες της, οι υπόλοιπες χώρες θα μπορούσαν να συστρατευθούν, η Ε.Ε. να ενισχύσει την άμυνά της και η Βρετανία να συνάψει ένα ισχυρότερο σύμφωνο ασφαλείας μαζί της. Επίσης θα μπορούσαν να απευθυνθούν σε μεσαίες δυνάμεις, όπως η Ινδία και η Ινδονησία, για εμπορικές και άλλες συμφωνίες, και τελικά θα μπορούσαν να δημιουργήσουν πιο φιλικές σχέσεις με την Κίνα.

Εάν οι ΗΠΑ δεν ενδιαφέρονται πλέον για τη Δύση και τις αξίες της, οι υπόλοιπες χώρες θα μπορούσαν να συστρατευθούν.

τικής Ενωσης. Παρότι οι κοινώνιοι της συχνά δεν ανταποκρίθηκαν στις αξίες του προαναφερθέντος συστήματος, αυτό δημιούργησε τις προϋποθέσεις για ειρήνη και ανάπτυξη σε μεγάλα τμήματα του κόσμου.

Η γεωπολιτική υπεροχή της Δύσης άρχισε να ξεφτιίζει με την ασυνέτη εισβολή των ΗΠΑ στο Ιράκ το 2003 και η οικονομική με την κρίση το 2008. Αν και ο Τραμπ ανέκαθεν λογιζόταν ως ανατρεπτής, με το που επέστρεψε στον Λευκό Οίκο κατέρριψε τη διεθνή τάξη με απροσδόκητο σθένος και συντομότητα. Ο πρώην επιχειρηματίας ακινήτων είχε ήδη αφήσει να εννοηθεί ότι θα χρησιμοποιούσε στρατιωτική δύναμη για να προσαρτήσει τη Γροιλανδία, μέλος του ΝΑΤΟ, και να αναλάβει τον έλεγχο της διώρυγας του Παναμά. Εχει επίσης απειλήσει με δασμούς την Ε.Ε. και τον Καναδά, ενώ το

Ισχυρή ανάκαμψη στην Ισπανία
με ώθηση κυρίως από τον τουρισμό

Η μοναδική από τις μεγάλες οικονομίες της Ευρωζώνης που αναπτύσσεται δυναμικά

Ο **Economist** έδωσε στην Ισπανία τον τίτλο της καλύτερης σε επιδόσεις οικονομίας του κόσμου. Ο λόγος μπορεί εν μέρει να αναζητηθεί στα 94 εκατ. των τουριστών που επισκέφθηκαν τη χώρα το 2024. Πρόκειται για αριθμό-ρεκόρ, που μάλιστα πλησιάζει τα 100 εκατ. των επισκεπτών της Γαλλίας, διεκδικώντας την πρώτη ανάμεσα στα τουριστικά κέντρα του πλανήτη. Αυτή η μεταπανδημική ανάκαμψη του τουρισμού είναι ένας βασικός λόγος για τον οποίο η τέταρτη μεγαλύτερη οικονομία της Ευρωζώνης εμφανίζει σταθερά υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης από τη Γερμανία, τη Γαλλία, την Ιταλία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

Πέρυσι «έτρεξε» με ρυθμό 3,2%. Στο ίδιο διάστημα η Γερμανία εμφάνισε ανάπτυξη 0,2%, η Γαλλία 1,1%, η Ιταλία 0,5% και η Βρετανία 0,9%.

Η χώρα επενδύει στο εθνικό σιδηροδρομικό δίκτυο, στη βιομηχανία ηλεκτρικών οχημάτων, ενώ επιδοτεί μικρές επιχειρήσεις.

Ο εκσυγχρονισμός

«Το ισπανικό μοντέλο είναι επιτυχημένο γιατί είναι ένα ισορροπημένο μοντέλο και αυτό εγγυάται τη διατηρησιμότητα της ανάπτυξης», λέει στο BBC ο Κάρλος Κουέπρο, υπουργός Οικονομίας, Εμπορίου και Επιχειρήσεων του κυβερνητικού συνασπισμού υπό τους σοσιαλιστές. Όπως επισημαίνει, η Ισπανία ευθύνεται για το 40% της ανάπτυξης της Ευρωζώνης το 2024. Ο Κουέπρο αναγνωρίζει μεν τη σημασία του τουρισμού, όμως σημειώνει ότι οι χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, η τεχνολογία και οι επενδύσεις βοήθησαν την Ισπανία να ανακάμψει από την πανδημία, όταν το ΑΕΠ της συρρικνώθηκε πάνω από 11% σε ένα χρόνο. «Βγαίνουμε από τον κορωνοϊό χωρίς ουλές, εκσυγχρονίζοντας την οικονομία μας και επομένως ανεβάζουμε τους δυνητικούς ρυθμούς ανάπτυξης μας», σημειώνει. Η διαδικασία εκσυγχρονισμού της ισπανικής οικονομίας ενισχύεται από τα κονδύλια του Ταμείου Ανάκαμψης, στο πλαίσιο του οποίου η χώρα θα λάβει μέχρι και 163 δις. ευρώ έως το 2026, καθώς θα είναι ο μεγαλύτερος ωφελημένος, μαζί με την Ιταλία.

Η Ισπανία επενδύει τα χρήματα στο εθνικό σιδηροδρομικό δίκτυο, στις ζώνες

Το 2024 επισκέφθηκαν την Ισπανία 94 εκατ. τουρίστες, αριθμός-ρεκόρ που πλησιάζει τα 100 εκατ. των ταξιδιωτών της Γαλλίας, διεκδικώντας την πρώτη μεταξύ των κορυφαίων τουριστικών προορισμών στον κόσμο.

χαμηλών ρύπων στις πόλεις, στη βιομηχανία ηλεκτρικών οχημάτων και σε επιδοτήσεις για μικρές επιχειρήσεις.

Και επιπλέον, δεν έχει τόσο μεγάλη εξάρτηση όσο άλλες ευρωπαϊκές οικονομίες από τον βιομηχανικό τομέα, ο οποίος πλήττεται από το υψηλό κόστος της ενέργειας, τον ανταγωνισμό από την Κίνα, το κόστος της ενεργειακής μετάβασης και τα μέτρα προστατευτισμού στο εμπόριο. Μετά την πανδημία, η μεγάλη οικονομική πρόκληση την οποία αντιμετωπίζει η Ισπανία είναι η κρίση ακρίβειας, με τον πληθωρισμό να φτάνει στο 11% τον Ιούλιο του 2022 και το ενεργειακό κόστος να πλήττει ισχυρά τους Ισπανούς. Εως το τέλος του 2024, όμως, ο πληθωρισμός είχε υποχωρήσει στο 2,8%. Η Μαδρίτη πιστεύει ότι οι επιδοτήσεις τις οποίες εφάρμοσε για να μειώσει το κόστος της κατανάλωσης καυσίμων και να ενθαρρύνει τη χρήση των μέσων μαζικής μεταφοράς, σε συνδυασμό με τις αυξήσεις των κατώτατο μισθό, ήταν σημαντικές για την άμβλυνση των επιπτώσεων της ενεργειακής κρίσης.

Το πλαφόν στο αέριο

Η Ισπανία και η Πορτογαλία διαπραγματεύτηκαν με τις Βρυξέλλες τη λεγόμενη

«Ιβηρική Εξαίρεση», που τους επέτρεψε να θέσουν πλαφόν στην τιμή του αερίου που χρησιμοποιείται στην ηλεκτροπαραγωγή, προκειμένου να μειώσουν το κόστος για τους καταναλωτές.

Ενας ακόμα ευνοϊκός παράγοντας είναι η παραγωγή πράσινης ενέργειας στη χώρα, που όχι μόνο εγγυάται την επάρκεια ηλεκτρικού ρεύματος, αλλά φέρνει και επενδύσεις. Η Ισπανία είναι η δεύτερη χώρα της Ε.Ε. σε υποδομές ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Πρόκειται για ένα σημαντικό πλεονέκτημα για μια χώρα που αποτελεί τον δεύτερο μεγαλύτερο κατασκευαστή αυτοκινήτων της Ευρώπης. Όμως, παρά τις ισχυρές επιδόσεις της ισπανικής οικονομίας, το χρόνιο πρόβλημα της χώρας είναι το υψηλό ποσοστό ανεργίας, το οποίο είναι το υψηλότερο στην Ε.Ε. και σχεδόν διπλάσιο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Ωστόσο, η κατάσταση βελτιώθηκε το τέταρτο τρίμηνο του 2024, όταν η ανεργία στη χώρα έπεσε στο 10,6%, τα χαμηλότερα επίπεδα από το 2008. Η απασχόληση έφτασε στο ιστορικό υψηλό των 22 εκατ., κάτι που αποδίδεται στις μεταρρυθμίσεις που εννοούν την εργασιακή σταθερότητα. Και την ίδια στιγμή, παρότι το μεταναστευτικό είναι ένα ζήτημα που προκαλεί πολιτικές

αντιδράσεις, εντούτοις η απορρόφηση των μεταναστών στην αγορά εργασίας θεωρείται από πολλούς κρίσιμη, σε μια χώρα που εμφανίζει ταχύτατη γήρανση του πληθυσμού της. Κατόπιν τούτων, η Κομισιόν προβλέπει ότι η Ισπανία θα συνεχίσει να εμφανίζει την καλύτερη ανάπτυξη ανάμεσα στις μεγάλες ευρωπαϊκές οικονομίες φέτος. Χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν υπάρχουν και προκλήσεις στον ορίζοντα.

Τα χρόνια προβλήματα

Η υψηλή εξάρτηση από τον τουρισμό και οι όλο και εντεινόμενες αντιδράσεις των ντόπιων στους μεγάλους αριθμούς επισκεπτών αποτελούν μια εστία ανησυχίας. Το τεράστιο δημόσιο χρέος, που ξεπερνάει το ύψος του ΑΕΠ της χώρας, είναι μια άλλη. Και σε αυτά έρχεται να προστεθεί μια στεγαστική κρίση που έχει αφήσει εκατομμύρια Ισπανούς να δυσκολεύονται να βρουν προσιτή κατοικία. Σε ένα αβέβαιο και βαθιά πολωμένο πολιτικό σκηνικό, η κυβέρνηση μειοψηφίας του Πέδρο Σάντσεθ δυσκολεύεται να αντιμετωπίσει αυτά τα προβλήματα, παρότι η Ισπανία αναδεικνύεται σε ατμομηχανή της ανάπτυξης της Ευρωζώνης.

Η Κίνα επένδυσε στην εκπαίδευση και δημιούργησε την επιτυχημένη DeepSeek

Η **επιτυχία** της Κίνας με την DeepSeek δεν ήταν κεραυνός εν αιθρία, δεν έγινε εν μια νυκτί ούτε ήταν τυχαία. Το Πεκίνο έχει επενδύσει πάρα πολλά στην παιδεία για να επιτύχει τον στόχο να αναδειχθεί σε ηγετική δύναμη στην τεχνητή νοημοσύνη και μάλιστα εντός του 2025. Από το 2018, το Πεκίνο έχει θεσπίσει 2.300 προπτυχιακά προγράμματα τεχνητής νοημοσύνης, ενώ από το 2022 και μετά το 50% των κορυφαίων ερευνητών τεχνητής νοημοσύνης παγκοσμίως προέρχεται από κινεζικά πανεπιστήμια έναντι αντίστοιχου ποσοστού 18% των ΗΠΑ. Η ομάδα ερευνητών και επιστημόνων που πέτυχε το άλμα της DeepSeek και προκάλεσε παγκόσμια αναστάτωση αποτελείτο αποκλειστικά από αποφοίτους πανεπιστημίων της Κίνας, σύμφωνα με τον ιδρυτή της εν λόγω εταιρείας. Αυτό και μόνον αποτελεί αποκαλυπτική εξέλιξη, καθώς έρχεται σε οξεία αντίθεση με πολλές κινεζικές εταιρείες τεχνολογίας που έχουν στελεχωθεί με ταλέντα από το εξωτερικό.

«Η επιτυχία της DeepSeek αποτελεί απόδειξη ότι το εκπαιδευτικό μας σύστημα είναι καταπληκτικό», έγραφε

Από το 2018, το Πεκίνο έχει θεσπίσει 2.300 προπτυχιακά προγράμματα τεχνητής νοημοσύνης.

προ ημερών ένα κινεζικό blog σχολιάζοντας τις αντιδράσεις σοκ που προκάλεσε στην Αμερική. Για πολλούς στην Κίνα, η ισχύς του εκπαιδευτικού της συστήματος είναι αλληλένδετη με την παγκόσμια θέση της χώρας. Το Πεκίνο έχει επενδύσει πολλά στην παιδεία και ο αριθμός όσων αποφοιτούν κάθε χρόνο από τα πανεπιστήμια της χώρας είναι πλέον 14 φορές από εκείνον που ήταν πριν από δύο δεκαετίες. Πολλά από τα κινεζικά πανεπιστήμια κατατάσσονται πλέον ανάμεσα στα καλύτερα του κόσμου. Επιπλέον, έχει αρχίσει να αντιστρέφεται η τάση που επί πολλές δεκαετίες είχαν οι πλέον ταλαντούχοι απόφοιτοι της Κίνας να μεταναστεύουν στο εξωτερικό και να μένουν για πάντα εκεί. Το 2020, οι απόφοιτοι θετικών επιστημών και τεχνολογίας ήταν υπερ-τετραπλάσιοι

«Η επιτυχία της DeepSeek αποτελεί απόδειξη ότι το εκπαιδευτικό μας σύστημα είναι καταπληκτικό», έγραφε προ ημερών ένα κινεζικό blog, σχολιάζοντας τις αντιδράσεις σοκ που προκάλεσε στην Αμερική. Πολλά από τα κινεζικά πανεπιστήμια κατατάσσονται πλέον ανάμεσα στα καλύτερα του κόσμου.

και πινακίδες στα καταστήματα που ανακοινώνουν όρια στα αυγά. Η Costco επιβεβαιώνει επίσης ότι περιορίζει τους πελάτες σε τρεις συσκευασίες αυγών, που πωλούνται συνήθως σε χαρτοκιβώτια των δύο δωδεκάδων ή των τεσσάρων δεκάδων.

Οι τιμές των αυγών εκτινάχθηκαν στα ύψη πρόσφατα λόγω της γρίπης των πτηνών, που ευθύνεται για τον θάνατο περισσότερων από 40 εκατ. πουλερικών πέρσι. Λόγω της έλλειψης προσφοράς, οι τιμές των αυγών αυξήθηκαν κατά 14% μόνο από τον Νοέμβριο έως τον Δεκέμβριο και προβλέπεται να αυξηθούν επιπλέον 20% φέτος, σύμφωνα με το υπουργείο Γεωργίας των ΗΠΑ. Το

αυξανόμενο κόστος ώθησε την αλυσίδα Waffle House την περασμένη εβδομάδα να προσθέσει χρέωση 50 λεπτών για κάθε αυγό που πουλάει στα 2.100 εστιατόριά της. Η αλυσίδα ανέφερε σε ανακοίνωσή της ότι «παρακολουθεί συνεχώς τις τιμές των αυγών και θα προσαρμόσει ή θα αφαιρέσει την προσαύξηση όταν το επιτρέψουν οι συνθήκες της αγοράς». Η μέση τιμή δώδεκα μεγάλων αυγών κατηγορίας Α, που χρησιμοποιεί το Waffle House, ήταν 4,15 δολάρια τον Δεκέμβριο, από 3,65 δολάρια τον Νοέμβριο. Ωστόσο, οι αγοραστές δημοσιεύουν τιμές στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης που φτάνουν τα 10 δολάρια ανά κουτί σε ορισμένες πολιτείες.

Αυγά με το... δελτίο στις ΗΠΑ λόγω ελλείψεων

Αυγά με το... δελτίο αναγκάζονται πλέον να αγοράσουν οι Αμερικανοί καταναλωτές σε μεγάλες αλυσίδες παντοπωλείων, λόγω της δραματικής έλλειψης που έχει προκαλέσει η επιδημία της γρίπης των πτηνών. Η Costco και η Trader Joe's, μεταξύ άλλων, περιορίζουν τον αριθμό των αυγών που μπορούν να αγοράσουν οι πελάτες στα καταστήματά τους. «Λόγω συνεχιζόμενων προβλημάτων με την προμήθεια αυγών, επί του παρόντος περιορίζουμε τις αγορές αυγών σε μία ντουζίνα ανά πελάτη, ανά ημέρα, σε όλα τα καταστήματα της Trader Joe's σε όλη τη χώρα», δήλωσε στο CNN εκπρόσωπος της αλυσίδας παντοπωλείων. Ο κολοσός, που έχει περίπου 600 κα-

ταστήματα στις ΗΠΑ, ελπίζει ότι «αυτά τα όρια θα βοηθήσουν να διαφωλιστεί ότι όσοι από τους πελάτες μας χρειάζονται αυγά θα μπορούν να τα αγοράσουν όταν μας επισκεπτόνται». Το παράδειγμα της Trader Joe's ακολουθήσαν και άλλα παντοπωλεία. Η Kroger επιβεβαίωσε στο CNN ότι, ενώ δεν υπάρχει εθνικό όριο για τα καταστήματά της, ορισμένα από αυτά «επιλέγουν να το κάνουν με βάση τη διαθεσιμότητα», επιτρέποντας σε κάθε πελάτη να αγοράστεί μόνο δύο δωδεκάδες αυγά κάθε φορά, είτε ένας εκπρόσωπος. Βίντεο σε πλατφόρμες μέσων κοινωνικής δικτύωσης, όπως το TikTok και το X, δείχνουν πελάτες να εφοδιάζονται τέρστιες ποσότητες αυγών

«Εξαιτίας συνεχιζόμενων προβλημάτων με την προμήθεια αυγών, επί του παρόντος περιορίζουμε τις αγορές αυγών σε μία ντουζίνα ανά πελάτη, ανά ημέρα, σε όλα τα καταστήματα της Trader Joe's σε όλη τη χώρα», δήλωσε στο CNN εκπρόσωπος της αλυσίδας παντοπωλείων.

Προς αποσύνδεση Ε.Ε. και ΗΠΑ στα επιτόκια

Τι προβλέπουν Ευρωπαίοι αναλυτές για την πορεία της νομισματικής πολιτικής στις δύο πλευρές του Ατλαντικού

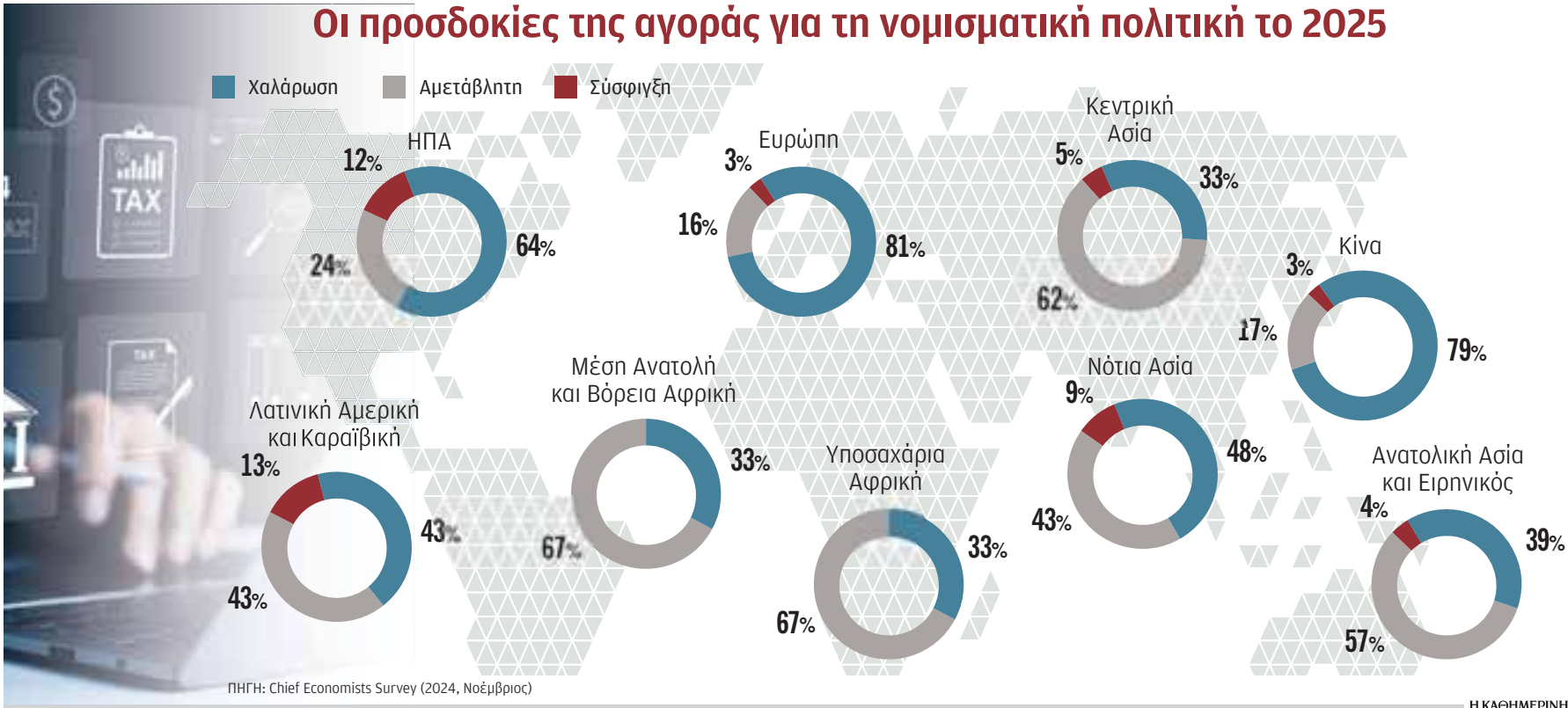
Του ΒΑΣΙΛΗ ΚΑΣΤΟΥΛΑ

Η νομισματική χαλάρωση το 2025 θα προχωρήσει πιο γρήγορα στην Ευρώπη παρά στις ΗΠΑ, με τελική κατάληξη την αποσύνδεση της ΕΚΤ από τη Fed, το πιθανότερο στο δεύτερο εξάμηνο του έτους. Πρόκειται για την πρόβλεψη Ευρωπαίων policymakers και αναλυτών, οι οποίοι εξηγούν τη συσχέτιση της εμπορικής πολιτικής με τον πληθωρισμό και τα επιτόκια. Η τάση για de-coupling της ΕΚΤ από τη Fed αποτυπώνεται και στην έρευνα του World Economic Forum (βλ. γράφημα) με τις προβλέψεις των Chief Economists για την πορεία των επιτοκίων· τη χαλάρωση της νομισματικής πολιτικής για το τρέχον έτος προβλέπει το 81% στην Ευρώπη και το 64% στις ΗΠΑ· μάλιστα η έρευνα διενεργήθηκε πριν αναλάβει καθήκοντα ο νέος πρόεδρος των ΗΠΑ, δηλαδή προτού ε-

«Οι δασμοί θα είναι πρόβλημα για τον πληθωρισμό των ΗΠΑ, όχι της Ευρώπης».

πιβεβαιώσει εμφατικά την πρόθεση για την επιβολή δασμών στις αμερικανικές εισαγωγές.

Ο πληθωρισμός στην Ευρώπη από την περίοδο του 10% τον Οκτώβριο του 2022 έχει μειωθεί πια στο 2,4% και η πρόβλεψη για το 2025 είναι στο 2,1%, ουσιαστικά στον στόχο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Η εξέλιξη του προαναγγελλέντος εμπορικού πολέμου δεν μπορεί παρά να απασχολεί τους μακροοικονομικούς σχεδιασμούς της Ευρώζωνης. Όμως η εκτίμηση που κυριαρχεί, τουλάχιστον για τις άμεσες προεκτάσεις από τους δασμούς του Ντόναλντ Τραμπ –όταν, όπου και όπως θα εφαρμοστούν–, είναι ότι θα ασκήσουν πληθωριστικές πιέσεις στις ΗΠΑ και όχι στην Ευρώπη, όπου η διαδικασία του αποπληθωρισμού αναμένεται να ολοκληρωθεί με βάση

και τις προσδοκίες της αγοράς.

«Σήμερα το επιτόκιο της ΕΚΤ βρίσκεται στο 3% και της Fed –όπως και της Τράπεζας της Αγγλίας– στο 4%. Το ουδέτερο επιτόκιο, όπως θεωρείται το 2%, πιθανώς θα εκπληρωθεί από την ΕΚΤ το ερχόμενο καλοκαίρι. Σε αυτή την περίπτωση θα έχουμε de-coupling της ΕΚΤ από τη Fed», τόνισε πρόσφατα από το Νταβός ο κεντρικός τραπεζίτης της Γαλλίας, Φρανσουά Βιλερουά ντε Γκαλχάου.

Προς αυτή την κατεύθυνση συμβάλει και η υποτονική ανάπτυξη της ευρωπαϊκής οικονομίας, η οποία –σε αντίθεση με την υπερθερμασμένη αμερικανική οικονομία– έχει ανάγκη από σχετική ώθηση σε όρους νομισματικής πολιτικής. Ενδεικτική είναι η ανάλυση σε report του Brookings Institute: «Το

οικονομικό τοπίο στην Ευρώζωνη γίνεται όλο και περισσότερο τοπικό προκλήσεων. Οι δείκτες υψηλής συχνότητας καταδεικνύουν αυξανόμενο οικονομικό αδυναμία τόσο στη Γερμανία όσο και στη Γαλλία. Μάλιστα, όπως υπογραμμίζει η δημοσιονομική σύγκρουση στη Γαλλία, ο δημοσιονομικός χώρος είναι εξαιρετικά περιορισμένος και η κοινή έκδοση χρέους της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε οποιαδήποτε ουσιαστική κλίμακα παραμένει πολιτικά αδύνατη. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα μειώσει τα επιτόκια πολιτικής της κατά το ίδιο ποσό με τη Fed μέχρι τον Δεκέμβριο του 2024. Υπάρχει το περιθώριο και είναι ώρα για την ΕΚΤ να αποσυνδέσει την πολιτική της πιο δυναμικά από τη Fed, με πιο επιθετικές μειώσεις επιτοκίων, που θα συμβάλουν στη δημιουργία ενός ασθενέστερου ευ-

ρώ, το οποίο είναι τόσο απαραίτητο».

Ως η ισχυρότερη κεντρική τράπεζα στον κόσμο, η Fed ειθίσαι να οδηγεί τους υπόλοιπους στον καθορισμό της δυναμίας των επιτοκίων. Όμως οι πολιτικές εξελίξεις στις ΗΠΑ διαμορφώνουν ιδιόζυγες συνθήκες και στο πεδίο της μακροοικονομίας. Στον βαθμό που άλλες κεντρικές τράπεζες θα χαλαρώσουν τη νομισματική πολιτική τους, το de-coupling από τη Fed θα μπορούσε να δημιουργήσει πρόβλημα στην κυβέρνηση Τραμπ, καθώς οι μειώσεις των επιτοκίων θα λειτουργήσουν ως αντιστάθμισμα στις επιπτώσεις των δασμών για την Ευρώπη, σε μια φάση που οι επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά στις ΗΠΑ θα πληρώνουν περισσότερο για να εισάγουν και περισσότερο για να δανειστούν· οι δασμοί θα ενισχύουν τον πληθωρισμό στην αμε-

ρικανική οικονομία και επομένως η Fed θα διατηρεί τα επιτόκια υψηλά για να τιθα-σεύσει τις τιμές.

Σε ό,τι αφορά τις ανησυχίες στην Ευρώπη για την αποδυνάμωση του ευρώ –ένα ασθενές νόμισμα καθιστά τις εισαγωγές ακριβότερες–, τονίζεται ότι θα λειτουργήσει ως αντιστάθμισμα η μείωση του πληθωρισμού λόγω της ισοκλήσης ανάπτυξης που καταγράφει μέχρι σήμερα η ευρωπαϊκή οικονομία.

Οι μακροοικονομολόγοι διαχωρίζουν ωστόσο τη βραχυπρόθεσμη από τη μακροπρόθεσμη δυναμική. «Με την πάροδο του χρόνου οι αυστηρότερες συνθήκες χρηματοδότησης των ΗΠΑ μεταδίδονται στη Ζώνη του Ευρώ μέσω των παγκόσμιων χρηματοπιστωτικών αγορών, οδηγώντας σε επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητάς της.

Ταυτόχρονα, η σύσφιξη της Fed επιβαρύνει επίσης την οικονομική δραστηριότητα στις ΗΠΑ, με τη χαμηλότερη ζήτηση από τα νοικοκυριά και τις εταιρείες των ΗΠΑ να συνεπάγεται επίσης χαμηλότερες εισαγωγές από τη Ζώνη του Ευρώ. Συνολικά, οι μεσοπρόθεσμες επιπτώσεις της νομισματικής πολιτικής των ΗΠΑ στη Ζώνη του Ευρώ μοιάζουν επομένως με τον περιοριστικό αντίκτυπο παρόμοιων ενεργειών της ΕΚΤ. Αυτό σημαίνει ότι –ενώ οι άμεσες επιπτώσεις μπορεί να διαφέρουν– μεσοπρόθεσμα η νομισματική πολιτική των ΗΠΑ ωθεί την οικονομία της Ζώνης του Ευρώ προς την ίδια κατεύθυνση με τις αλλαγές πολιτικής της τελευταίας», τονίζεται σε report οικονομολόγων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Ο φόβος της Ευρώπης είναι ότι ο αποπληθωρισμός και οι μειώσεις επιτοκίων σε δεύτερο χρόνο πιθανώς θα ανασχεθούν από την αυξανόμενη αβεβαιότητα και τον οικονομικό κατακερματισμό. «Για να είναι επιτυχημένη μια οικονομική πολιτική, έχει σημασία να είναι συνεπής και στις δύο πλευρές του Ατλαντικού», σχολιάζουν Ευρωπαίοι αξιωματούχοι.

Σημειώτουν, το τελευταίο τετράμηνο έχει αυξηθεί σημαντικά το term premium – το ύψος της αποζημίωσης που ζητούν οι επενδυτές για να υποστηρίξουν το ρίσκο τυχών μεταβολών των επιτοκίων που συνοδεύουν έναν τίτλο. Το γεγονός αυτό αποδίδεται ακριβώς στην ανησυχία για την επάνοδο του πληθωρισμού και της χαλαρής δημοσιονομικής πολιτικής στις ΗΠΑ. «Οι ΗΠΑ τα επόμενα 10 χρόνια θα πληρώνουν ως ποσοστό του ΑΕΠ το διπλάσιο απ' ό,τι σήμερα για το χρέος τους», εκτιμώσε ο CEO της State Street Corporation, Ρον Οκάνλεϊ, μιλώντας σε πάνελ στο Νταβός, το οποίο οδήγηθηκε στο συμπέρασμα ότι οι δασμοί, οι δυνητικές πληθωριστικές πιέσεις και το υψηλό επίπεδο του αμερικανικού χρέους θα ωθούν τελικά τις αγορές να χρεώσουν περισσότερο για τα λεφτά που θα δανείζονται.

Τρομακτικό μέρος για επενδύσεις οι ΗΠΑ, λέει ο οικονομολόγος Τζ. Στίγκλιτς

«Τρομακτικό μέρος για επενδύσεις» γίνονται οι ΗΠΑ λόγω των απειλών του Ντόναλντ Τραμπ για δασμούς, που μπορεί επίσης να οδηγήσουν σε στασιμότητα πληθωρισμό. Αυτό προειδοποιεί ο νομπελίστας οικονομολόγος Τζόζεφ Στίγκλιτς, λέγοντας ότι παρά την αισιοδοξία που επικράτησε στην αρχή του έτους για την αμερικανική οικονομία, η αβεβαιότητα που προκάλεσε ο πρόεδρος γύρω από την εμπορική πολιτική και η περιθρόνησή του για το γράμμα του νόμου αποθαρρύνουν τις επενδύσεις.

Σε συνέντευξη που παραχώρησε στον Guardian, ο Στίγκλιτς αναφέρθηκε στις προσπάθειες του Έλον Μασκ να καταργήσει υπουργεία χωρίς έγκριση του Κογκρέσου και στην απαξίωση του Τραμπ για τις συμφωνίες με εταίρους, συμπε-

«Καμπανάκι» για κίνδυνο στασιμότητας πληθωρισμού από τον νομπελίστα οικονομολόγο.

ριλαμβανομένου του εμπορικού συμφώνου που είχε κλείσει ο ίδιος με τον Καναδά και το Μεξικό κατά την πρώτη του προεδρική θητεία. Ο Στίγκλιτς υποστήριξε ότι αυτά είναι χαρακτηριστικά παραδείγματα καταστάσεων που αποθαρρύνουν τους ενδιαφερόμενους επενδυτές. «Η κυβέρνηση έχει έναν τεράστιο αριθμό συμφωνιών και εμείς απλώς τις σκιάζουμε. Πόσο ρίσκο θέλετε; Οι ΗΠΑ έχουν γίνει, θα έλεγα, τρομακτικό μέρος για επεν-

δύσεις», τόνισε ο Στίγκλιτς, ο οποίος είναι καθηγητής στο Columbia και πρώην οικονομολόγος της Παγκόσμιας Τράπεζας, ενώ έχει διατελέσει και οικονομικός σύμβουλος του Μπιλ Κλίντον. Ο Στίγκλιτς διέλωσε επίσης ότι η αβεβαιότητα είναι πιθανό να επιβραδύνει την ανάπτυξη, ενώ οι δασμοί σε συνδυασμό με τα αντιποινά από τον υπόλοιπο κόσμο ενδέχεται να ανεβάσουν τον πληθωρισμό. Εξ ου και μετά την επιστροφή του Τραμπ στον Λευκό Οίκο, οι επενδυτές έχουν αναθεωρήσει τις εκτιμήσεις τους για τις μειώσεις των επιτοκίων από τη Fed, καθώς αξιολογούν πια τον αντίκτυπο ενός πιθανού παγκόσμιου εμπορικού πολέμου. «Μπορώ σίγουρα να δω ένα σενάριο, στο οποίο έχουμε στασιμότητα πληθωρισμού – πληθωρισμό και ασθενή οι-

κονομία», είπε. «Δεν μπορώ να δω μια πραγματικά ισχυρή οικονομία, διότι βλέπω μόνο την παγκόσμια οικονομία να υποφέρει τόσο πολύ από την αβεβαιότητα που προκαλεί ο Τραμπ», τόνισε. Σημειώνεται ότι ο υπουργός Οικονομικών των ΗΠΑ, Σκοτ Μπέσεντ, έχει δηλώσει πως η κυβέρνηση θέλει να μειώσει τις αποδόσεις του αμερικανικού δεκαετούς, ώστε να χαμηλώσει το κόστος δανεισμού της Ουάσινγκτον. Ωστόσο ο Στίγκλιτς δήλωσε ότι ο μόνος τρόπος που οι πολιτικές του Τραμπ μπορεί να συμβάλουν σε αυτόν τον στόχο είναι να εξαντλήσουν την αμερικανική οικονομία. «Στηρίζοντας τις οικονομικές πολιτικές του Τραμπ (ο Μπέσεντ) βοηθάει στη μείωση της καμπύλης απόδοσης, συνθλίβοντας την αμερικανική οικονομία», κατέληξε.

Οι δασμοί, σε συνδυασμό με τα αντίποινα από τον υπόλοιπο κόσμο, ενδέχεται να ανεβάσουν τον πληθωρισμό στις ΗΠΑ, προειδοποιεί ο Τζόζεφ Στίγκλιτς.

Επιχειρήσεις τεχνολογίας μεταφέρουν την παραγωγή τους εκτός Κίνας

Καθώς κορυφώνονται οι εμπορικές εντάσεις μεταξύ Ουάσινγκτον και Πεκίνου, όλο και περισσότερες επιχειρήσεις τεχνολογίας μεταφέρουν την παραγωγή τους αλλού, επενδύοντας στη λεγόμενη στρατηγική «Anything but China» (ο-τιδήποτε εκτός από την Κίνα). Η τάση αυτή δίνει ευκαιρίες στις χώρες της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής, ενώ πιέζει παράλληλα τους Κινέζους προμηθευτές να επεκταθούν στο εξωτερικό με ταχύτητα ρυθμό, ιδρύοντας εργοστάσια εκτός συνόρων, κατόπιν αιτήματος δυτικών πελατών.

Σε αντίθεση με το πρώτο κύμα διαφοροποιήσεων, όταν οι εταιρείες μετέφεραν μόνο τη συναρμολόγηση προϊόντων εκτός Κίνας, η τρέχουσα φάση περιλαμβάνει μετατόπιση εργοστασίων

Η νέα τάση ωφελεί χώρες της Νοτιοανατολικής Ασίας και της Λατινικής Αμερικής.

που κατασκευάζουν εξαρτήματα, όπως αισθητήρες, πλακέτες τυπωμένων κυκλωμάτων και ηλεκτρονικά είδη, σύμφωνα με πρόσφατη έκθεση της S&P. Τέτοιες κινήσεις περιλαμβάνουν μεγάλες προκαταβολικές επενδύσεις σε μηχανήματα και ανταλλακτικά, καθιστώντας τη μετεγκατάσταση στις αλυσίδες εφοδιασμού μακριά από την Κίνα πολύ πιο μόνιμη, εξηγούν αναλυτές. Η αρχή έγινε με τα δρακόντεια μέτρα της Κίνας κατά της COVID-19, τα οποία προκάλεσαν

προβλήματα παραγωγής από τα iPhone μέχρι τα αυτοκίνητα και οδήγησαν σε μέρη όπως το Βιετνάμ και η Ινδία.

Στελέχη τεχνολογίας αναμένουν τώρα ότι η επιστροφή του προέδρου Τραμπ στον Λευκό Οίκο και η επιβολή δασμών 10% σε όλες τις κινεζικές εισαγωγές θα αυξήσει κι άλλο την πίεση για διαφοροποίηση από την Κίνα, ιδιαίτερα σε προϊόντα που συνδέονται με τους πολύτιμους ημιαγωγούς. Οι κατασκευαστές εργαλείων τσιπ και οι προμηθευτές τους επίσης αλλάζουν την πολιτική τους απέναντι στην Κίνα. Η Applied Materials και η Lam Research «εξοφρώνονται» τις κινεζικές εταιρείες από τις άμεσες αλυσίδες εφοδιασμού τους, υποκινούμενες από την πίεση της κυβέρνησης

των ΗΠΑ. Η Advanced Energy Industries, η οποία κατασκευάζει συστήματα ισχύος και άλλα εξαρτήματα που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή ημιαγωγών, δήλωσε τον περασμένο μήνα ότι θα κλείσει το τρίτο και τελευταίο εργοστάσιό της στην Κίνα μέχρι τον Ιούλιο, μεταφέροντας την παραγωγή στις Φιλιππίνες και το Μεξικό. Μεγάλη κερδοφόρα η Νοτιοανατολική Ασία, μια περιοχή με παρόμοιο κόστος εργασίας και ενέργειας με την Κίνα, που είδε τις άμεσες ξένες επενδύσεις της να αυξάνονται στα 230 δισ. δολάρια το 2023, από 155 δισ. δολάρια το 2018. Οι κατασκευαστές τσιπ Intel, Infineon Technologies και Micron Technology έχουν επενδύσει δισεκατομμύρια σε εγκαταστάσεις στη Μαλαισία και τη Σιγκαπούρη. Η εταιρεία κα-

τασκευής φορτίων υπολογιστών HP με έδρα το Πάλο Άλτο της Καλιφόρνιας έχει προσθέσει εγκαταστάσεις παραγωγής στην Ταϊλάνδη για τη συναρμολόγηση H/Y τα τελευταία τρία χρόνια.

Από το 2023 η Κίνα παράγαγε σχεδόν όλους τους φορτίους υπολογιστές στον κόσμο. Φέτος, η ερευνητική εταιρεία TrendForce εκτιμά ότι το μερίδιο της χώρας στην παγκόσμια παραγωγή θα μειωθεί στο 80%, με το Βιετνάμ και την Ταϊλάνδη να παράγουν αυξανόμενο αριθμό φορτίων υπολογιστών. Οι εξαγωγές φορτίων υπολογιστών της Ταϊλάνδης σχεδόν οκταπλασιάστηκαν τα τελευταία τέσσερα χρόνια. Το Βιετνάμ, αναμφισβήτητα ο μεγαλύτερος ωφελούμενος της περιοχής στις μετακινήσεις της αλυσίδας εφοδιασμού από την Κίνα,

επιδιώκει επίσης να προσελκύσει επενδύσεις από τη βιομηχανία ημιαγωγών.

Η αλήθεια είναι όμως ότι λίγες χώρες μπορούν να ανταγωνιστούν την Κίνα σε υποδομές, προμηθευτές και εργατικό δυναμικό.

Στελέχη του κλάδου εκτιμούν ότι η απομάκρυνση από την Κίνα θα μπορούσε να κοστίσει στους προμηθευτές έως και 15% περισσότερο. Μακροπρόθεσμα θεωρούν ορισμένοι ότι η δημιουργία νέων γραμμών παραγωγής θα γίνει πιο ακριβή και επιβλητική. «Η εφοδιαστική αλυσίδα (τεχνολογίας) έχει ήδη φτάσει σε αξία πάνω από ένα τρισεκατομμύριο δολάρια. Η πολυπλοκότητα μόνο θα αυξηθεί, καθιστώντας τα πράγματα πιο δύσκολα για τις εταιρείες που αλλάζουν», συνοψίζει ο αναλυτής της IDC, Μάριο Μοράλες.

Στις 37,5 ώρες η εβδομαδιαία εργασία στην Ισπανία

Τη μείωση των ωρών εργασίας σε 37,5 από 40 την εβδομάδα ανακοίνωσε η ισπανική κυβέρνηση, καθώς ο πρωθυπουργός Πέδρο Σάντσεθ επιδιώκει να ενισχύσει τη θέση του με κοινωνικές πολιτικές. Κυβέρνηση και σοματεία συμφώνησαν για τη μείωση των ωρών εργασίας, ενώ οι εκπρόσωποι των επιχειρήσεων αποχώρησαν από τις διαπραγματεύσεις. Πλέον, η πρόταση θα πρέπει να εξασφαλιστεί την έγκριση του Κοινοβουλίου και αναμένεται να εφαρμοστεί από τις αρχές του επόμενου έτους.

Από τον νέο κανονισμό εκτιμάται ότι θα ωφεληθούν περίπου 13 εκατομμύρια εργαζόμενοι στην Ισπανία. Ηδη

οι δημόσιοι υπάλληλοι και οι εργαζόμενοι σε τομείς όπως η εκπαίδευση δουλεύουν 37,5 ώρες την εβδομάδα, ενώ ο μέσος όρος των ωρών εργασίας στη χώρα είναι, σύμφωνα με τη Eurostat, 36,4 την εβδομάδα. «Έχουν περάσει πάνω από 41 χρόνια από την τελευταία φορά που άλλαξαν οι ώρες εργασίας στη χώρα μας», είπε η υπουργός Εργασίας, Γολάντα Ντίαζ. Η αλλαγή αυτή, πρόσθεσε, «δεν είναι απλώς άλλος ένας οικονομικός ή εργασιακός δείκτης. Είναι ένα project για τη χώρα, ένα μέτρο που θα εκσυγχρονίσει την Ισπανία».

«Αυτό το μέτρο θα έχει μεγάλη επίδραση σε όλο τον επιχειρηματικό κόσμο,

τόσο σε μεγάλες όσο και σε μικρές εταιρείες, και πρόθεση είναι να διευκολυνθούν οι οικογένειες και η ισορροπία δουλειάς - προσωπικής ζωής, και να βελτιωθεί η παραγωγικότητα», λέει στο Bloomberg η Μπλάνκα Μερκάντο, εργατολόγος της KPMG Abogados. Εάν το σχέδιο εξασφαλίσει την έγκριση του Κοινοβουλίου, η Ισπανία θα είναι από τις χώρες με τις λιγότερες ώρες εργασίας στην Ευρώπη. Για τον Σάντσεθ, η «εργασιακή αξιοπρέπεια» είναι μία από τις προτεραιότητες της κυβέρνησης, «ώστε όλοι οι Ισπανοί να δουλεύουν για να ζουν, όχι να ζουν για να δουλεύουν», όπως έχει πει.

Η κυβέρνηση συμφώνησε την περασμένη εβδομάδα να αυξήσει τον κατώτατο μισθό κατά 4,4% το 2025, ανεβάζοντας τη συνολική αύξηση του από τότε που ανέλαβε ο Σάντσεθ πάνω από 60%. Με το ποσοστό της ανεργίας στο χαμηλότερο επίπεδο τουλάχιστον 15 χρόνων και την οικονομία να εμφανίζει τις καλύτερες επιδόσεις ανάμεσα στις μεγάλες χώρες της Ευρώζωνης, ο Σάντσεθ αδυνατεί να κεφαλαιοποιήσει πολιτικά αυτές τις επιδόσεις, καθώς δυσκολεύεται να περάσει σημαντικούς νόμους, ενώ το Κοινοβούλιο δεν έχει εγκρίνει προϋπολογισμό από το 2023.

Από τον νέο κανονισμό εκτιμάται ότι θα ωφεληθούν περίπου 13 εκατομμύρια εργαζόμενοι στην Ισπανία. Ηδη οι δημόσιοι υπάλληλοι και οι εργαζόμενοι σε τομείς όπως η εκπαίδευση δουλεύουν 37,5 ώρες την εβδομάδα.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Η παρακμή της Γαλλίας

Του ΝΤΕΪΒΙΝΤ ΜΠΡΟΝΤΕΡ / THE NEW YORK TIMES

Ο Φρανσουά Μπαϊρού, τέταρτος πρωθυπουργός της Γαλλίας σε ένα χρόνο, ήξερε ότι είχε προβλήματα ενώπιόν του. Ο ίδιος αναγνώρισε τις «κάθε είδους δυσκολίες»: το βουνό του χρέους, τις πολιτικές διαμάχες, ενώ ακόμη πιο ανησυχητικός είναι «ο κατακερματισμός της κοινωνίας».

Μέχρι στιγμής, τουλάχιστον, κατόρθωσε να έχει αργαρή κυβέρνηση. Με αποστολή τη μείωση ενός ελλείμματος άνω του 6% του ΑΕΠ, ο κ. Μπαϊρού μετ' εμποδίων εξασφάλισε τη στήριξη του διπλημένου Κοινοβουλίου για τον φετινό προϋπολογισμό. Ωστόσο έχει δικίο που μιλάει για κινδύνους. Σε δημοσκόπηση, το 87% των ερωτηθέντων παραδέχθηκε ότι η χώρα παρακμάζει. Οσο πιο πολύ προβάλλουν τα συντηρητικά ΜΜΕ της Γαλλίας, τύπου Fox News, τα θέματα της ανασφάλειας, της μετανάστευσης και του Ισλάμ, τόσο τροφοδοτείται το εντεινόμενο αίτημα για υπεράσπιση μιας πολιορκούμενης γαλλικής ταυτότητας. Η δυσφορία

τα νοσοκομεία, δεν λειτουργούν ορθώς. Οι θεσμοί που εμπιστεύονται περισσότερο είναι οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ο στρατός και η αστυνομία. Δεκαετίες ολόκληρες οι κυβερνήσεις τόσο της Κεντροαριστεράς όσο και της Κεντροδεξιάς επιόπτευαν τη διαχειριζόμενη παρακμή του κοινωνικού μοντέλου της Γαλλίας. Οι ιδιωτικοποιήσεις και η πίεση στις δημόσιες υπηρεσίες προκειμένου να είναι αποδοτικότερες από πλευράς κόστους έχουν οδηγήσει σε εξάλειψη των παροχών σχολείων και νοσοκομείων, ακόμη κι όταν οι πολιτικοί καταγορούν τους άεργους και τους αντιπαραγωγικούς πολίτες για τον κατακλυσμό των υφιστάμενων δημόσιων υπηρεσιών. Ορισμένοι ηγέτες έχουν αποδώσει αυτή τη διαδικασία στην επανεκκίνηση της αξιοκρατίας. Ωστόσο, αν και οι περισσότεροι Γάλλοι πιστεύουν ότι η σκληρή δουλειά πρέπει να πληρωθεί, η ανεπαρκής αύξηση των μισθών και η μεγαλύτερης διάρκειας εργασιακή ζωή έχουν καταστήσει απρόσιτη αυτή τη φιλοδοξία.

Εκεί έρχεται η ακροδεξιά Εθνική Συσπείρωση της Μαρίν Λεπέν. Το κόμμα συχνά χαρακτηρίζεται μια ψήφος διαμαρτυρίας από τους αριστερούς βιομηχανικούς εργάτες, αλλά η απήκηση του είναι πολύ ευρύτερη και εισχωρεί βαθιά στη μεσαία τάξη. Η κ. Λεπέν θεωρείται συχνά υπερασπιστρια του παλαιού γαλλικού κοινωνικού μοντέλου. Το κόμμα της απορροφά τη δυσάρεσκεια πολλών μεγαλύτερων, που καθυστερούν την ολοκλήρωση της σταδιοδρομίας τους, αλλά και των νεότερων, που είναι δύσπιστοι σχετικά με ένα σύστημα το οποίο μπορεί να μην τους ανταμείψει ποτέ. Το κόμμα αντιτίθεται, επίσης, στην αύξηση φόρων για τους καταναλωτές και τα νοικοκυριά, ενώ εμβληματική θέση του είναι να χαρακτηρισθούν εθνοντικές μειονότητες, μετανάστες και φτωχοί ως αιτία διαρροής πόρων. Οι υποστηρικτές της κ. Λεπέν ταιλανίζονται από τον φόβο τέτοιων πληθυσμών, σύμφωνα με ερευνητές, αν και απιράσσονται στην ευρεία κοινωνική πρόνοια ακόμη και για τους λευκούς. Αντιθέτα, τέλος, ταυτίζονται όλοι και περισσότερο με τις αξίες της ατάρκειας και της ιδιότητας κατοικίας ως έκφρασης της ατομικής αυτονομίας του 21ου αιώνα.

Το γαλλικό κοινωνικό μοντέλο, που συνδυάζει τις δημόσιες επενδύσεις, το προνοιακό κράτος και τα εργασιακά δικαιώματα, βυθίζεται.

έχει εμποτίσει και τα οικονομικά ζητήματα, από τον πληθωρισμό των τιμών του ρεύματος και τις χαμηλές επενδύσεις έως την αποδυνάμωση των εμβληματικών βιομηχανιών. Η αιτία, όμως, είναι θεμελιώδης και αφορά τη φθίνουσα πίστη των πολιτών στο κράτος.

Το πολυδιαφημισμένο γαλλικό κοινωνικό μοντέλο, προϊόν των μεταπολεμικών δεκαετιών, που συνδυάζει τις δημόσιες επενδύσεις, το προνοιακό κράτος και τα εργασιακά δικαιώματα, βυθίζεται. Η αργή ανατροπή του έχει ρίξει τη Γαλλία σε ένα βαθύ πηγάδι, από το οποίο δεν υπάρχει εύκολη έξοδος, προσφέροντας στην Ακροδεξιά μια μεγάλη ευκαιρία. Η πανδημία έφερε ένα κύμα θαυμασμού για τους επαγγελματίες της υγείας, αν και έρευνες δείχνουν ότι οι περισσότεροι Γάλλοι πιστεύουν πως οι δημόσιες υπηρεσίες, ειδικά

Συναγερμός σε Ελλάδα και Ευρώπη για το ράλι στο φυσικό αέριο

Εκτινάχθηκε η τιμή του στη χονδρεμπορική αγορά, ενώ αδειάζουν τα αποθέματα

Χαρακτηριστικά μιας δύσκολα διαχειρίσιμης κατάστασης αποκτά για την Ελλάδα το συνεχιζόμενο ράλι της τιμής του φυσικού αερίου, ζήτημα που απασχολεί συνολικά την Ευρώπη, η οποία για ακόμη μία φορά τρέχει πίσω από τα γεγονότα αναζητώντας θωράκιση σε μέτρα αμφίβολης αποτελεσματικότητας, όπως η επιβολή πλαφόν στην τιμή του φυσικού αερίου. Το πρόβλημα για την ελληνική οικονομία είναι η υψηλή συμμετοχή του φυσικού αερίου στο μείγμα ηλεκτροπαραγωγής και ο αντίκτυπος εξ αυτού του λόγου στις τιμές ηλεκτρικού ρεύματος που καλούνται να πληρώσουν νοικοκυριά και επιχειρήσεις σε μια περίοδο παρατετα-

Η συμμετοχή του αερίου στο μείγμα ηλεκτροπαραγωγής στη χώρα μας έφθασε στο 52% τον Ιανουάριο φέτος από 36% πέρυσι.

μένης ακρίβειας και έντονων πληθωριστικών πιέσεων.

Η νέα εκτόξευση σήμερα της χονδρεμπορικής τιμής ρεύματος στα 204,82 ευρώ/μεγαβατώρα μετά από μια ημερήσια αύξηση 12,5%, τη δεύτερη υψηλότερη τιμή (μαζί με τις διασυνδεδεμένες αγορές Βουλγαρίας και Ρουμανίας) στην Ευρώπη μετά την Ουγγαρία και τη Σλοβακία (205 ευρώ/μεγαβατώρα), είναι αποτέλεσμα κατά κύριο λόγο της υψηλής συμμετοχής του φυσικού αερίου στο μείγμα ηλεκτροπαραγωγής, η οποία φθάνει σήμερα στο 56,3% καθώς η άπνοια και η συννεφιά περιορίσαν τη συμμετοχή των ΑΠΕ στα χαμηλά του 20,7%, ενώ σε ποσοστό 9,8% συμμετείχε και ο ακριβός, λόγω κόστους ρύπαν, λιγνίτης. Η αύξηση της συμμετοχής του φυσικού αερίου στο μείγμα ηλεκτροπαραγωγής στο 52% τον Ιανουάριο φέτος από το 36% τον Ιανουάριο του 2024 (16%) και η παράλληλη μείωση της συμμετοχής των ΑΠΕ στο 38% από 48% (10%) είχαν ως αποτέλεσμα την αύξηση της μέσης χονδρεμπορικής τιμής ρεύματος κατά 45% τον Ιανουάριο φέτος έναντι του Ιανουαρίου 2024.

Η κατάσταση που διαμορφώνεται στην ευρωπαϊκή αγορά φυσικού αερίου με την ταχεία μείωση των αποθεμάτων

Η.Ε. σε μια προσπάθεια να μειώσει το κόστος εξετάζει το ενδεχόμενο ενός προσωρινού πλαφόν στην τιμή του φυσικού αερίου, σχέδιο που ήδη έχει προκαλέσει την έντονη αντίδραση των βιομηχανιών του κλάδου.

λόγω υψηλής ζήτησης για θέρμανση και το έλλειμμα που προκάλεσε το τέλος των ροών ρωσικού αερίου μέσω Ουκρανίας έχουν θορυβήσει και τις αρμόδιες ελληνικές αρχές, καθώς αν δεν υπάρξει κάποια αναστροφή, η συγκράτηση των τιμών για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις θα εξελιχθεί σε μια δύσκολη άσκηση.

Το σενάριο για πλαφόν

Η Ε.Ε. από την πλευρά της σε μια προσπάθεια να μειώσει το κόστος εξετάζει το ενδεχόμενο ενός προσωρινού πλαφόν στην τιμή του φυσικού αερίου, σχέδιο που ήδη έχει προκαλέσει την έντονη αντίδραση των βιομηχανιών του κλάδου που προειδοποιούν πως το μέτρο μπορεί να υπονομεύσει τη σταθερότητα της ευρωπαϊκής αγοράς ενέργειας αλλά και την ασφάλεια της Γηραιάς Ηπείρου σε ό,τι αφορά την επαρκή προσφορά. Την ιδέα του πλαφόν στην τιμή του αερίου έχει προτείνει από το περασμένο έτος ο πρώην πρόεδρος της ΕΚΤ Μάριο Ντράγκι στην έκθεσή του για την ανταγωνιστικότητα της Ε.Ε. και τις δυνατότητες αναβάθμισής της. Την έχουν, άλλωστε, υποστηρίξει ορισμένοι αξιωματούχοι ως μέτρο για την αντιμετώπιση περιόδων

κρίσης, αλλά έχουν προτιμήσει την ανωνυμία λόγω της ευαισθησίας του θέματος και επειδή τα περισσότερα κράτη-μέλη εναντιώνονται στην πρόταση. Η πρόταση θα συζητηθεί εντός των ημερών στο πλαίσιο της επικείμενης συζήτησης για τη «συμφωνία καθαρής βιομηχανίας» και για τις πολιτικές με τις οποίες μπορεί η Ε.Ε. να θωρακίσει τις βαριές βιομηχανίες της έναντι σειράς απειλών, όπως, για παράδειγμα, οι δασοί από την κυβέρνηση Τραμπ. Στο μεταξύ, όμως, με επιστολή τους προς την πρόεδρο της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν εκφράζουν τις αντιρρήσεις τους 11 βιομηχανικές ενώσεις, στις οποίες ανήκουν παραγωγοί πετρελαίου και φυσικού αερίου, διαπραγματευτές συμβολαίων ενέργειας, οικοεκαθάρισης και χρηματιστήρια ενέργειας.

Όπως χαρακτηριστικά τονίζουν οι εν λόγω βιομηχανίες, «το πλαφόν στην τιμή του αερίου δεν θα μειώσει την τιμή της ενέργειας στην παγκόσμια αγορά, αλλά ενδέχεται να οδηγήσει σε αστάθεια των τιμών στην Ευρώπη». Συντάχθηκε μαζί τους άλλωστε και η Eurelectric, η ένωση βιομηχανιών ηλεκτρικής ενέργειας της Ε.Ε. που κάλεσε την Κομισιόν «να αποφύγει τα κακοσχεδιασμένα βραχυπρόθεσμα μέτρα»

που πρότεινε προ ολίγων μηνών στην έκθεσή του ο Μάριο Ντράγκι.

Σύμφωνα μάλιστα με τον Κριστιάν Ρούμπι, γενικό γραμματέα της Eurelectric, «από όσες ιδέες κυκλοφόρησαν σχετικά με τον στόχο της Κομισιόν να διασφαλίσει προσιτή ενέργεια, η επιβολή πλαφόν στις τιμές του αερίου είναι μάλλον η χειρότερη». Δεν είναι, πάντως, πρωτοφανής η ιδέα, ούτε η πρώτη φορά που η Ε.Ε. επιχειρεί κάτι τέτοιο. Στη διάρκεια της ενεργειακής κρίσης η Ε.Ε. επέβαλε ανώτατο όριο στις τιμές, που θα ενεργοποιείτο αυτόματα μόλις οι τιμές του αερίου υπερβαίνουν τα 180 ευρώ ανά μεγαβατώρα και παρέμειναν σε αυτό το επίπεδο επί τρεις εργάσιμες ημέρες η εάν υπερβαίνουν κατά τουλάχιστον 35 ευρώ ανά μεγαβατώρα τις τιμές της παγκόσμιας αγοράς. Εως τώρα δεν χρειάστηκε, πάντως, να ενεργοποιηθεί και η ισχύς του έληξε στο τέλος του περασμένου μήνα. Υπήρξαν όμως και οι περιπτώσεις της Ισπανίας και της Πορτογαλίας που έχουν επιβάλει προσωρινό πλαφόν στην τιμή του αερίου που χρησιμοποιείται για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, έχοντας, όμως, διασφαλίσει εξαίρεση από τους κανόνες της Ε.Ε. για την αγορά ενέργειας.

Σπεύδουν να μεταφέρουν ράβδους χρυσού στη Νέα Υόρκη

Οι επιβάτες των πτήσεων μεταξύ του Λονδίνου και του αεροδρομίου JFK της Νέας Υόρκης πιθανότατα αγνοούν ότι το αεροπλάνο τους κρύβει στις αποσκευές ένα πολύτιμο φορτίο. Οι μεγαλύτερες τράπεζες του κόσμου μεταφέρουν αυτές τις μέρες με τις πτήσεις της γραμμής όσο περισσότερες ράβδους χρυσού μπορούν στην άλλη όχθη του Ατλαντικού, σε μια συναλλαγή ενδεικτική της αναταραχής που έχουν προκαλέσει στο παγκόσμιο σύστημα και τις αγορές πολύτιμων μετάλλων οι αποφάσεις του Αμερικανού προέδρου Ντόναλντ Τραμπ.

Η απειλή του να επιβάλει δασμούς στην Ευρώπη οδήγησαν τις τιμές του χρυσού σε επίπεδα-ρεκόρ, ενώ την ίδια στιγμή ένα μεγάλο και αξιοσημείωτο χάσμα έχει δημιουργηθεί ανάμεσα στα δύο μεγάλα κέντρα συναλλαγών του πολύτιμου μετάλλου, τη Νέα Υόρκη και το Λονδίνο. Ο χρυσός αυτή τη στιγμή αξίζει πολύ περισσότερο στην αγορά της Νέας Υόρκης από ό,τι σε εκείνη του Λονδίνου. Γι' αυτό και οι traders μεγάλων τραπεζών αποσύρουν πανικόβλητοι ράβδους από τα θησαυροφυλάκια κάτω από τους μεσαιωνικούς δρόμους του Λονδίνου, αλλά και από την Ελβετία και τους μεταφέρουν στην άλλη όχθη

Υψηλότερη η τιμή στις ΗΠΑ λόγω του φόβου που προκαλούν οι δασμοί

Τα προθεσμιακά συμβόλαια του χρυσού στη Νέα Υόρκη οδεύουν στα πρωτοφανή επίπεδα των 3.000 δολαρίων.

του Ατλαντικού. Ο φθηνότερος τρόπος για να μεταφέρουν ένα τόσο πολύτιμο αγαθό με ασφάλεια είναι οι εμπορικές πτήσεις.

Τα προθεσμιακά συμβόλαια του χρυσού στη Νέα Υόρκη αυξήθηκαν κατά 11% φέτος, οδεύοντας στα πρωτοφανή επίπεδα των 3.000 δολαρίων. Στο Λονδίνο, ωστόσο, οι τιμές ανά ουγκιά ήταν περίπου 20 δολάρια χαμηλότερες από τις αρχές Δεκεμβρίου – μια ασυνήθιστη μεγάλη μείωση, κάτι το οποίο οι αναλυτές αποδίδουν στην πιθανότητα επιβολής δασμών σε αλουμίνιο και χάλυβα.

Αυτό το χάσμα εκμεταλλεύονται μεγάλες τράπεζες με πρόσβαση σε τερά-

Ο «πυρετός» του χρυσού δείχνει πως το όραμα Τραμπ για την αναμόρφωση του παγκόσμιου εμπορίου διαταράσσει τις διεθνείς αγορές. Αν και δεν είναι σαφές εάν θα επηρεαστεί άμεσα ο χρυσός, η τιμή του αυξήθηκε από το Τραμπ επέβαλε δασμούς στο αλουμίνιο και στον χάλυβα αυτή την εβδομάδα.

στιες προμήθειες χρυσού, όπως η JPMorgan και η HSBC, σύμφωνα με παράγοντες της αγοράς. Άλλοι, όπως η Citigroup, στοχεύουν να ενταχθούν στο μικρό κλαμπ των τραπεζών που έχουν άδεια να φυλάσσουν τις ράβδους χρυσού των πελατών τους σε θησαυροφυλάκια του Λονδίνου.

Η συναλλαγή αυτή, ωστόσο, ενέχει και ρίσκα. Ορισμένες τράπεζες και hedge funds ενδέχεται να δεχθούν πλήγμα εάν δεν μπορέσουν να εξασφαλίσουν έγκαιρα ράβδους χρυσού για να κλείσουν ζημιόγωνα trades στα προθεσμιακά συμβόλαια στη Νέα Υόρκη. Ενδεικτικό των πιέσεων που δέχονται κάποιοι παίκτες στην αγορά είναι το γεγονός ότι το επιτόκιο για τον δανεισμό χρυσού έχει εκτιναχθεί.

Πίσω απ' αυτό κρύβεται ένας σημαντικός λόγος: καθώς οι traders μεταφέρουν χρυσό στη Νέα Υόρκη, έχει σχηματιστεί «ουρά», όπως την αποκαλούν οι Βρετανοί, για εκείνους που θέλουν να αποσύρουν ράβδους από τα υπόγεια θησαυροφυλάκια της Τράπεζας της Αγγλίας. Αξιωματούχοι επιφορτισμένοι με την παρακολούθηση της αγοράς χρυσού στο Λονδίνο δέχονται αγωνιώδη τηλεφωνήματα από πανικόβλητους τραπεζίτες που τους ζητούν να παρακάμψουν

την «ουρά». Η Τράπεζα της Αγγλίας απάντησε ότι πρέπει να περιμένουν τη σειρά τους. Ο «πυρετός» του χρυσού δείχνει πως το όραμα Τραμπ για την αναμόρφωση του παγκοσμίου εμπορίου διαταράσσει τις διεθνείς αγορές. Αν και δεν είναι σαφές αν θα επηρεαστεί άμεσα ο χρυσός, η τιμή του αυξήθηκε από το Τραμπ επέβαλε δασμούς στο αλουμίνιο και στον χάλυβα αυτή την εβδομάδα. Ως αποτέλεσμα, οι κατασκευαστές που χρησιμοποιούν χρυσό χάνουν χρήματα και δυσκολεύονται να τιμολογήσουν τα προϊόντα τους.

Επενδύτες, τράπεζες, ανθρακωρύχοι και κοσμηματοπώλες ανταλλάσσουν συμβόλαια στο χρηματιστήριο εμπορευμάτων Comex της Νέας Υόρκης, ένα από τα δύο κέντρα διαπραγματεύσεως του κόσμου για τον χρυσό. Το Ηνωμένο Βασίλειο, εν τω μεταξύ, υπήρξε το ιδανικό μέρος για την αγορά ράβδων χρυσού εδώ και αιώνες. Οι δύο αγορές κατά βάση ευθυγραμμίζονται και όταν δεν το κάνουν, οι έμποροι γνωρίζουν ότι μπορούν να μεταφέρουν χρυσό όπου οι τιμές είναι υψηλότερες. Η τελευταία μεγάλη αναταραχή της αγοράς χρυσού καταγράφηκε το 2020, όταν η πανδημία του κορωνοϊού έκλεισε ελβετικά διυλιστήρια χρυσού.

Άδεια πολεοδομίας & οικοδομής σε 40 εργάσιμες μέρες!

Με το **νέο ψηφιακό σύστημα «Ιππόδαμος»** επιταχύνουμε τη διαδικασία αδειοδότησης για **μονοκατοικίες και διπλοκατοικίες**, βελτιώνουμε την εξυπηρέτηση και διευκολύνουμε την ανάπτυξη.

hippodamus.tph.moi.gov.cy

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Το «ελατήριο» δεν εκτινάχθηκε τελικά μετά την κρίση

Γιατί η ελληνική οικονομία συνεχίζει τις χαμηλές πτήσεις με ανάπτυξη στα επίπεδα του 2%-2,5%

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Τον Δεκέμβριο του 2020 ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος, Γιάννης Στουρνάρας, εκτιμούσε ότι είναι εφικτός ένας ρυθμός ανάπτυξης 3,5% για την περίοδο 2021-2030. Δεν ήταν ο μόνος. Η κυβέρνηση είχε αντίστοιχες φιλοδοξίες. Τον Ιούνιο του 2021 το Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα προέβλεπε ρυθμό ανάπτυξης 6,2% για το 2022 (χρονιά μετά την πανδημία), 4,1% για το 2023, 4,4% για το 2024 και 3,3% για το 2025.

Οι Βρυξέλλες συμφωνούσαν λίγο έως πολύ στις εκτιμήσεις αυτές. Ήταν ακόμη η εποχή που αναμενόταν να λειτουργήσει το λεγόμενο «ελατήριο», μετά τη βίαιη απώλεια του 25% περίπου του ΑΕΠ της χώρας στην περίοδο της κρίσης. Τελικά, το μόνο ελατήριο που λειτουργήσε ήταν αυτό της πανδημίας, καθώς το 2022 εκτινάχθηκε ο ρυθμός ανάπτυξης στο 5,6%. Η συνέχεια δείχνει μια συνεχή αναθεώρηση των προβλέψεων προς τα κάτω: αντί για τον επιθυμητό ρυθμό ανάπτυξης 3,5% κινούμαστε στην περιοχή του 2%-2,5%. Ο προϋπολογισμός του 2025 προβλέπει ρυθμό 2,2% για το 2024 και 2,3% για το 2025. Είναι μια επίδοση ασφαλώς καλύτερη από της Ευρωπαϊκής Ενωσης (0,8% το 2024 σύμφωνα με την πρώτη εκτίμηση της Eurostat), αλλά όχι εντυπωσιακή. Εξ ου και ο αναπληρωτής γενικός διευθυντής Οικονομικών Υποθέσεων της Κομισιόν Ντέκλαν Κοστέλο, ένα στέλεχος που γνωρίζει καλά την Ελλάδα, ως επικεφαλής της αποστολής της Κομισιόν στην «ρόκικα» τα μνημονιακά χρόνια, είπε την περασμένη εβδομάδα στο Φόρουμ Δελφών στις Βρυξέλλες ότι παρά την πρόοδο και τις συγκριτικά καλύτερες επιδόσεις της, η Ελλάδα δεν απογειώνεται. Θα μπορούσε, είπε, να αναπτύσσεται με ρυθμούς 3%, 4%, 5%

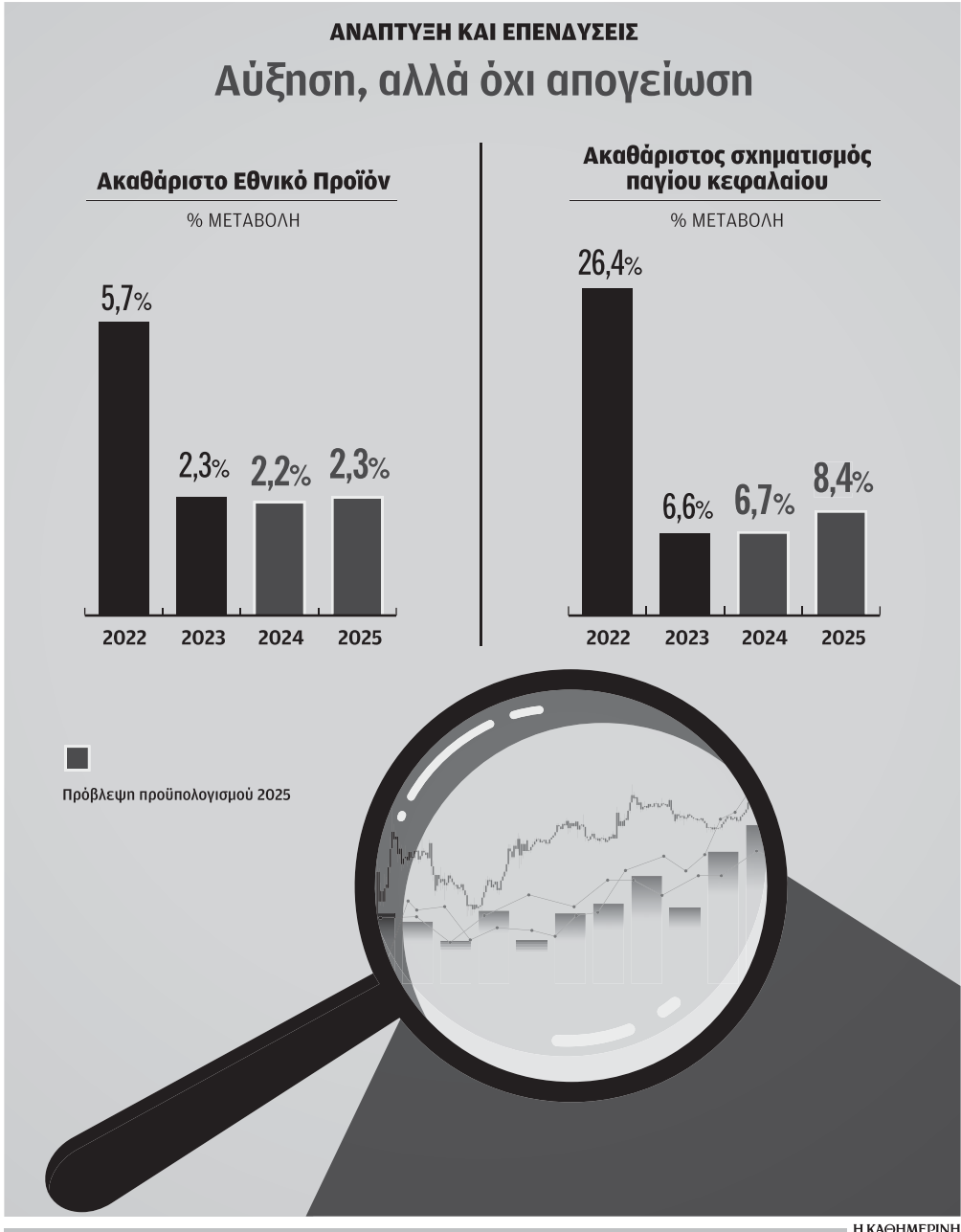
και 6%, με δεδομένη την κάλυψη του χαμένου εδάφους και το πόσο χαμηλά έπεσε. Το ερώτημα είναι, συνέχισε, γιατί οι επενδύσεις είναι τόσο χαμηλές. Ο Ιρλανδός παρότρυνε την Ελλάδα να κινηθεί στην πρωτοπορία των μεταρρυθμίσεων, για να επιταχύνει τους ρυθμούς ανάπτυξης.

Γιατί λοιπόν δεν λειτουργήσε το «ελατήριο», εξασφαλίζοντας υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης; Σίγουρα, η ενεργειακή-πληθωριστική κρίση, μετά την πανδημία, που παρέσυρε προς τα κάτω τους ρυθμούς ανάπτυξης της Ευρώζωνς επέδρασε αρνητικά, στερώντας περίπου 0,5 ποσοστιαίες μονάδες ανάπτυξης, σύμφωνα με μια χονδρική εκτίμηση. Από και πέρα, όμως, φαίνεται πως ένα πλέγμα διαρθρωτικών χαρακτηριστικών της οικονομίας εμποδίζει την «απογείωση».

Σύμφωνα με τον κ. Τάσο Αναστασάτο, επικεφαλής οικονομολόγο της Eurobank, η θεωρία του ελατηρίου βασίζεται στην υπόθεση ότι υπήρχε μια σχολάζουσα παραγωγική δυναμικότητα, η οποία δεν χρησιμοποιείτο γιατί υπήρχε ύφεση και όταν αυτή άρχιζε να χρησιμοποιείται θα απογείωνε την ανάπτυξη. Ωστόσο, όπως λέει, αυτή η σχολάζουσα παραγωγική δυναμικότητα στην περίπτωση της Ελλάδας, αφενός δεν αφορούσε το μείος που μας ενδιαφέρουν (κυριαρχούσαν οι κατασκευές και τα μη διεθνώς εμπορεύσιμα αγαθά) και αφετέρου δεν υφίσταται πλέον, «το ελατήριο έχει καταστραφεί». Για παράδειγμα, οι εργαζόμενοι στις κατασκευές έφυγαν, οι εργαζόμενοι στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες άλλαξαν τομέα ή πήγαν στο εξωτερικό. «Από δω και πέρα», λέει, «η χώρα θα αναπτύσσεται όσο επιτρέπει ο ρυθμός με τον οποίο επενδύει, προσελκύει εργαζομένους και αυξάνει την παραγωγικότητά της».

Όλες οι απαντήσεις των οικονομολόγων για το αν δούλεψε ή όχι το περίφημο «ελατήριο», αλλά και τι θα γίνει στο μέλλον γυρίζουν γύρω από τις επενδύσεις, οι οποίες αυξάνονται μεν, αλλά με πολύ χαμηλότερους ρυθμούς από τις προσδοκίες. Για το 2023, ο προϋπολογισμός της συγκεκριμένης χρονιάς προέβλεπε αύξηση 15,5%, ενώ ο φετινός προϋπολογισμός τοποθετεί το αποτέλεσμα στο 6,6%. Για το 2024, ο προϋπολογισμός της ίδιας χρονιάς προέβλεπε αύξηση 15,1%, ο προϋπολογισμός του 2025 την αποτιμούσε στο 6,7% και το 9μηνιο ο ρυθμός βρισκόταν στο 2,2%. Κι αυτά παρά τους πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης, οι οποίοι κι αυτοί καθυστερούν να φτάσουν στους τελικούς αποδέκτες και να ξεκινήσουν τα έργα. Οι δε ξένες επενδύσεις αφορούν κυρίως ακίνητα και τουρισμό.

Ο καθηγητής Γιάννης Τσουκαλάς, επικεφαλής του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή, σημειώνει κατ' αρχάς ότι η θεωρία του ελατηρίου δεν επιβεβαιώνεται σε χώρες με κρίσεις μεγάλης διάρκειας, όπως η ελληνική. Σε αυτές τις περιπτώσεις, ιδίως στις χρηματοπιστωτικές κρίσεις, η ανάκαμψη είναι συνήθως αργή, λέει. Από και πέρα και αφού συνεκτιμηθούν οι αρνητικές επιπτώσεις της πανδημίας και της ενεργειακής-πληθωριστικής κρίσης, ο κ. Τσουκαλάς αναγνωρίζει ότι υπάρχει θέμα επενδύσεων και χαμηλής παραγωγικότητας. «Η ανάπτυξη της Ελλάδας την τελευταία περίοδο στηρίχθηκε κυρίως στην αύξηση της απασχόλησης», λέει. «Η επίδοση της παραγωγικότητας είναι απογοητευτική και συνδέεται και με τη σχετικά χαμηλή επίδοση των επενδύσεων». Κατά την εκτίμηση του κ. Τσουκαλά, θα έπρεπε να κινούμαστε με ρυθμούς αύξησης επενδύσεων 8%-10% για 4-6 χρόνια. Σε αυτή την περι-

Ελλειμμα επενδύσεων

Η Ελλάδα δεν απογειώνεται, ανέφερε ο αναπληρωτής γενικός διευθυντής Οικονομικών Υποθέσεων της Κομισιόν Ντέκλαν Κοστέλο. Θα μπορούσε, όπως σημείωσε, να αναπτύσσεται με ρυθμούς 3%, 4%, 5% και 6%, με δεδομένη την κάλυψη του χαμένου εδάφους και το πόσο χαμηλά έπεσε. Το ερώτημα είναι γιατί οι επενδύσεις είναι τόσο χαμηλές.

Απογοητευτική επίδοση

«Η ανάπτυξη της Ελλάδας την τελευταία περίοδο στηρίχθηκε κυρίως στην αύξηση της απασχόλησης», λέει ο καθηγητής Γιάννης Τσουκαλάς, επικεφαλής του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή. «Η επίδοση της παραγωγικότητας είναι απογοητευτική και με τη σχετικά χαμηλή επίδοση των επενδύσεων».

πτωση εκτιμά ότι ο ρυθμός ανάπτυξης θα μπορούσε να πάει από το 2,5% περίπου σήμερα στο 3,5%.

Το γιατί δεν γίνονται επενδύσεις, τουλάχιστον όχι αρκετές, ώστε να απογειωθεί η οικονομία, δεν έχει εύκολη απάντηση. Ένα μέρος της είναι ασφαλώς η δομή της ελληνικής οικονομίας, με τις πολλές μικρές επιχειρήσεις, που δεν έχουν πρόσβαση στη χρηματοδότηση, καθώς συχνά δεν εμφανίζουν κέρδη και δεν αναπτύσσονται για να πετύχουν οικονομίες κλίμακας.

«Το 2019-24 το ελατήριο λειτουργήσε, από την άποψη ότι περίπου μισό εκατομμύριο εργαζόμενοι βρήκαν δουλειά», υποστηρίζει ο Μιχάλης Αργυρού, πρόεδρος του Συμβουλίου Οικονομικών Εμπειρογνητώνων και πλέον επικεφαλής του Οικονομικού Γραφείου του πρωθυ-

πουργού. «Τώρα πρέπει να αλλάξουμε ακόμη περισσότερο τη δομή της οικονομίας. Πρέπει να αλλάξουμε πίστα, να αυξήσουμε την παραγωγικότητα, με επενδύσεις μεγαλύτερης προσιθήμενης αξίας. Η συγκυρία ευνοεί γιατί και η Ευρώπη κινείται σ' αυτή την κατεύθυνση». Τι σχεδιάζει η κυβέρνηση: μια στροφή στη μικρό οικονομία, όπως την χαρακτήρισε ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας Κωστής Χατζηδάκης, δηλαδή στις επιχειρήσεις. Ο κ. Αργυρού διαμορφώνει αυτή την περίοδο έναν κατάλογο με τα εμπόδια που αναφέρουν οι επιχειρήσεις ότι αναστέλλουν τα επενδυτικά τους σχέδια.

Πέρα από την ταχύτερη απονομή της δικαιοσύνης, που παραμένει κορυφαίο πρόβλημα, ψηλά στη λίστα βρίσκεται η δυσλειτουργία της δημόσιας

διοίκησης, όπου υπεισέρχεται ο ανθρώπινος παράγων. Επίσης, το θέμα της χρηματοδότησης είναι σημαντικό, ειδικά για τις νέες επιχειρήσεις και ο στόχος εδώ είναι να αναπτυχθεί ένα οικοσύστημα, με πρόσβαση σε κεφαλαιαγορά, private equity και venture capital. Η αναδιοργάνωση του Enterprise Greece είναι επίσης στους στόχους, ενώ εξετάζεται και η αλλαγή του πλαισίου ώστε να διευκολυνθεί το κλείσιμο επιχειρήσεων, απελευθερώνοντας κεφάλαια.

Το κίνητρο του αναπτυξιακού νόμου για φοροαπαλλαγές θα επιδιωχθεί να δίνεται εκ των υστέρων μέσω υπερπροσβέσεων σε κερδοφόρες επιχειρήσεις. «Πρέπει να επιδιώξουμε ένα μεταρρυθμιστικό άλμα, σ' αυτή τη συγκυρία, για να συμβαδίσουμε και με την Ευρώπη», υποστηρίζει ο κ. Αργυρού.

Αλλάζει η κατανομή πόρων από Ε.Ε. για την πολιτική συνοχή

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Το μέλλον της πολιτικής συνοχής και ειδικότερα μετά το 2027, όταν θα λήξει η τρέχουσα προγραμματική περίοδος 2021-2027, βρέθηκε στο επίκεντρο των συζητήσεων που είχε χθες ο αρμόδιος Ιταλός εκτελεστικός αντιπρόεδρος της Κομισιόν Ραφαέλε Φίτο στην Αθήνα με τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη και τον αναπληρωτή υπουργό Εθνικής Οικονομίας, Νίκο Παπαθανάση. Το θέμα είναι καυτό για την Ελλάδα, καθώς η Κομισιόν εξετάζει το ενδεχόμενο να προσανατολίσει τον κοινοτικό προϋπολογισμό περισσότερο σε οριζόντιες πολιτικές, μεταξύ άλλων για την ανταγωνιστικότητα και την άμυνα, που έχουν αναδειχθεί σε μείζονα θέματα για την Ευρώπη το τελευταίο διάστημα, και λιγότερο στις παραδοσιακές πολιτικές συνοχής, από τις οποίες επωφελείται σταθερά, μέσω των ΕΣΠΑ, η Ελλάδα.

Η θέση της κυβέρνησης είναι σαφώς υπέρ της πολιτικής συνοχής, υποστηρίζοντας ότι αποτελεί και βασικό συντελεστή της επιδιωκόμενης αύξησης ανταγωνιστικότητας. Χαρακτηριστικά, ο κ. Μητσοτάκης είχε χθες κατά τη συνάντησή του με τον κ. Φίτο: «Θεωρούμε ότι η ευρωπαϊκή χρηματοδότηση

συνεισφέρει, ως αναπόσπαστο μέρος, στον μετασχηματισμό της οικονομίας μας, καθιστώντας την πιο ανταγωνιστική. Τονίζω την ανταγωνιστικότητα επειδή είναι το μεγάλο ζήτημα που θα αντιμετωπίσει η νέα Ευρωπαϊκή Επιτροπή». Απαντώντας ο κ. Φίτο σημείωσε: «Θεωρώ ιδιαίτερα σημαντικό να συζητήσουμε για τις προτεραιότητες που θέτουμε σε αυτή τη συγκυρία. Αυτή είναι η αποστολή μου. Είναι σημαντικό να κατανοήσουν την πραγματική κατάσταση. Οι επιδόσεις της κυβέρνησής σας είναι πολύ καλές στον τομέα των δαπανών». Αυτή την ώρα –στην Ευρώπη– στόχος του παιχνιδιού είναι η ανάκτηση του χαμένου εδάφους των τελευταίων δεκαετιών σε επίπεδο παραγωγικότητας. Η νέα αμερικανική κυβέρνηση ήρθε απλώς να κλιμακώσει τη σχετικά πίεση που ήδη υπήρχε. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κινείται στην κατεύθυνση που έδωσαν οι εκθέσεις Ντράγκι και Λέτα, καθώς και η δική της, πρόσφατη, πυξίδα ανταγωνιστικότητας, «με στόχο να καταστεί η Ευρώπη ο τόπος όπου επινοούνται, κατασκευάζονται και διατίθενται στην αγορά μελλοντικές τεχνολογίες, υπηρεσίες και καθαρά προϊόντα».

Προς το παρόν, βεβαίως, βρισκόμαστε στο μέσον της περιόδου 2021-2027 και

Ο αρμόδιος για τα θέματα πολιτικής συνοχής, Ιταλός εκτελεστικός αντιπρόεδρος της Κομισιόν Ραφαέλε Φίτο (αριστερά) συναντήθηκε χθες στην Αθήνα με τον αναπληρωτή υπουργό Εθνικής Οικονομίας Νίκο Παπαθανάση.

η Ελλάδα, σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία του υπουργείου Εθνικής Οικονομίας, βρίσκεται στην 4η θέση από πλευράς απορροφητικότητας. Σε σύνολο δημόσιας χρηματοδότησης 26,2 δισ. ευρώ (εκ των οποίων τα περίπου 21 δισ. είναι κοινοτική χρηματοδότηση), έχουν υπογραφεί συμβάσεις 9,6 δισ. ευρώ ή 36,9% του συνόλου.

«Βρισκόμαστε σε μια κομβική συγκυρία», δήλωσε ο κ. Φίτο μετά τη συνάντησή του με τον κ. Παπαθανάση, «με την επικείμενη ενδιάμεση αξιολόγηση της πολιτικής συνοχής για την

περίοδο 2021-2027 και την έναρξη της προετοιμασίας για το επόμενο Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ενωσης μετά το 2027. Πρέπει να καταβάλουμε κάθε δυνατή προσπάθεια για την επίτευξη και την ενίσχυση της χρήσης των κονδυλίων της πολιτικής συνοχής». Ο κ. Παπαθανάσης από την πλευρά του σημείωσε: «Η κοινωνικοοικονομική σύγκλιση, η εδαφική συνοχή και η πρόοδος και ψηφιακή μετάβαση της Ευρώπης αποτελούν προκλήσεις που ενωμένοι καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε».

Το υψηλό κόστος ζωής «εξαφανίζει» την αύξηση του εισοδήματος

Τα εισοδήματα αυξάνονται, αλλά και πάλι δεν φτάνουν, καθώς το κόστος διαβίωσης, ειδικά στέγασης και διατροφής, έχει αυξηθεί πολύ περισσότερο τα τελευταία χρόνια. Στο συνηθισμένο αυτό καταλήγει η τελευταία ετήσια έρευνα του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ (Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων της Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας) για το εισόδημα και τις δαπάνες διαβίωσης των νοικοκυριών. Έτσι, αν και πλέον πάνω από ένα στα πέντε νοικοκυριά (21%) δήλωσε πως το εισόδημά του αυξήθηκε το 2024 σε σύγκριση με το 2023, ποσοστό που είναι το υψηλότερο που έχει καταγραφεί σε έρευνα εισοδήματος του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ (έρευνα

που διενεργείται σε ετήσια βάση από το 2011), το 60% των νοικοκυριών δηλώνει ότι το εισόδημα δεν επαρκεί για όλο τον μήνα. Στο σύνολο των νοικοκυριών, το μηνιαίο εισόδημα επαρκεί μεσοσταθμικά για 23 ημέρες, ενώ για τα νοικοκυριά που το εισόδημά τους τελειώνει πριν από το τέλος του μήνα (60%), αυτό επαρκεί μεσοσταθμικά για 19 ημέρες. Τα νοικοκυριά που βασίζονται στον μισθό πλήττονται περισσότερο, καθώς το 62% δηλώνει ότι το εισόδημά του δεν επαρκεί για όλο τον μήνα. Ακολουθούν τα συνταξιοδοτούμενα νοικοκυριά (57,3%), ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στους επιχειρηματίες είναι 53,3%. Οι τρεις πρώτες κατηγορίες δαπανών

για τις οποίες σταθερά τα νοικοκυριά συνεχίζουν να διαθέτουν τα περισσότερα χρήματα είναι οι λογαριασμοί σπιτιού, τα είδη διατροφής και η θέρμανση, ενώ και οι κατηγορίες δαπανών που αφορούν υγεία - φάρμακα και τη μετακίνηση αντιμετωπίζουν, επίσης, σημαντικό τμήμα των δαπανών των νοικοκυριών. Ο μέσος όρος αύξησης εισοδήματος για το 21% των νοικοκυριών που δήλωσαν ότι αυτό συνέβη εντός του 2024 ήταν 14,9%. Ωστόσο θα πρέπει να επισημανθεί ότι για τα ασθενέστερα οικονομικά στρώματα, μια αύξηση της τάξης του 10% ελάχιστα βελτιώνει την οικονομική τους κατάσταση, καθώς εξαντλείται από τον πληθωρισμό.

Ο μισθός και η σύνταξη παραμένουν οι βασικές πηγές εισοδήματος για τη μεγάλη πλειονότητα των ελληνικών νοικοκυριών. Συγκεκριμένα, το 50,4% των νοικοκυριών δήλωσε ως κύρια πηγή εισοδήματος τον μισθό, ενώ το 36,2% βασίζεται κυρίως στη σύνταξη. Επιπλέον, το 7,6% των νοικοκυριών αντλεί το μεγαλύτερο μέρος του εισοδήματός του από επιχειρηματική δραστηριότητα, ενώ ένα 5,2% βασίζεται σε άλλες πηγές, όπως εισοδήματα ή ενοίκια. Ιδιαίτερα ενδιαφέρον έχει ότι ακόμη και όταν η κύρια πηγή εισοδήματος δεν είναι τα ενοίκια, αποτελεί συμπληρωματική πηγή εισοδών για το 14,2% των νοικοκυριών.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΚΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

Η Αστυνομία ανακοινώνει ότι γίνονται δεκτές αιτήσεις, για πλήρωση κενών θέσεων Ειδικών Αστυνομικών.

Περισσότερες πληροφορίες αναφορικά με τα απαιτούμενα προσόντα, τα καθήκοντα και τις ευθύνες της θέσης, καθώς και άλλες πληροφορίες, παρέχονται στην έκδοση της Επίσημης Εφημερίδας της Δημοκρατίας, με αριθμό 5715 και αριθμό γνωστοποίησης 203 ημερομηνίας 14/02/2025, ή στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις της Αστυνομίας www.police.gov.cy και www.cypuspolice.news.com ή στο Γραφείο Προσλήψεων της Αστυνομίας, στα τηλέφωνα 22808236, 22808247.

ΤΟΜΟΣ Β΄

ΓΙΩΡΓΟΣ ΖΑΜΠΕΤΑΣ

βαθιά στη θάλασσα θα πέσω

Ένας ξεχωριστός λαϊκός συνθέτης,
ένας βιρτουόζος του μπουζουκιού, ένας μοναδικός σόουμαν

Μαρτυρίες και περιστατικά από τη ζωή και το έργο του,
όπως τα κατέγραψε η Κατερίνα Ζαμπέτα

ΚΥΡΙΑΚΗ
23/2/25

Χαμηλές επιδόσεις σε τεχνολογία, μεταποίηση

Παραμένει μικρό το ποσοστό των εργαζομένων σε δυναμικούς τομείς, ενώ αυξάνεται στις υπηρεσίες – Έρευνα της ΓΣΕΕ

Της ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Ένα δομικό πρόβλημα της ελληνικής οικονομίας, την έλλειψη ενός αναπτυξιακού μοντέλου με υγιείς επενδύσεις και εξωστρέφεια, τόσο στον πρωτογενή όσο και στον δευτερογενή τομέα, κυρίως δε στον μεταποιητικό τομέα, και ιδιαίτερα στις νέες τεχνολογίες, περιγράφει η ΓΣΕΕ στην πρόσφατη, ενδιάμεση έκθεσή της για την ελληνική οικονομία.

Συγκεκριμένα, στην έκθεση του Ινστιτούτου Εργασίας της Συνομοσπονδίας επισημαίνεται ότι κατά το γ' τρίμηνο του 2024 ο συνολικός όγκος της απασχόλησης στην ελληνική οικονομία εμφανίζεται μειωμένος κατά 305.200 άτομα σε σύγκριση με το γ' τρίμηνο του 2009.

Μέσα σε λιγότερο από πέντε χρόνια οι εργαζόμενοι που απασχολούνται στον τριτογενή τομέα αυξήθηκαν κατά 205.600.

Το μερίδιο των θέσεων εργασίας στον δευτερογενή τομέα παραγωγής, ως προς τον συνολικό όγκο της απασχόλησης, περιορίστηκε το διάστημα αυτό κατά 4,7 ποσοστιαίες μονάδες και συγκεκριμένα από 21,4% το γ' τρίμηνο του 2009 σε 16,7% το γ' τρίμηνο του 2024, ενώ στον πρωτογενή τομέα κατά μία ποσοστιαία μονάδα (από 11,2% σε 10,2%). Αντίθετα, το μερίδιο των θέσεων απασχόλησης στους κλάδους του τομέα των υπηρεσιών ενισχύθηκε από 67,4%, που ήταν το γ' τρίμηνο του 2009, στο 73,1% το γ' τρίμηνο του 2024.

Την ίδια στιγμή, η ελληνική οικονομία καταγράφει ιδιαίτερα χαμηλές επιδόσεις και όσον αφορά το ποσοστό των εργαζομένων που απασχολούνται σε δυναμικούς κλάδους υψηλής τεχνολογίας. Το ποσοστό αυτό το 2023 διαμορφώθηκε στο 3,4%, τιμή που, αν και

Το ποσοστό των ατόμων που απασχολούνται το 2023 στην Ελλάδα σε μεταποιητικούς κλάδους υψηλής τεχνολογίας ανήλθε μόλις στο 0,8% του συνόλου των απασχολούμενων, ποσοστό που κατατάσσει τη χώρα μας, μαζί με τη Ρουμανία και την Κροατία, στην πέμπτη θέση από το τέλος μεταξύ των κρατών-μελών της Ε.Ε.

αυξημένη σε σχέση με το 2009 και το 2019, είναι σύμφωνα με το ΙΝΕ ΓΣΕΕ η δεύτερη χαμηλότερη στο σύνολο των κρατών-μελών της Ε.Ε. Αξίζει να ση-

μειωθεί ότι το ποσοστό των ατόμων που απασχολούνται το 2023 στην Ελλάδα σε μεταποιητικούς κλάδους υψηλής τεχνολογίας ανήλθε μόλις στο 0,8%

του συνόλου των απασχολούμενων, ποσοστό που κατατάσσει τη χώρα μας, μαζί με τη Ρουμανία και την Κροατία, στην πέμπτη θέση από το τέλος μεταξύ

των κρατών-μελών της Ε.Ε.

Αναλυτικά, στην έκθεση αναφέρεται πως το διάστημα γ' τρίμηνο 2019 - γ' τρίμηνο 2024, τα άτομα που απασχο-

λούνταν σε κλάδους του τριτογενούς τομέα αυξήθηκαν κατά 205.600, έναντι αύξησης της συνολικής απασχόλησης κατά 312.300 άτομα. Αντίθετα, και παρά την ανοδική τάση που εμφανίζει μεσοσταθμικά από το β' τρίμηνο του 2021 και ύστερα ο συνολικός αριθμός των θέσεων απασχόλησης στον δευτερογενή τομέα, το γ' τρίμηνο του 2024 ανερχόταν μόλις στο 72,6% του αντίστοιχου αριθμού το γ' τρίμηνο του 2009. Η μεταβολή αυτή ισοδυναμεί με απώλεια 264.300 θέσεων εργασίας. Υποχώρηση του αριθμού των θέσεων εργασίας κατά 75.100 (ή 14,9%) καταγράφηκε το ίδιο διάστημα και στον πρωτογενή τομέα της οικονομίας. Αντίθετα, οι θέσεις απασχόλησης σε κλάδους οικονομικής δραστηριότητας που ανήκουν στον τομέα των υπηρεσιών αυξήθηκαν την ίδια περίοδο κατά 33.000 (ή 1,1%).

Αποτέλεσμα των παραπάνω μεταβολών ήταν το γ' τρίμηνο του 2024 ο συνολικός όγκος της απασχόλησης στην ελληνική οικονομία να είναι μειωμένος κατά 305.200 άτομα σε σύγκριση με το γ' τρίμηνο του 2009, με το μερίδιο των θέσεων εργασίας στον δευτερογενή τομέα παραγωγής στον συνολικό όγκο της απασχόλησης να περιορίζεται το εν λόγω διάστημα κατά 4,7 ποσοστιαίες μονάδες (από 21,4% το γ' τρίμηνο του 2009 σε 16,7% το γ' τρίμηνο του 2024), ενώ στον πρωτογενή τομέα κατά μία ποσοστιαία μονάδα (από 11,2% σε 10,2%).

Παρά το γεγονός ότι αντίστοιχη δυναμική παρατηρείται και στο σύνολο της Ε.Ε., με το μερίδιο των θέσεων απασχόλησης στον τομέα των υπηρεσιών στη συνολική απασχόληση να έχει αυξηθεί εις βάρος των άλλων δύο τομέων παραγωγής, το ιδιαίτερο στοιχείο αναφοράς με τη χώρα μας είναι ότι η μεταβολή αυτή ήταν εντονότερη παρά το γεγονός ότι η Ελλάδα παρουσιάζει διαχρονικά αρκετά χαμηλότερα ποσοστά απασχολούμενων στον δευτερογενή τομέα σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές οικονομίες.

Εγκρίθηκαν τρεις τουριστικές επενδύσεις ύψους 1 δισ. ευρώ

Του ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ

Το «πράσινο φως» σε τρεις επενδύσεις συνολικού προϋπολογισμού 1 δισ. ευρώ στον κλάδο του τουρισμού αναμένεται να δώσει η Διυπουργική Επιτροπή Στρατηγικών Επενδύσεων τη Δευτέρα, οπότε έχει προγραμματιστεί η σύγκλησή της. Αφορούν ανάπτυξη στους Πεταλιούς, στον Αστακό και στην Πελοπόννησο απέναντι από την Υδρα. Η έγκρισή τους από τη Διυπουργική Επιτροπή θα σημαίνει την έναρξη της διαδικασίας αδειοδότησης του προεδρικού διατάγματος κατόπιν ελέγχου του σχετικού σχεδίου από το Συμβούλιο της Επικρατείας. Πρόκειται για μοντέλο αδειοδότησης με κατάρτιση Ειδικού Σχεδίου Χωρικής Ανάπτυξης Στρατηγικών Επενδύσεων (Ε-ΣΧΑΣΕ). Αν και το κάθε ένα από αυτά έχει διαφορετικό βαθμό ωριμότητας, εκτιμάται πως αποτελούν όλα πρότζεκτ που θα υλοποιηθούν σχετικά γρήγορα.

Βλαχέικα. Απέναντι από την Υδρα έχει δρομολογηθεί επένδυση προϋπολογισμού 475 εκατ. ευρώ σε έκταση 1.750 στρεμμάτων, με φορέα τη Hydra Rock, συμπεριλαμβανομένων των B. Βαρδινογιάννη. Το πρότζεκτ αφορά την ανάπτυξη υπερπολυτελούς σύνθετου τουριστικού καταλύματος και συγκροτήματος κατοικιών με αυστηρές προδια-

«Πράσινο φως» για Hydra Rock, Six Senses Megalonisos και Αστακό

γραφές πιστοποίησης βιωσιμότητας σε παραθαλάσσια έκταση στην περιοχή Βλαχέικα, το μεγαλύτερο μέρος της οποίας (1.714,17 στρέμματα) υπάγεται στον Δήμο Πόρου και ένα μικρότερο (40 στρέμματα) μέρος, σε πολύ κοντινή απόσταση στην περιοχή Μετόχι, στον Δήμο Ερμιονίδας.

Πεταλιοί. Το δεύτερο πρότζεκτ που αναμένεται να λάβει το «πράσινο φως» από τη Διυπουργική Επιτροπή είναι αυτό της Grivalia Hospitality, που προγραμματίζεται να αναπτυχθεί στο νότιο τμήμα της Μεγαλονήσου, μέρος του νησιωτικού συμπλέγματος των Πεταλιών. Πρόκειται για έργο προϋπολογισμού 235 εκατ. σε έκταση 550 στρεμμάτων. Περιλαμβάνει υπερπολυτελές ξενοδοχείο, 75 βίλες και 20 branded κατοικίες, όπως και γυμναστήρια, εστιατόρια και beach club. Για το συγκεκριμένο τουριστικό συγκρότημα η Grivalia Hospitality έχει υπογράψει ήδη σύμβαση διαχείρισης του ξενοδοχείου με τη διεθνή αλυσίδα Six Senses. Όλο το πρότζεκτ άλλωστε,

Το νησιωτικό σύμπλεγμα των Πεταλιών στον νότιο Ευβοϊκό Κόλπο περιλαμβάνει 10 νησιά τα οποία είναι ακατοίκητα και συχνά αναφέρονται ως «ελληνικές Μαλδίβες». Η επένδυση θα γίνει στο μεγαλύτερο από αυτά τα νησιά, τη Μεγαλόνησο. Πρόκειται για έργο προϋπολογισμού 235 εκατ. σε έκταση 550 στρεμμάτων. Περιλαμβάνει υπερπολυτελές ξενοδοχείο, 75 βίλες και 20 branded κατοικίες, όπως και γυμναστήρια, εστιατόρια και beach club.

Στην ατζέντα βρίσκεται επίσης η επέκταση του στρατηγικού σχεδίου Elounda Hills, της Mirum Hellas στην Ελούντα.

σύμφωνα με τη σχετική ενημέρωση που έκανε από το 2024 η ελληνική εταιρεία ανάπτυξης τουριστικών ακινήτων, θα ονομάζεται Six Senses Megalonisos. Grivalia Hospitality και Six Senses εκτιμούν πως στο στάδιο της κατασκευής θα δημιουργηθούν περί τις 800 θέσεις απασχόλησης, ενώ κατά τη φάση λειτουργίας 400 νέες μόνιμες θέσεις εργασίας.

Αστακός. Επένδυση της τάξης των 250 εκατ. αποτελεί και το τρίτο πρότζεκτ που θα βρίσκεται στην ατζέντα της Διυπουργικής Επιτροπής Στρατηγικών Επενδύσεων. Πρόκειται να αναπτυχθεί σε έκταση περίπου 1.800 στρεμμάτων, που περιλαμβάνει και το λιμάνι του Αστακού Αιτωλοακαρνανίας. Συγκεκριμένα, το σχέδιο προβλέπει τη δημιουργία μεγάλου λιμένας για mega yachts. Οι μισές περίπου θέσεις θα μπορούσαν να εξυπηρετούν θαλαμπούς άνω των 30 μέτρων, κάτι που θα αναδείξει τη συ-

γκεκριμένη υποδομή σε μια από τις μεγαλύτερες μαρίνες σε χωρητικότητα στην ανατολική Μεσόγειο. Στη χερσαία ζώνη των λιμένων και των μαρίνων σχεδιάζεται η ανάπτυξη πολυτελών κατοικιών, πεντάστερο ξενοδοχείο και χώροι για εκμεταλλεύσεις, όπως για εμπορικά καταστήματα και καταστήματα εστίασης. Την ανάπτυξη του συγκεκριμένου πρότζεκτ έχει αναλάβει η «Αρχιρόδον» σε συνεργασία με επενδυτικό σχήμα ναυτιλιακών συμφερόντων.

Στην ατζέντα της διυπουργικής βρίσκεται επίσης η επέκταση του στρατηγικού σχεδίου Elounda Hills, της Mirum Hellas στην Ελούντα, με μικρές τροποποιήσεις στη ζώνη παραχώρησης της παραθαλάσσιας έκτασης. Υπενθυμίζεται ότι το έργο, που θα αναπτυχθεί σε φάσεις έως και το 2032, έχει συνολικό προϋπολογισμό που θα ξεπεράσει τα 700 εκατ. και περιλαμβάνει ξενοδοχείο και εκατοντάδες κατοικίες.

Ηδη η Mirum Hellas έχει εξασφαλίσει συμφωνίες για την πώληση παραθαλάσσιων βιλών έναντι τιμήματος της τάξης των 22.000 ευρώ ανά τετραγωνικό. Οι πιο μεγάλες από αυτές φτάνουν τα 900 τετραγωνικά και το εσωτερικό τους έχει σχεδιάσει η Ralph Lauren Home, ενώ τη διαχείριση του ξενοδοχείου έχει αναλάβει η «1 Hotels».

Υποστελεχωμένα είναι η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς

Της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Σημαντικά υποστελεχωμένα είναι η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, την ώρα που συνεχώς αυξάνονται οι αρμοδιότητές της, με αποτέλεσμα να διακυβεύεται τόσο η προστασία των επενδυτών όσο και η ισχύς της ως εποπτικός φορέας, τη στιγμή που βασικός στόχος της Ελλάδας είναι η προσέλκυση επενδύσεων. Η κυβέρνηση, όπως και προηγούμενες κυβερνήσεις, έχει κάνει βήματα για την ενίσχυση του ρόλου της επιτροπής, αυστηροποιώντας τους κανόνες εποπτείας και ενισχύοντας τη διαφάνεια και τα εργαλεία ελέγχου, ωστόσο αυτό δεν ακολουθούνται από την ενίσχυση και των ανθρωπίνων πόρων της Αρχής.

Το ζήτημα της επί σειράν ετών υποστελέχωσης έχει θίξει επανειλημμένως και η πρόεδρος της Ε.Κ. Βασιλική Λαζαράκου, ενώ είναι σημαντικό να σημειωθεί πως τα υφιστάμενα στελέχη της επιτροπής επιτελούν το έργο τους με συνέπεια, παρά τις συνθήκες πίεσης και μεγάλου όγκου εργασίας, κάτι που αποτυπώνεται και στις σχετικές αξιολο-

Παρά την αύξηση των αρμοδιοτήτων καταγράφεται σημαντική έλλειψη προσωπικού, η οποία αποτυπώνεται και στις σχετικές αξιολογήσεις που κάνουν οι ευρωπαϊκοί φορείς.

λογήσεις που κάνουν οι ευρωπαϊκοί φορείς. Ο σύλλογος εργαζομένων της Ε.Κ. έχει κατά το πρόσφατο παρελθόν καταθέσει υπόμνημα στην Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων σχετικά με το ζήτημα, έχει «επικοινωνήσει» το πρόβλημα στο υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και έχει προχωρήσει σε διάφορα ψηφίσματα εκφράζοντας την ανησυχία του για την υποστελέχωση της Αρχής, ενώ την προσέχλ Τρίτη θα διεξαχθεί έκτακτη γενική συνέλευση.

Είναι χαρακτηριστικό πως η Ε.Κ. λει-

τουργεί με συνολικό ενεργό προσωπικό περίπου 130 ατόμων σε σύνολο 225 προβλεπόμενων από τη νομοθεσία οργανικών θέσεων. Το καλοκαίρι είχε γίνει προκήρυξη για την κάλυψη 34 θέσεων, ωστόσο ακόμη δεν έχει προχωρήσει κάποια πρόσληψη, ενώ οι ανάγκες της επιτροπής είναι σαφώς μεγαλύτερες. Συγκριτικά με αντίστοιχες εποπτικές αρχές της Ε.Ε. (δηλαδή με το ίδιο μοντέλο χρηματοπιστωτικής εποπτείας, παρόμοιο βασικό εποπτικό αντικείμενο και μέγεθος αγοράς), ο αριθμός του συνολικού στελεχικού δυναμικού της Ε.Κ. είναι σημαντικότατα μικρότερος. Στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, για παράδειγμα, η οποία ελέγχει αρκετά λιγότερες επιχειρήσεις, ο αριθμός του προσωπικού φτάνει τα 200 άτομα.

Το νέο νομοσχέδιο για την ενίσχυση της κεφαλαιαγοράς αυξάνει σημαντικά τις αρμοδιότητες της Ε.Κ., εγείροντας ερωτήματα ως προς το κατά πόσον θα μπορέσει να ανταποκριθεί – και αυτό φυσικά δεν έχει να κάνει με τις ικανότητες των υφισταμένων στελεχών. Ενδεικτικά, στο νομοσχέδιο περιλαμβά-

νονται ρυθμίσεις για την προστασία των επενδυτών στα κρυπτοστοιχεία, με την Τράπεζα της Ελλάδος και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς να αποτελούν τις αρμόδιες εποπτικές αρχές, ενώ είναι αρμόδιες και για το νέο εποπτικό εργαλείο του «mystery shopping». Σημειώνεται ενδεικτικά ότι η ΤτΕ απασχολεί περίπου 3.000 άτομα προσωπικό.

Ενας πολύ ενδιαφέρον τομέας είναι αυτός της Πληροφορικής. Σύμφωνα με πληροφορίες, το τμήμα Πληροφορικής, το οποίο λειτουργεί με μόλις τρία στελέχη, καλείται να καλύψει το σύνολο των αναγκών της Ε.Κ. (που περιλαμβάνουν τεχνική υποστήριξη στελεχών, έλεγχο και διαχείριση υποδομής, ανάπτυξη εφαρμογών, παρακολούθηση και εισαγωγή ευρωπαϊκών θεσμικών τεχνολογιών, εποπτεία και διαχείριση έργων ΕΣΠΑ και RRF κ.ά.). Υπάρχουν επίσης διευθύνσεις ή και τμήματα χωρίς καθόλου υπαλλήλους (ενδεικτικά: Τμήμα Μελετών, Τμήμα Προμηθειών, Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου).

Κάθε προσπάθεια επιπλέον στελέχωσης με ειδικούς στην πληροφορική

Το νέο νομοσχέδιο για την ενίσχυση της κεφαλαιαγοράς αυξάνει σημαντικά τις αρμοδιότητές της Ε.Κ., εγείροντας ερωτήματα ως προς το κατά πόσον θα μπορέσει να ανταποκριθεί.

επιστήμονες, και όχι μόνον, δεν έχει ευοδωθεί, κυρίως λόγω έλλειψης κατάλληλων μισθολογικών κινήτρων, όπως καταγγέλλουν οι εργαζόμενοι της Αρχής. Η μεγάλη μείωση των μισθών μέσω της κατάργησης του ειδικού μισθολογίου

οδήγησε στη συνεχή αποχώρηση έμπειρων στελεχών και στην τερδστία αδυναμία προσέλκυσης προσωπικού συγκεκριμένων ειδικοτήτων, ενώ επικείται κύμα αποχώρησης στελεχών λόγω συνταξιοδότησης.

Ιδιαίτερα κρίσιμη για την ενεργειακή ασφάλεια της Ε.Ε. η ελληνική ναυτιλία

Η **Ελληνική** ναυτιλία διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στην ενεργειακή ασφάλεια της Ευρώπης, καθώς ελληνόκτητα πλοία μεταφέρουν μεγάλο μέρος των εισαγωγών υδρογονάνθρακα φυσικού αερίου και αργού πετρελαίου, εκτιμά η McKinsey & Company, εξηγώντας πως το 30% του όγκου του υδρογονάνθρακα φυσικού αερίου LNG που εισήχθη στην Ευρώπη διά θαλάσσης το 2023 μεταφέρθηκε από ελληνόκτητα πλοία, όπως και το 40% των εισαγωγών αργού πετρελαίου.

Η McKinsey παρομοιάζει τη σημασία της ποντοπόρου ναυτιλίας για την ελληνική οικονομία

Το 30% του LNG που εισήχθη στην Ευρώπη διά θαλάσσης το 2023 μεταφέρθηκε από ελληνόκτητα πλοία, τονίζει η McKinsey & Company.

μια με αυτήν της αυτοκινητοβιομηχανίας για τη Γερμανία ή της ωρολογιοποιίας για την Ελβετία. «Η Ελλάδα, η οποία αντιπροσωπεύει λιγότερο από το 0,3% του παγκόσμιου ΑΕΠ, παρά το μικρό μέγεθος της οικονομίας της, ελέγχει περίπου το 20% της παγκόσμιας ποντοπόρου ναυτιλίας, αποδεικνύοντας τον κυρίαρχο ρόλο της στη διεθνή ναυτιλιακή αγορά», αναφέρει χαρακτηριστικά, συμπληρώνοντας ότι «αυτή η δυσανάλογη επιρροή τονίζει τη στρατηγική σημασία της ναυτιλίας για την Ελλάδα, με τον κλάδο να επηρεάζει μία στις 15 θέσεις εργασίας στον

εγχώριο ιδιωτικό τομέα». Στη μελέτη της McKinsey που πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με την Ένωση Ελλήνων Εφοπλιστών επισημαίνεται επίσης πως η Αθήνα έχει εδραιωθεί σε ένα παγκόσμιο κέντρο διαχείρισης πλοίων φιλοξενώντας πάνω από 750 διαχειριστικές εταιρείες, εκ των οποίων άνω των 100 διαχειρίζονται περισσότερα από 10 πλοία.

Ο συμβουλευτικός οίκος αποδίδει την επιτυχία της ελληνικής ποντοπόρου ναυτιλίας σε μια σειρά παραγόντων, όπως η μακρά παράδοση, η τεχνική εξειδίκευση, η επιχειρηματική διορατικότητα, καθώς και η στρατηγική γεωγραφική θέση της Ελλάδας. «Αυτά τα στοιχεία επέτρεψαν στους Έλληνες πλοιοκτήτες να λάβουν αποφάσεις που ανταποκρίνονται στις εκάστοτε συνθήκες της αγοράς και διασφαλίζουν την αδιάκοπη θαλάσσια μεταφορά, ακόμη και σε απαιτητικές συνθήκες, όπως η περίοδος της οικονομικής κρίσης του 2008, η περίοδος της COVID-19, καθώς και η σημερινή περίοδος με τις έντονες γεωπολιτικές διαταραχές στην ευρύτερη περιοχή μας», αναφέρει η μελέτη. Διευκρινίζεται ότι τα έσοδα της ελληνικής ποντοπόρου προέρχονται «σχεδόν εξ ολοκλήρου από τη διεθνή δραστηριότητα της, με έναν μέσο εκτιμώμενο κύκλο εργασιών που κυμαίνεται μεταξύ των 40 και 50 δισ. δολ. ετησίως, ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες της αγοράς». Η δε συνεισφορά της στην εγχώρια οικονομία υπολογίζεται σε 14 δισ. δολ., περίπου 150.000 θέσεις εργασίας υψηλής ειδίκευσης και αμοιβής, και επενδύσεις σε ακίνητα κι άλλους τομείς, της τάξης των 1,8-2 δισ. δολ.

Εξαγωγές σε εξωτικούς προορισμούς

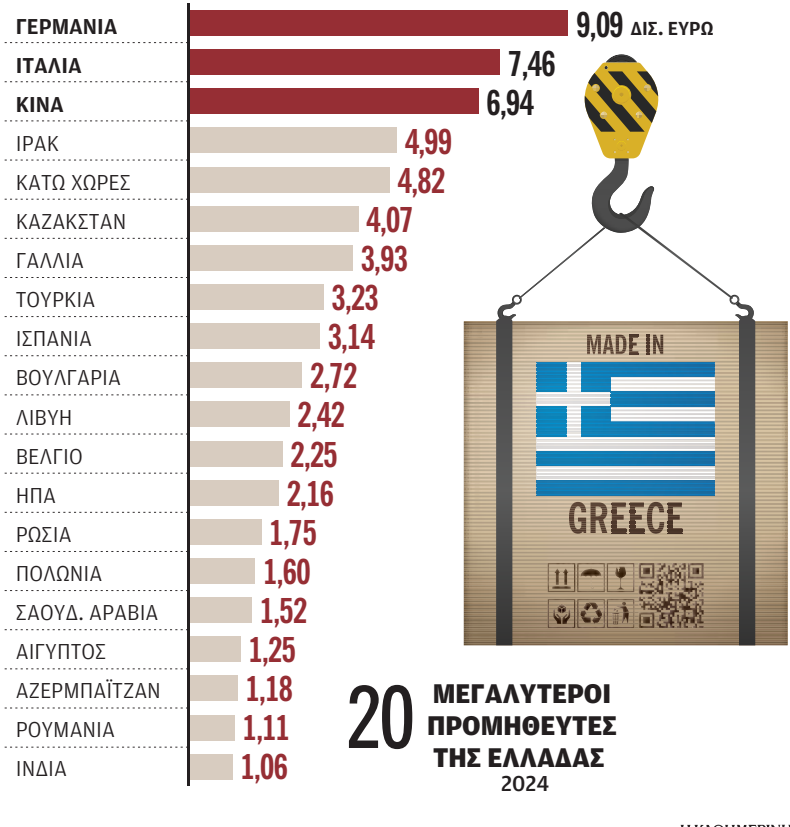
«Τριγωνικές συναλλαγές» με αγαθά που επανεξάγονται από την Ελλάδα

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Όσοι παρακολούθησαν τους Ολυμπιακούς Αγώνες που διεξήχθησαν στο Παρίσι το 2024 θα θυμούνται πιθανόν τη συμμετοχή μιας αφρικανικής χώρας, του Εσουατίνι, που οι περισσότεροι δεν είχαν ξανακούσει. Οχι άδικα, καθώς αυτό το όνομα πήρε η Σουαζιλάνδη μόλις το 2018. Το Εσουατίνι πήρε μέρος και στην Ολυμπιάδα του 2020 –που λόγω COVID έγινε τελικά το 2021– η οποία δεν ήταν και αυτή με τη μεγαλύτερη τηλεθέαση... Το Εσουατίνι είναι ο μικρότερος, από πλευράς αξίας εξαγωγών, προορισμός για ελληνικά προϊόντα μεταξύ των 222 κρατών προς τα οποία έγιναν εξαγωγές το 2024, όπως προκύπτει από την ανάλυση των στοιχείων της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ). Προς τη μικρή αυτή χώρα που βρίσκεται ανάμεσα στη Νότια Αφρική και τη Μοζαμβίκη πραγματοποιήθηκαν την προηγούμενη χρονιά εξαγωγές αξίας 352 ευρώ(!) που αφορούν σε «Πανικά κρεβάτια» (sic) –κοινώς καλύμματα– και συσκευές ραδιοανίχνευσης (ραντάρ).

Συνολικά η αξία των ελληνικών εξαγωγών το 2024 διαμορφώθηκε σε 49,90 δισ. ευρώ, με τον χάρτη των εξαγωγών να μοιάζει από ένα σημείο και μετά με εξερεύνηση των παλιών αποικιών –κυρίως βρετανικών και γαλλικών– που έχουν ανεξαρτητοποιηθεί ή λειτουργούν με καθεστώς αυτονομίας. Εκτός από «επίγειοι παράδεισοι», λόγω του φυσικού κάλλους και των εξωτικών τοπίων, πολλές από τις χώρες αυτές είναι και «φορολογικοί παράδεισοι», κάτι που μπορεί να εξηγήσει έως ένα βαθμό και τις «ελληνικές» εξαγωγές. Πρόκειται, με άλλα λόγια, για τις λεγόμενες «τριγωνικές εξαγωγές», όπου η Ελλάδα μπορεί να εμφανίζεται ότι εξάγει διάφορα προϊόντα προς άλλες χώρες, τα οποία όμως έχουν παραχθεί αλλού, έχουν εισαχθεί από μια άλλη χώρα, της Ε.Ε. ή εκτός αυτής, και επανεξάγονται από την Ελλάδα. Όταν μάλιστα η προέλευση και ο προορισμός είναι τρίτη χώρα, τότε πρόκειται για συναλλαγές εκτός πεδίου ΦΠΑ.

Στην Ντομίνικα (που δεν πρέπει να συγχέουμε με τη Δομινικανή Δημοκρατία), η οποία βρίσκεται στην Καραϊβική, μεταξύ Μαρτινίκας και Γουαδελούπης και είχε υπάρξει και ισπανική και γαλλική και βρετανική αποικία, οι εξαγωγές της Ελλάδας

ανήλθαν το 2024 σε 162.659 ευρώ, περιλαμβάνοντας κυρίως εξαρτήματα κινητήρων και... αντιπιακά. Η Ντομίνικα, σημειωτέον, περιλαμβάνεται στη λίστα των «φορολογικών παραδείσων», όπως και το επίσης εξωτικό Παλάου, στον Δυτικό Ειρηνικό, με την αξία των ελληνικών εξαγωγών προς τη νησιωτική αυτή χώρα να διαμορφώνεται το 2024 σε σχεδόν 5,5 εκατ. ευρώ, με το μεγαλύτερο μέρος αυτών να αφορά πετρελαιοειδή και λιπαντικά. Και αν στην Ντομίνικα στέλνουμε αντιπιακά, στη Γροιλανδία που βρίσκεται στο επίκεντρο το τελευταίο διάστημα εξάγουμε καπέλα, κυρίως πλεκτά, και υποδήματα.

Ο μακρύς κατάλογος των προορισμών των ελληνικών εξαγωγών περιλαμβάνει επίσης ατόλες, αλλά ακόμη και περιοχές που δεν κατοικούνται μόνιμα αλλά φιλοξενούν απλώς επιστημονικές αποστολές. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν τα Γαλλικά Νότια και Ανταρκτικά Εδάφη, γαλλική υπερπόντια περιοχή στον νότιο

Ινδικό Ωκεανό. Τα νησιά αυτά δεν έχουν αυτόχθονα ούτε μόνιμο πληθυσμό και οι όποιοι κάτοικοι επανδρώνουν επιστημονικές αποστολές ή υποστηρίζουν αυτές τις αποστολές. Εκεί η Ελλάδα έστειλε το 2024 είδη υπόδησης και εξαρτήματα κινητήρων. Ανάλογο είναι το παράδειγμα των λεγόμενων Απομακρυσμένων Νησιών Ηνωμένων Πολιτειών –εννέα απομονωμένες κτήσεις των ΗΠΑ–, επίσης χωρίς μόνιμο πληθυσμό που βρίσκονται κυρίως στον βόρειο και κεντρικό Ειρηνικό και πρόκειται κυρίως για ατόλες. Εκεί το 2024 η Ελλάδα έστειλε μέλι, μπύρα, ελαιόλαδο, κρασιά, αλλά και δομικά υλικά (πέτρες και ξυλεία για οικοδομή).

Ταγέρ, κοστούμια και άλλα είδη ένδυσης, αθλητικές φόρμες και ομπρέλες για βροχή και ήλιο ήταν τα προϊόντα που κυρίως εξήχθησαν από την Ελλάδα σε έναν εν πολλοίς άγνωστο και μάλλον επίσης εξωτικό προορισμό, τις νήσους Τερκς και Κάικος, βρετανικό υπερπόντιο έδαφος στην Κα-

ραϊβική. Πολύ πιο κοντινή, αλλά άγνωστη στο ευρύ κοινό, είναι η Θέουτα, αυτόνομη κοινότητα στη Βόρεια Αφρική, απέναντι από το Γιβραλτάρ, η οποία αποτελεί ισπανικό έδαφος. Αλουμίνιο, ραντάρ, πυξίδες, αλλά και ταγέρ είναι τα προϊόντα που εστάλησαν σε αυτή τη μικρή γωνιά.

Στην κορυφή βεβαίως των εξαγωγικών προορισμών για τα ελληνικά προϊόντα παραμένει η Ιταλία, με την αξία των εξαγωγών να φτάνει το 2024 τα 5,23 δισ. ευρώ, εκ των οποίων το μεγαλύτερο μέρος (497 εκατ. ευρώ) αφορά τις εξαγωγές ελαιολάδου και ακολουθεί η ηλεκτρική ενέργεια (400 εκατ. ευρώ) και τα ψάρια (267 εκατ. ευρώ). Στη δεύτερη θέση βρίσκεται η Γερμανία με τις ελληνικές εξαγωγές να φτάνουν τα 3,5 δισ. ευρώ και με κυριότερα προϊόντα τα φάρμακα (322 εκατ. ευρώ) και το τυρί φέτα (266 εκατ. ευρώ) και στην τρίτη θέση η Κύπρος, με τις ελληνικές εξαγωγές να διαμορφώνονται σε αξία το 2024 σε 3,31 δισ. ευρώ.

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

Ιστορίες ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

- Ειδικοί απαντούν για τον περιορισμό των κινητών στα σχολεία
- Τι τρέχει με την Gen Z; Αύξηση των κρουσμάτων βίας

ΚΥΡΙΑΚΗ 23/02

Βασιλική Λαζαράκου, Πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς

Επόμενη πρόκληση η εποπτεία κρυπτονομισμάτων

Η υποστοeléκωση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς δεν βοηθάει το δύσκολο και απαιτητικό έργο των ελέγχων που απαιτούν οι νομοθεσίες

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΛΗ**

Ικανοποιημένη από το νέο νομοσχέδιο για την κεφαλαιαγορά δηλώνει η πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Βασιλική Λαζαράκου, επισημαίνοντας πως περιλαμβάνει προτάσεις που έκανε η ίδια η Αρχή, όπως αυτά που αφορά το εποπτικό εργαλείο του «mystery shopping». Μιλάει για το έργο της επιτροπής τα τελευταία χρόνια, την ολοκλήρωση του ελέγχου των εκατοντάδων εκκρεμών υποθέσεων, καθώς και τα σημαντικά βήματα που έχουν γίνει για την αποφυγή φαινομένων τύπου Folli Follie. Ωστόσο, η κ. Λαζαράκου, η οποία είναι επίσης μέλος του Δ.Σ. της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών και Αγορών (ESMA) και του Παγκόσμιου Οργανισμού Επιτροπών Κεφαλαιαγοράς (IOSCO) και μέλος του Προεδρείου της Επιτροπής Εταιρικής Διακυβέρνησης του ΟΟΣΑ,

Ορόσημο των προσπαθειών μας αποτέλεσε η ολοκλήρωση του συνόλου των εκκρεμών υποθέσεων πέραν της πενταετίας.

επισημαίνει και τις σημαντικές προκλήσεις που «ανοίγονται», ιδίως στο μέτωπο της εποπτείας για τα κρυπτονομίσματα, καθώς απαιτούν εξειδικευμένη γνώση και στις νέες τεχνολογίες, τη στιγμή που, όπως τονίζει, η υποστοeléκωση της Ε.Κ. κάθε άλλο παρά διευκολύνει το απαιτητικό και σύνθετο έργο που απαιτούν οι νομοθεσίες.

— **Η «ενεργοποίηση» των Ελλήνων ιδιωτών επενδυτών στο ελληνικό Χρηματιστήριο είναι ένα από τα μεγάλα ζητούμενα. Τα νέα μέτρα που περιλαμβάνονται στο νομοσχέδιο για την ενίσχυση της κεφαλαιαγοράς, θεωρείτε ότι θα βοηθήσουν ουσιαστικά σε αυτή την κατεύθυνση;**

— Το σχέδιο νόμου για την κεφαλαιαγορά περιλαμβάνει σειρά διατάξεων, όπως και φορολογικά μέτρα που προάγουν σημαντικά την κεφαλαιαγορά. Είμαστε ικανοποιημένοι γιατί περιλαμβάνει σημαντικές προτάσεις της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς για την ενσωμάτωση στην ελληνική πραγματικότητα βέλτιστων πρακτικών, σε ευρωπαϊκό και ευρύτερο διεθνές επίπεδο, για μια σειρά από ζητήματα που συνδέονται με τη λειτουργία των κεφαλαιαγορών. Ενδεικτικά, αναφέρομαι στους μηχανισμούς διαχειρίσιμης ρευστότητας στα αμοιβαία κεφάλαια, κάτι το οποίο έχει αναλυθεί σε ειδική έκθεση του Παγκόσμιου Οργανισμού Εποπτικών Αρχών της Κεφαλαιαγοράς (IOSCO). Θεωρήσαμε επομένως σκόπιμο να προβλεφθούν τέτοιου είδους μηχανισμοί και στην ελληνική έννομη τάξη, όπως έχουν υιοθετηθεί σε πολλές χώρες της Ε.Ε.

Μια ακόμη πρότασή μας που συμπεριλάβε το υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών είναι οι έλεγχοι «mystery shopping» ή άλλες που αφορούν την καλύτερη συνεργασία μεταξύ των εποπτικών αρχών, εκσυγχρονισμό του πλαισίου των πιστοποιήσεων με συστηματική επιμόρφωση, κ.ά.

— **Οι εποπτικές αρχές έχουν πλέον επαρκή «όπλα», είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν και να προλάβουν φαινόμενα τύπου Folli Follie;**

— Τον Σεπτέμβριο του 2019 εισπληθήκαμε την αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου της εταιρικής διακυβέρνησης, σε ευθυγράμμιση με τις Αρχές Εταιρικής

Το σχέδιο νόμου περιλαμβάνει σειρά διατάξεων, όπως και φορολογικά μέτρα που προάγουν σημαντικά την κεφαλαιαγορά, τονίζει η κ. Βασιλική Λαζαράκου.

Διακυβέρνησης του ΟΟΣΑ, που οδήγησε στην υιοθέτηση του ν. 4706/2020 και καθιστά πλέον εφικτό τον εντοπισμό πιθανών παρεκκλίσεων εν τη γενέσει τους. Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς μάλλον συμμετέχει εδώ και κάποια χρόνια στο Προεδρείο της Επιτροπής Εταιρικής Διακυβέρνησης του ΟΟΣΑ και συνέβαλε σημαντικά και στην αναθεώρηση των Αρχών αυτών το 2023.

Ως προς τα εποπτικά «όπλα», αυτά προσδιορίζονται από την εκάστοτε τομεακή ευρωπαϊκή νομοθεσία της κεφαλαιαγοράς, η οποία ενσωματώνεται στην εθνική νομοθεσία. Οι εποπτικές αρχές τα τελευταία χρόνια εργαζόμαστε εντατικά στην εποπτική μας συγκλίση.

Με δική μας πρωτοβουλία διανύσαμε στην επιτροπή τα τελευταία χρόνια σημαντικά βήματα ουσιαστικής προόδου των ελεγκτικών μας πρακτικών και είμαστε σε εναρμόνιση με τις βέλτιστες πρακτικές τις οποίες συναντούμε σε ευρωπαϊκό και ευρύτερα διεθνές επίπεδο. Ενδεικτικά, τα εργαλεία μας συνίστανται στην πραγματοποίηση ελέγχων με μεγαλύτερη συχνότητα, κοινών ελέγχων σε συνεργασία με άλλες εποπτικές αρχές και συστηματικοποίηση ελέγχων σε μη αδειοδοτημένα πρόσωπα που παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες στην Ελλάδα. Μόνο το 2023 εκδόθηκαν περίπου 70 προειδοποιήσεις προς το κοινό και το 2024 άλλες 32 προειδοποιήσεις. Επιπλέον, ενισχύσαμε και την προληπτική εποπτεία μέσω συγκεκριμένων ενεργειών, όπως έκδοσης Q&As, κατευθυντήριων γραμμών, αποστολής ερωτημάτων για αποσαφηνίσεις νομοθεσιών.

Ορόσημο των προσπαθειών μας α-

ποτέλεσε η ολοκλήρωση τον Δεκέμβριο του 2023 του συνόλου των εκκρεμών υποθέσεων πέραν της 5ετίας και μάλιστα με το ίδιο –αν όχι μειούμενο– προσωπικό και με τα ίδια μέσα. Η προσπάθεια αυτή συνεχίζεται με τους ίδιους ρυθμούς. Επίσης, πρόσφατα υπογράψαμε μνημόνιο συνεργασίας με το «ΑΘΗΝΑ - Ερευνητικό Κέντρο» για χρήση τεχνητής νοημοσύνης (AI) στο εποπτικό μας έργο, ενώ συνεργαζόμαστε με την ESMA για την ανάπτυξη άλλων εργαλείων AI αλλά και με άλλες Αρχές, όπως της Ινδίας. Και είναι σημαντικό να θέσουμε το θέμα της υποστοeléκωσης, καθώς αξίζει να σημειωθεί ότι ο επαγγελματισμός και η εργατικότητα των στελεχών της επιτροπής είναι καθοριστικά ώστε να αντιμετωπιστούν στο απαιτητικό και σύνθετο έργο που απαιτούν οι νομοθεσίες της κεφαλαιαγοράς.

Για τον λόγο αυτό, τώρα «τρέχουμε» προτάσεις για 34 στελέχη. Η επιτροπή συμμετείχε με επιτυχία σε πρόσφατη αξιολόγηση όσον αφορά την ανταπόκριση στα πρότυπα του IOSCO. Αντιστοίχως, η ESMA διενεργεί κατά διαστήματα peer reviews για διάφορα θέματα προκειμένου να διαπιστωθούν οι καλές ή μη καλές πρακτικές των εποπτικών αρχών. Μάλιστα επικείται και η δημοσίευση μιας ακόμη τέτοιας έκθεσης της ESMA, στην οποία αποτυπώνονται οι καλές πρακτικές της Ε.Κ.

— **Μιλώντας για τη Folli Follie, μπορείτε να μας πείτε τις ενέργειες της Ε.Κ.;**

— Από την πρώτη στιγμή που αναλάβαμε το 2019, ένα χρόνο μετά την υπόθεση της FF, δώσαμε ιδιαίτερη βαρύτητα

στη διερεύνηση εις βάθος όλων των θεμάτων. Προχωρήσαμε άμεσα στην επιβολή υψηλών κυρώσεων για παράβασεις της απαγόρευσης χειραγώγησης της αγοράς, καθώς και της εταιρικής διακυβέρνησης. Προχωρήσαμε στη διαβίβαση των υποθέσεων στη Δικαιοσύνη και σε παράσταση πολιτικής αγωγής στην ποινική δίκη. Επίσης, μετά τη θέσπιση της διάταξης για διορισμό προσωρινής διοίκησης σε εξαιρετικές περιπτώσεις, το δικαστήριο διόρισε προσωρινή διοίκηση.

— **Ο νόμος για την εταιρική διακυβέρνηση εφαρμόζεται εδώ και κάποια χρόνια. Υπάρχει συμμόρφωση από τις εισηγμένες;**

— Με την εφαρμογή του νόμου για την εταιρική διακυβέρνηση υποστηρίξαμε με μια σειρά ενεργειών –συμπεριλαμβανομένων κανονιστικών αποφάσεων, Q&As και συναντήσεων– τις εισηγμένες εταιρείες, με στόχο να συμβάλουμε στην κατάλληλη προετοιμασία τους. Τον Απρίλιο του 2024 προχωρήσαμε στη σύνταξη έκθεσης για την πορεία εφαρμογής του πλαισίου, αξιολογώντας το και προτείνοντας τροποποιήσεις για τη βελτίωσή του, οι οποίες περιέχονται στο επικείμενο νομοσχέδιο της κεφαλαιαγοράς. Στην έκθεσή μας προκύπτει ότι οι εισηγμένες εταιρείες έχουν εναρμονιστεί με τις διατάξεις του νόμου και σε μεγάλο βαθμό έχει ενισχυθεί η κουλτούρα της εταιρικής διακυβέρνησης, στην κατεύθυνση της ενίσχυσης των αρχών της διαφάνειας, της αναλογικότητας και της συμπεριληψής, παράγοντες που συμβάλλουν στην αποτελε-

Κυρώσεις για παραβάσεις
Από την πρώτη στιγμή που αναλάβαμε το 2019, ένα χρόνο μετά την υπόθεση της Folli Follie, δώσαμε ιδιαίτερη βαρύτητα στη διερεύνηση εις βάθος όλων των θεμάτων. Προχωρήσαμε άμεσα στην επιβολή υψηλών κυρώσεων για παραβάσεις της απαγόρευσης χειραγώγησης της αγοράς καθώς και της εταιρικής διακυβέρνησης.
Το ψηφιακό αύριο της Ε.Κ.
Ολοκληρώθηκε η διαγωνιστική διαδικασία για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της Ε.Κ. που θα χρηματοδοτηθεί από το Ταμείο Ανάκαμψης και περιλαμβάνει την ενοποίηση των συστημάτων της Ε.Κ., την κυβερνοασφάλεια και την παρακολούθηση των συναλλαγών της αγοράς real time. Με αυτό το έργο διασφαλίζουμε το ψηφιακό αύριο της Ε.Κ.

Union. Στις 19 Μαρτίου αναμένεται και η επίσημη ανακοίνωση από την επιτροπή των προτεραιοτήτων που θα τεθούν. Είναι πλέον ξεκάθαρη η ανάγκη, όχι απλά της εμβάθυνσης της Ενωσης αλλά και της επιτάχυνσης των ενεργειών της Ευρώπης συντονισμένα, με στόχο την ανταγωνιστικότητά της.

— **Ποιοι είναι οι στόχοι που είχατε θέσει και επιτεύχθηκαν τα τελευταία χρόνια και ποιος είναι ο προκλήσεις για τη συνέχεια;**

— Κατ' αρχάς κλείσαμε τους λογαριασμούς με το παρελθόν και ολοκληρώσαμε τον έλεγχο των εκατοντάδων εκκρεμών υποθέσεων πέραν της πενταετίας, με αποτέλεσμα ήδη από το 2023 να μην έχουμε πλέον τέτοιες εκκρεμότητες. Η σημερινή διοίκηση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς έθεσε, εξ αρχής, σε εθνικό επίπεδο τις τρεις παρακάτω προτεραιότητες και μία σε ευρωπαϊκό, που αφορούσε την ενίσχυση της διεθνούς συμμετοχής μας, η οποία επιτεύχθηκε και με τη συμμετοχή μας στα διοικητικά συμβούλια ESMA, IOSCO και επιτροπής ΟΟΣΑ για εταιρική διακυβέρνηση. Ειδικότερα: την αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου, για το οποίο προχώρησε στη διάρκεια των ετών σε σειρά προτάσεων, όπως η εταιρική διακυβέρνηση, την ενίσχυση προληπτικών εποπτείας –που αναφέρθηκε παραπάνω– και την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών. Συγκεκριμένα, επενδύσαμε στον ψηφιακό μας μετασχηματισμό. Ολοκληρώθηκε πρόσφατα η διαγωνιστική διαδικασία για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της Ε.Κ., που θα χρηματοδοτηθεί από το Ταμείο Ανάκαμψης και περιλαμβάνει την ενοποίηση των συστημάτων της Ε.Κ., την κυβερνοασφάλεια και την παρακολούθηση των συναλλαγών της αγοράς real time. Με το έργο αυτό διασφαλίζουμε το ψηφιακό αύριο της Ε.Κ. σε εναρμόνιση με τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές.

Επίσης, προχωρήσαμε σε εκσυγχρονισμό των λειτουργιών μας, με έργα που υλοποιήθηκαν για πρώτη φορά, όπως το έργο για τη βελτίωση της λειτουργίας της επιτροπής («Ανάπτυξη και εφαρμογή σχεδίου βελτίωσης της οργανωτικής λειτουργίας της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς») από εξειδικευμένη συμβουλευτική εταιρεία, που χρηματοδοτήθηκε από το ΕΣΠΑ και είχε αποτέλεσμα να καταγραφούν για πρώτη φορά όλες οι διαδικασίες της Αρχής. Προχωρούμε σε αυτοματοποίηση, απλούστευση και διαρκή βελτίωση των εξωστρεφών διαδικασιών.

Συντάξαμε νέο σχέδιο Οργανισμού, στο οποίο περιλαμβάνονται όλες οι αναθεώσεις με τη νομοθεσία αρμοδιοτήτων στην επιτροπή από το 2009 και εφεξής. Συντάξαμε κανονισμό εσωτερικής λειτουργίας, που περιλαμβάνει τον χειρισμό καταγγελιών, αλλά και τα θέματα δεοντολογίας των μελών και της διοίκησης. Συνεπώς, η επιτροπή έχει ήδη προχωρήσει στην κατάρτιση των κύριων εργασιδίων που αναφέρονται και στο νομοσχέδιο της κεφαλαιαγοράς. Να προσθέσω επίσης πως για πρώτη φορά από το 2022 λειτουργούμε με Σετές στρατηγικό σχέδιο, με ετήσια επιχειρησιακά σχέδια που θέτουν τις προτεραιότητες και με σύγχρονα μοντέλα εσωτερικής οργάνωσης του κοστολογικού μοντέλου και αναπτύσσουμε νέες δράσεις, όπως KPIs για το σύνολο των υπηρεσιών της Ε.Κ. που θα ολοκληρωθεί το πρώτο 3μηνο του 2025.

Νέες προκλήσεις αποτελούν η εποπτεία με βάση τις νέες ευρωπαϊκές νομοθεσίες και ιδίως αυτή για τα κρυπτονομίσματα, που απαιτούν εξειδικευμένη γνώση και στις νέες τεχνολογίες.

Ελληνικές startups άντλησαν \$28 εκατ. σε ένα μήνα

Στον απόηχο της μεγάλης αναταραχής που έφερε η DeepSeek, η οποία έχει φτάσει να απειλεί ευθέως την κυριαρχία των ΗΠΑ στον κρίσιμο κλάδο της τεχνητής νοημοσύνης, ήδη από τις αρχές της χρονιάς έχουν αρχίσει να διοχετεύονται τα πρώτα κεφάλαια σε νεοφυείς επιχειρήσεις τεχνολογίας παγκοσμίως, ακόμη και στην Ελλάδα.

Μέσα σε περίπου 30 ημέρες, οι ελληνικές νεοφυείς επιχειρήσεις έχουν «σπρώξει» 28 εκατ. δολ., με τις εταιρείες που μπαίνουν πρώτες στη σχετική λίστα να προέρχονται από προσφιλείς κλάδους για πολλούς επενδυτές παγκοσμίως, όπως η ρομποτική και η τεχνητή νοημοσύνη καθώς και το blockchain. Σύμφωνα με σχετικά στοιχεία που συγκεντρώνει το ελληνικό επενδυτικό κεφάλαιο Marathon Venture Capital, γνωστό για τις επενδύσεις του σε startups όπως η Augmenta και η Hack The Box, από τις αρχές του 2025 μέχρι και σήμερα, δηλαδή μέσα σε περίπου έναν μήνα, οι νεοφυείς επιχειρήσεις που έχουν ελλη-

Οι επενδύσεις έγιναν από 11 διεθνείς και εγχώριους επενδυτές σε συνολικά 10 γύρους χρηματοδότησης.

νική βάση η ελληνικές ρίζες άντλησαν 28 εκατ. από 11 διεθνείς και εγχώριους επενδυτές σε συνολικά 10 γύρους χρηματοδότησης. Από το σύνολο των εταιρειών, 18 εκατ. έχουν συγκεντρώσει εταιρείες με έδρα ή παρουσία στην Ελλάδα (κέντρο έρευνας και ανάπτυξης κ.λπ.), ενώ τα υπόλοιπα εξασφάλισαν εταιρείες ελληνικού DNA, δηλαδή startups Ελλήνων ιδρυτών που δεν έχουν παρουσία στη χώρα μας.

Ανάμεσα σε αυτές ξεχωρίζουν η Progressive Robotics, η οποία συγκέντρωσε πριν από μόλις λίγες ημέρες 1,6 εκατ. ευρώ από ελληνικά venture capital funds, όπως το Marathon Venture Capital και το Genesis Ventures. Αντλώ-

ντας έμπνευση από την Amazon, η ομάδα της εταιρείας έχει αναπτύξει λογισμικό που κάνει τα βιομηχανικά ρομπότ πιο έξυπνα, γρήγορα και ευέλικτα. Με την τεχνολογία της φιλοδοξεί να αυξήσει τον βαθμό αυτοματοποίησης μικρομεσαίων επιχειρήσεων μειώνοντας τα κόστη τους.

«Αυτός που είναι στη γραμμή παραγωγής μπορεί με το λογισμικό μας να προγραμματίζει έναν ρομποτικό βραχίονα χωρίς να γνωρίζει ρομποτική, ούτε κώδικα. Σε λιγότερο από ένα λεπτό μπορεί να προγραμματίσει το ρομπότ προκειμένου αυτό να κάνει παλετοποίηση, όταν αυτή η διαδικασία πραγματοποιείται με άλλες τεχνολογίες σε 1-2 ημέρες». «Με το 2019, ένα χρόνο μετά την υπόθεση της FF, δώσαμε ιδιαίτερη βαρύτητα

Εκουμε φτιάξει ένα γραφικό περιβάλλον μέσα στο οποίο ο αλγόριθμος αυτόματα υπολογίζει πώς θα μετακινηθεί ο ρομποτικός βραχίονας με τον βέλτιστο τρόπο για να πιάσει το κουτί από το σπ-

μείο Α και να το μεταφέρει στο σημείο Β», επισήμανε στην «Κ» ο Φώτης Δημέας, συνιδρυτής και CEO της Progressive Robotics. Στη σχετική λίστα διακρίνονται πολλές εταιρείες, ανάμεσα στις οποίες η Neurohive. Η startup, που «σπρώκει» κεφάλαια κοντά στις 150.000 ευρώ, επιδιώκει σε κτηνοτρόφους μέσω της τεχνολογίας (τεχνητή νοημοσύνη κ.ά.) να παρακολουθούν αλλά και να ανιχνεύουν εγκαίρως τις ασθένειες των ζώων. Πέρυσι, η χρονιά τόσο για τις αμιγώς ελληνικές νεοφυείς επιχειρήσεις όσο και για εκείνες που έχουν ελληνικό DNA έκλεισε ικανοποιητικά, σύμφωνα με στελέχη της αγοράς. Με την τεχνητή νοημοσύνη να αποτελεί No 1 κλάδο για ξένους αλλά και Έλληνες επενδυτές, οι χρηματοδοτήσεις πέρυσι έπασαν το φράγμα του 1,37 δισ. δολ., από 1,12 δισ. δολ. το 2023. Ωστόσο, αυτές κινήθηκαν χαμηλότερα σε σύγκριση με το 2021, οπότε οι χρηματοδοτήσεις ξεπέρασαν τα 4,4 δισ. δολ.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΟΝΤΗ

H Progressive Robotics, η οποία έχει αναπτύξει λογισμικό που κάνει τα βιομηχανικά ρομπότ πιο έξυπνα, γρήγορα και ευέλικτα, συγκέντρωσε πριν από μόλις λίγες ημέρες 1,6 εκατ. ευρώ από ελληνικά venture capital funds, όπως το Marathon Venture Capital και το Genesis Ventures.

Μεγαλύτερη ευελιξία στις επενδυτικές ακινήτων

Την **κατάργηση** περιττών γραφειοκρατικών ρυθμίσεων που χαρακτηρίζαν μέχρι σήμερα τις ΑΕΕΑΠ, αλλά και την παροχή μεγαλύτερης ελευθερίας κινήσεων σε ό,τι αφορά την επενδυτική τους στρατηγική προσφέρει το νέο θεσμικό πλαίσιο για τις Ανώνυμες Εταιρείες Επενδύσεων σε Ακίνητα Περιουσία (ΑΕΕΑΠ), που περιλαμβάνεται στο σχέδιο νόμου για την κεφαλαιαγορά. Πρόκειται για ένα πλαίσιο που αποτέλεσε αντικείμενο πολύμηνων διαβουλεύσεων ανάμεσα στις ίδιες τις εταιρείες και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, μέχρις ότου διαμορφωθεί με τρόπο τέτοιο ώστε να ανταποκρίνεται στις σημερινές ανάγκες των εταιρειών του κλάδου.

Υπενθυμίζεται ότι το υφιστάμενο πλαίσιο ψηφίστηκε το 1999 και παρά τις επιμέρους τροποποιήσεις εξακολουθεί να θεωρείται δυσλειτουργικό, μια και στον πυρήνα του εξο-

θυντήριες αρχές της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών και Αγορών και τις εξίσωναν με χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς.

Παραμένουν ωστόσο όλες οι ασφαλιστικές δικλίδες για την προστασία του επενδυτικού κοινού, συμπεριλαμβανομένων της υποχρέωσης για υποβολή «πόθεν έσχες» και της απαγόρευσης αγοράς ακινήτων από τους βασικούς μετόχους.

Επίσης, παρέχεται πλέον η δυνατότητα εκμετάλλευσης μονάδων παραγωγής και αποθήκευσης ενέργειας από ΑΠΕ με σκοπό την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών της ακίνητης περιουσίας της ΑΕΕΑΠ, των εταιρειών του ομίλου και των μισθωτών - χρηστών τους, αλλά και με γνώμονα την ανάγκη βελτίωσης του ενεργειακού προφίλ της ακίνητης περιουσίας. Πάντως, το νέο θεσμικό πλαίσιο δεν περιλαμβάνει αλλαγές στη φορολογική μεταχείριση των εταιρειών, παρότι, όπως αναφέρουν στελέχη του κλάδου, οι ελληνικές ΑΕΕΑΠ φορολογούνται χειρότερα από κάθε άλλη ανώνυμη εταιρεία. Συγκεκριμένα, επιβάλλεται φόρος ενεργητικού που συνδέεται με το Euribor, στοιχείο που σημαίνει ότι σε περιόδους περιοριστικής νομισματικής πολιτικής και υψηλών επιτοκίων, όπως η πρόσφατη, η φορολόγηση είναι υψηλότερη. Παράλληλα, φορολογούνται ακόμη και τα ρευστά διαθέσιμα του ενεργητικού, πέραν των ακινήτων, κάτι που επίσης θεωρείται παράλογο.

Σημειώνεται πως μέσω των ΑΕΕΑΠ, μικροί και μεσαίοι επενδυτές αποκτούν τη δυνατότητα επένδυσης σε χαρτοφυλάκια ακινήτων μεγάλης αξίας, στα οποία δεν θα είχαν διαφορετική πρόσβαση, με επαγγελματική διαχείριση και πιο εύκολη ρευστοποίηση της επένδυσής τους (πώληση μετοχών αντί ακινήτων). Σύμφωνα με στατιστικά που δημοσίευσε η Εγώση Θεσμικών Επενδύσεων για το έτος 2023, με επενδύσεις σε ακίνητα ύψους 4,6 δισ. ευρώ, ο κλάδος των ΑΕΕΑΠ αντιπροσωπεύει το 15,6% του συνόλου της θεσμικής διαχείρισης στην Ελλάδα.

ΝΙΚΟΣ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ

Η στήριξη της βιομηχανίας, «κλειδί» για αύξηση της παραγωγικότητας

Μελέτη του ΚΕΠΕ για τα οφέλη από την ενίσχυση της βιομηχανικής παραγωγής

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Την **ενίσχυση** του κλάδου της βιομηχανίας και ειδικά της παραγωγής κεφαλαιουχικών αγαθών, προκειμένου να βελτιωθεί η παραγωγικότητα της ελληνικής οικονομίας, εισηγείται μελέτη του ΚΕΠΕ που δημοσιεύθηκε χθες.

Η μελέτη, με θέμα «Ζητήματα παραγωγικότητας στην ελληνική οικονομία: κοινωνικοί προσδιοριστικοί παράγοντες» (συγγραφές: Κώστας Πασσάς, επικουρος καθηγητής Παντείου), διαπιστώνει ότι μια αύξηση του προϊόντος της βιομηχανίας κατά 10% οδηγεί σε αύξηση του συνολικού προϊόντος κατά 4%. Επίσης, στη μελέτη αναφέρεται ότι μια αύξηση του μεριδίου της βιομηχανίας στο σύνολο της απασχόλησης κατά 10% οδηγεί σε αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας κατά 2,4%. Διαχρονικά, το απόθεμα κεφαλαίου συνεισφέρει περίπου το 50% της μεταβολής του συνολικού προϊόντος, η συνολική παραγωγικότητα (ΤΓΡ) συνεισφέρει περίπου το 40% και η εργασία το 10%.

«Δομική αδυναμία της ελληνικής οικονομίας», υποστηρίζει ο συγγραφέας, «αποτελεί η μη ανάπτυξη τομέα παραγωγής μέσω παραγωγής και γενικότερα η ασθενική ανάπτυξη του δευτερογενούς τομέα, της βιομηχανίας». Η έλλειψη αυτή ευθύνεται για τη δημιουργία κενού στο εμπορικό ισοζύγιο, καθώς εισάγεται το σύνολο των επενδύσεων σε μηχανολογικό εξοπλισμό, ενώ συμβάλλει στη δημιουργία κύκλων υπερχρέωσης και χρεοκοπίας της ελληνικής οικονομίας και οδηγεί σε χαμηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης, αναφέρει η μελέτη. Για την ενίσχυση του κλάδου της βιομηχανίας, ο συγγραφέας υποστηρίζει ότι είναι σημαντική η πρωτόθση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων για την ενίσχυση του ανταγωνισμού, η διαμόρφωση μιας κατάλληλης και σταθερής φορολογικής πολιτικής, η βελτίωση της πρόσβασης στον δανεισμό, η επίτευξη καλής διακυβέρνησης, καθώς και η επένδυση σε υποδομές, έρευνα και ανάπτυξη, αν-

Η **αύξηση** του μεριδίου της βιομηχανίας στο σύνολο της απασχόλησης κατά 10% οδηγεί σε αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας κατά 2,4%, σημειώνεται στη μελέτη του ΚΕΠΕ.

θρώπινο κεφάλαιο. Εκτός από την ενίσχυση της βιομηχανίας, ως δεύτερο σημαντικό παράγοντα για τη βελτίωση της παραγωγικότητας ο συγγραφέας αναφέρει τη μείωση της ανεργίας και την επιδίωξη πλήρους αξιοποίησης του εργατικού δυναμικού. Στο πλαίσιο αυτό επισημαίνει την ανάγκη παρεμβάσεων με στόχο την ενίσχυση των δεξιοτήτων των εργαζομένων, με σκοπό τον περιορισμό των αρνητικών επιδράσεων της ταρρυθμίσεων για την ενίσχυση του ανταγωνισμού, η διαμόρφωση μιας κατάλληλης και σταθερής φορολογικής πολιτικής, η βελτίωση της πρόσβασης στον δανεισμό, η επίτευξη καλής διακυβέρνησης, καθώς και η επένδυση σε υποδομές, έρευνα και ανάπτυξη, αν-

πιστημαίνει πως οι επενδύσεις σε πάγιο κεφάλαιο και ειδικά οι επενδύσεις στη βιομηχανία έχουν καθοριστική σημασία για τη βελτίωση της παραγωγικότητας και την αναπτυξιακή προοπτική της οικονομίας συνολικά. Όπως τονίζει, «η στρατηγική για την ανάπτυξη της παραγωγικότητας αποτελεί απαραίτητο συμπλήρωμα μιας αναπτυξιακής στρατηγικής, η οποία δίνει έμφαση στη μέγιστη των συντελεστών παραγωγής, με άλλα λόγια των επενδύσεων κεφαλαίου και της απασχόλησης».

Εξηγώντας τη σημασία βελτίωσης της παραγωγικότητας, ο συγγραφέας της μελέτης από την πλευρά της επισημαίνει τα εξής: «Η ελληνική οικονομία, βγαίνοντας από τη βαθιά οικονομική

κρίση της προηγούμενης δεκαετίας, έρχεται αντιμέτωπη με σημαντικές δημογραφικές προκλήσεις, οι οποίες επιδρούν άμεσα και αρνητικά στις αναπτυξιακές προοπτικές. Ταυτόχρονα, το απόθεμα κεφαλαίου παραμένει σημαντικά χαμηλότερο από τα υψηλά προ κρίσης επίπεδα, ενώ ο αρνητικός ρυθμός αποταμιεύσεων και η συσσώρευση μεγάλου όγκου δημόσιου και ιδιωτικού χρέους θέτουν σημαντικά εμπόδια σε μια σταθερή ανάπτυξη των επενδύσεων. Κατά συνέπεια, καθώς οι πιθανότητες εκτατικής ανάπτυξης φαίνονται μεσοπρόθεσμα περιορισμένες, οι μακροπρόθεσμες προοπτικές της ελληνικής οικονομίας εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την εξέλιξη της παραγωγικότητας».

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

BAILOUT

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ & POWER GAMES

Listen on Apple Podcasts Spotify

ΜΕ ΤΟΝ
ΓΙΑΝΝΟ ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΗ

ΜΑΡΑΒΕΓΙΑΣ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
28 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ
20:30
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ
ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Διοργανωτής: Μέγας Χορηγός: Χορηγός Επικοινωνίας: Εισιτήρια: 7777 7040

Άδεια Εράνου Ν.Π. 78/2024

Ξεκινάει το πρόγραμμα «Ανακαινίζω - Νοικιάζω»

Ανοίγει στις 21 Φεβρουαρίου η πλατφόρμα, προϋπόθεση η μακροχρόνια μίσθωση

Του ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ

Με ενδιαφέρον αναμένεται η ανταπόκριση ή μη που θα έχει η νέα, βελτιωμένη εκδοχή του προγράμματος «Ανακαινίζω - Νοικιάζω», που αποσκοπεί στο να παρασχεθεί κίνητρο σε ιδιοκτήτες προκειμένου να αναβαθμίσουν τα ακίνητά τους και να τα διαθέσουν στην αγορά μέσω μακροχρόνιων μισθώσεων. Η σχετική πλατφόρμα υποβόλης αιτήσεων θα ενεργοποιηθεί την προσεχή Παρασκευή 21 Φεβρουαρίου και οι ενδιαφερόμενοι θα μπορούν να εξασφαλίσουν αυξημένο ποσοστό επιδότησης, ενώ υψηλότερο είναι και το ανώτατο ποσό δαπάνης.

Το πρόγραμμα, ύψους 50 εκατ. ευρώ, απευθύνεται σε όσους έχουν ένα κενό ακίνητο επιφανείας έως 100 τ.μ. και επιθυμούν να το εκμεταλλευθούν, αλλά δεν μπορούν λόγω της ανάγκης εργασιών επισκευής. Το πρόγραμμα δεν είχε τύχει ιδιαίτερης ανταπόκρισης μέχρι σήμερα, με αποτέλεσμα να κριθεί αναγκαία η βελτίωση των όρων του με πρόσφατη νομοθετική ρύθμιση. Συγκεκριμένα, η επιδότηση που δικαιούνται οι ενδιαφερόμενοι φτάνει πλέον το 60% (από 40% που ήταν μέχρι πρότινος. Έτσι, αυξήθηκε το όριο των δαπανών που μπορούν να πραγματοποιήσουν οι ιδιοκτήτες προκειμένου να πάρουν την επιδότηση, από 10.000 ευρώ σε 13.500

Εως 13.500 ευρώ το όριο δαπανών που μπορούν να πραγματοποιήσουν οι ιδιοκτήτες, εκ των οποίων οι 8.000 ευρώ επιδοτούνται.

ευρώ, με το ποσό της επιδότησης να φτάνει πλέον στις 8.000 ευρώ από 4.000 ευρώ που ήταν μέχρι πρότινος. Οι όροι ένταξης στο πρόγραμμα είναι το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα να είναι έως 40.000 ευρώ και η ακίνητη περιουσία του ιδιοκτήτη της κενής κατοικίας να είναι έως 300.000 ευρώ. Επίσης, θα πρέπει το ακίνητο να μην έχει δηλωθεί ως πρώτη κατοικία, να μην έχει δηλωθεί ως μισθωμένο και να βρίσκεται καθαχωρισμένο ως κενό στο έντυπο Ε2 που συνοδεύει τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος των τριών τελευταίων ετών.

Προϋπόθεση ασφαλώς είναι, μετά τις εργασίες, να συναφθεί μισθωτήριο συμβόλαιο ελάχιστης διάρκειας τριών ετών, που πλέον, με βάση και τον πρόσφατο νόμο του υπ. Οικονομικών, εξασφαλίζει τριετή φοροαπαλλαγή από τον φόρο εισοδήματος από ενοίκια, αρκεί το ακίνητο να έχει παραμείνει κλειστό τα τρία τελευταία χρόνια. Βάσει του προγράμματος, η ανακαίνιση των ακι-

Το πρόγραμμα, ύψους 50 εκατ. ευρώ, απευθύνεται σε όσους έχουν ένα κενό ακίνητο επιφανείας έως 100 τ.μ. και επιθυμούν να το εκμεταλλευθούν, αλλά δεν μπορούν λόγω της ανάγκης εργασιών επισκευής. Οι προϋποθέσεις ένταξης στο πρόγραμμα είναι το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα να είναι έως 40.000 ευρώ και η ακίνητη περιουσία του ιδιοκτήτη της κενής κατοικίας να είναι έως 300.000 ευρώ.

νών πρέπει να ολοκληρωθεί εντός έξι μηνών, ώστε τα ακίνητα να είναι έτοιμα προς ενοικίαση. Σε περίπτωση που η ενοικίαση δεν πραγματοποιηθεί, προβλέπονται κυρώσεις, όπως η επιστροφή της επιδότησης που χορηγήθηκε για την ανακαίνιση. Η μακροχρόνια μίσθωση είναι προϋπόθεση για την καθαρή της δεύτερης δόσης της επιχορήγησης (πέραν δηλαδή της προκαταβολής του 50% που μπορεί να εισπραχθεί στην έναρξη των εργασιών). Οι αιτήσεις που είχαν υποβληθεί από τις 8 Απριλίου 2024 και μετά θα ενταχθούν στο νέο καθεστώς, επιτρέποντας την αναγνώριση δαπανών που δεν είχαν συμπερι-

ληφθεί αρχικά.

Οι δαπάνες του προγράμματος αφορούν μεταξύ άλλων, τις εργασίες για ανακαίνιση μπάνιου/ κουζίνας, την αντικατάσταση πόρτας εισόδου και εσωτερικών θυρών /δαπέδων, την αντικατάσταση ή την επισκευή ηλεκτρολογικών και υδραυλικών εγκαταστάσεων, δομικών στοιχείων, επιχρισμάτων, πλακιδίων, χρωματισμών και λοιπές αντίστοιχες εργασίες, την αγορά αναγκαίων υλικών, τις τυχόν απαιτούμενες ασφαλιστικές εισφορές ΙΚΑ για τις εργασίες, αλλά και την αμοιβή μηχανικού για τυχόν έκδοση αδειών, εγκρίσεων ή εκπόνησης μελετών.

Ασφαλώς πρόκειται για σημαντικές βελτιώσεις, που είναι πιθανό να έχουν αποτέλεσμα. Από την άλλη πλευρά, στην αγορά ακινήτων επισημαίνουν τη δυσκολία εύρεσης συνεργείων και τεχνιτών, αλλά και την ακόμη μεγαλύτερη δυσκολία της έκδοσης παραστατικών για τις εργασίες που θα εκτελεστούν, είτε στο σκέλος της προμήθειας των υλικών είτε σε εκείνο της αμοιβής των τεχνιτών. Πρόκειται για μια χρόνια παθολογία του συγκεκριμένου τομέα, που δυσχεραίνει τη συμμετοχή σε αντίστοιχα προγράμματα, καθώς δεν είναι λίγοι οι επαγγελματίες που είναι απρόθυμοι να αναλάβουν τέτοιες ερ-

γασίες, ενώ κι όταν είναι, οι χρεώσεις είναι ιδιαίτερα υψηλές, εξανεμίζοντας μέρος του οφέλους που προκύπτει από τα προγράμματα επιδότησης. Ένας πρόσθετος επιβαρυντικός παράγοντας είναι ότι το κόστος των ανακαινίσεων έχει αυξηθεί κατά τουλάχιστον 50%-60% κατά μέσο όρο την τελευταία τριετία, είτε λόγω των τιμών των υλικών είτε λόγω των αμοιβών των επαγγελματιών, με αποτέλεσμα και μια μικρής κλίμακας εργασία, π.χ. ανακαίνιση μπάνιου και κουζίνας, να απαιτεί σημαντικά ποσά, συνήθως αρκετά υψηλότερα των 10.000 ευρώ, ακόμη και αν επιλεγούν προσιτά υλικά.

Οι κατοικίες ακριβαίνουν και στην περιφέρεια

Αυξήσεις τιμών κατά 11,6%, 10,2% και 9,4% σε Ανατολική Μακεδονία, Δυτική Ελλάδα και Πελοπόννησο αντίστοιχα το 2024

Του ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ

Εκτός Αττικής έχουν αρχίσει να μεταφέρονται οι μεγάλες αυξήσεις των τιμών πώλησης κατοικιών και ιδίως σε περιοχές όπου το κόστος απόκτησης παραμένει ακόμη προσιτό και υπάρχει σημαντική προοπτική μελλοντικών υπεραξιών. Για παράδειγμα, ενώ στην Αττική η μέση ετήσια αύξηση του 2024 δεν ξεπέρασε το 5,7% στο τέλος του έτους (σε σύγκριση με το πρώτο τρίμηνο), σε άλλες περιοχές της χώρας, όπως στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη, αλλά και τη Δυτική Ελλάδα, καταγράφησαν αυξήσεις τιμών κατά 11,6% και 10,2% αντίστοιχως.

Ωστόσο, πρόκειται και για περιοχές όπου το κόστος αγοράς κατοικίας είναι το μισό από εκείνο της Αττικής. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με ανάλυση του δικτύου μεσιτικών γραφείων eXp Realty Greece, που βασίστηκε σε στοιχεία του Spitogatos.gr, η μέση ζητούμενη τιμή πώλησης διαμορφώθηκε σε 1.242 ευρώ/τ.μ. κατά το τέταρτο τρίμηνο στην Αττική, έναντι 2.450 ευρώ/τ.μ. στην Αττική. Αντιστοίχως, στη Δυτική Ελλάδα το κόστος άγγιξε τα 1.330 ευρώ/τ.μ. και στην Πελοπόννησο, όπου επίσης σημειώθηκε σημαντική άνοδος τιμών κατά 9,4%, η μέση ζητούμενη τιμή πώλησης ανήλθε σε 1.460 ευρώ/τ.μ.

Ενδεικτικό των ανισοτήτων μεταξύ των επιμέρους περιοχών της χώρας είναι και το ότι στη Δυτική Μακεδονία, που είναι η φθηνότερη περιφέρεια, η μέση τιμή πώλησης κατοικίας, παρότι αυξημένη κατά 5,3%, δεν ξεπέρασε τα 660 ευρώ/τ.μ., όντας τέσσερις φορές

Στην Αττική η αύξηση της μέσης ζητούμενης τιμής διαμορφώθηκε σε 5,7% στη διάρκεια του περυσινού έτους.

φθηνότερη από την αντίστοιχη στην Αττική. Η δεύτερη πιο φθηνή περιοχή είναι εκείνη του Βορείου Αιγαίου, όπου η μέση τιμή άγγιξε τα 1.140 ευρώ/τ.μ., σημειώνοντας αύξηση κατά 4,7%. Ενδιαφέρον παρουσιάζει και το ότι στην Κεντρική Ελλάδα παρατηρήθηκε μείωση των ζητούμενων τιμών, καθώς αυτές υποχώρησαν κατά 2,5% σε 1.207 ευρώ/τ.μ. στο τέλος του έτους, από 1.240 ευρώ/τ.μ. στις αρχές του 2024.

Στον αντίποδα, η ακριβότερη περιοχή, παραδόξως, δεν είναι η Αττική, αλλά το Νότιο Αιγαίο, δηλαδή οι Κυκλάδες, όπου η μέση ζητούμενη τιμή πώλησης στο τέλος του 2024 διαμορφώθηκε σε 2.790 ευρώ/τ.μ., 4,2% υψηλότερα σε σχέση με τις αρχές του ίδιου έτους. Πρόκειται για μια σαφή ένδειξη της μεγάλης ανόδου των τιμών πωλήσεων πολυτελών εξοχικών, που αποτελούν τη μεγαλύτερη «μάζα» των πωλήσεων στη συγκεκριμένη περιοχή. Από την άλλη πλευρά, όπως προκύπτει πλέον με βάση πηγές της αγοράς, ο όγκος των αγοραπωλησιών έχει αρχίσει να περιορίζεται το τελευταίο διάστημα, κάτι που ίσως να καταδεικνύει την «κόπωση» των αγοραστών και την ανάγκη μείωσης των ζητούμενων τιμών, εφόσον στόχος είναι η ευκολότερη ο-

Η εξέλιξη των τιμών πώλησης κατοικιών

ΠΟΣΑ ΣΕ ΕΥΡΩ/Τ.Μ.

	α' τρίμ. 2024	δ' τρίμ. 2024		ΜΕΤΑΒΟΛΗ
Αν. Μακεδονία και Θράκη	1.113	1.242		11,6%
Δυτική Ελλάδα	1.207	1.330		10,2%
Πελοπόννησος	1.335	1.460		9,4%
Ιόνια Νησιά	2.239	2.423		8,2%
Κρήτη	1.830	1.950		6,5%
Κεντρική Μακεδονία	1.246	1.327		6,5%
Αττική	2.316	2.449		5,7%
Δυτική Μακεδονία	627	661		5,3%
Βόρειο Αιγαίο	1.089	1.141		4,7%
Νότιο Αιγαίο	2.679	2.791		4,2%
Θεσσαλία	1.254	1.301		3,7%
Ηπειρος	1.312	1.349		2,9%
Κεντρική Ελλάδα	1.238	1.207	-2,5%	

ΠΗΓΗ: eXp Realty

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

λοκλήρωση μιας συμφωνίας. Η τρίτη πιο ακριβή περιοχή είναι τα Ιόνια Νησιά, όπου η μέση τιμή άγγιξε τα 2.423 ευρώ/τ.μ., σημειώνοντας άνοδο κατά 8,2% κατά τη διάρκεια του 2024.

Σύμφωνα με τα στοιχεία των δεικτών

τιμών της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ), από το 2017, όταν ξεκίνησε η ανάκαμψη της αγοράς κατοικίας και μέχρι και το τρίτο τρίμηνο του 2024, οι τιμές σε πανελλαδικό επίπεδο έχουν καταγράψει αύξηση κατά 71,6%, απέχοντας μόλις

1,3% από το προηγούμενο υψηλό του 2008. Ωστόσο, οι αυξήσεις των τιμών στην περιφέρεια είναι μικρότερες, καθώς στις άλλες μεγάλες πόλεις (πλην Αττικής και Θεσσαλονίκης) καταγράφεται σωρευτική άνοδος κατά 51,5%, με τις τιμές

να εξακολουθούν να είναι 9,15% χαμηλότερες σε σχέση με το 2008. Αυτό οφείλεται στο ότι στις πόλεις αυτές η πτώση κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης ήταν μικρότερη, με αποτέλεσμα ανάλογα μικρότερη να είναι και η αύξηση που έχει μεσολαβήσει.

Αντιθέτως, στην Αττική οι τιμές πώλησης κατοικιών έχουν σημειώσει συνολική αύξηση (2017-2024) κατά 90%, όντας πλέον σε επίπεδο 5,2% υψηλότερο συγκριτικά με το υψηλό του 2008. Στη Θεσσαλονίκη η αύξηση αγγίζει το 84,6%, με τη μέση τιμή πώλησης να είναι 1,67% χαμηλότερη του προηγούμενου υψηλού. Στην πρόσφατη ενδιάμεση έκθεση για τη νομισματική πολιτική, η ΤτΕ αναφέρει ότι ναι μεν οι προσδοκίες για την ελληνική αγορά ακινήτων, όσον αφορά το επόμενο διάστημα, παραμένουν θετικές, ωστόσο καταγράφεται πλέον αυξημένη επιφυλακτικότητα από τους παράγοντες της αγοράς, ειδικά για συγκεκριμένες κατηγορίες ακινήτων, κυρίως επαγγελματικές χρήσης. «Οι υφιστάμενες επισφάλειες σχετίζονται με τη γεωπολιτική αστάθεια σε παγκόσμιο επίπεδο, τις επιβαρύνσεις στο κόστος κατασκευής και λειτουργίας, αλλά και τις συνεχείς νομοθετικές παρεμβάσεις, οι οποίες, σε συνδυασμό με τα διαχρονικά ζητήματα γραφειοκρατίας στις μεταβιβάσεις ακινήτων, επηρεάζουν τον επενδυτικό σχεδιασμό, τα περιθώρια κέρδους και την ελκυστικότητα εκκίνησης νέων επενδυτικών έργων. Παρά τις αβεβαιότητες, η αγορά κατοικίας – και ιδιαίτερα κατοικίας υψηλών προδιαγραφών – παραμένει θετική», καταλήγει η ΤτΕ.

ΑΠΟ

€236.000

ΜΕ ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΑΠΟΔΟΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ (ROI) 6%

8000 57 57

www.cyfieldgroup.com

in f @

@cyfieldgroup

CYFIELD

EUROBANK & CYPRUS SEEDS

Ανανέωση συνεργασίας

Σε ανανέωση της συμφωνίας συνεργασίας με τον μη-κερδοσκοπικό οργανισμό Cyprus Seeds, προχώρησε για έκτη συνεχή χρονιά η Eurobank Κύπρου, επιβεβαιώνοντας τη διαχρονική της δέσμευση στην ενίσχυση της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας.

Στόχος της συνεργασίας είναι η ενίσχυση του οικοσυστήματος των startups και η επιτυχής διασύνδεσή τους με την επιχειρηματική κοινότητα. Αυτό επιτυγχάνεται είτε μέσω της ανάδειξης σημαντικών νεοφυών επιχειρήσεων που προέρχονται από ακαδημαϊκές ερευνητικές ομάδες των Πανεπιστημίων και Κέντρων Αριστείας της Κύπρου, είτε μέσω της υλοποίησης συμφωνιών παραχώρησης δικαιωμάτων χρήσης της έρευνας σε επιχειρήσεις (Licensing agreement). Σε δήλωσή του, ο ανώτερος γενικός διευθυντής της Eurobank Κύπρου κ. Αχιλλέας Μαλιώτης, τόνισε: «Η Eurobank Κύπρου, στο πλαίσιο της στρατηγικής της για αειφόρο ανάπτυξη, εφαρμόζει ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης και έχει προχωρήσει στην υιοθέτηση των κριτηρίων

ESG αναγνωρίζοντας τη σημασία τους στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα, την κοινωνική υπευθυνότητα και την εταιρική διακυβέρνηση. Μέσω και του Cyprus Seeds, θα συνεχίσει να στηρίζει έμπρακτα την επιστημονική αριστεία και τις νεοφυείς επιχειρήσεις για διασύνδεσή τους με την επιχειρηματική κοινότητα, αναγνωρίζοντας τα σημαντικά οφέλη που αποφέρουν τόσο σε

οικονομικό, όσο και σε κοινωνικό επίπεδο». Η γενική διευθύντρια του Cyprus Seeds κ. Μαρία Μαρκίδου Γεωργιάδου, ανέφερε: «Είμαστε ιδιαίτερα χαρούμενοι για την ανανέωση της συνεργασίας μας με τη Eurobank Κύπρου, η οποία για έξι συναπτά έτη στηρίζει το έργο μας και συμβάλλει στην ενίσχυση του οικοσυστήματος των startups. Μέσω αυτής της συνεργασίας,

ενισχύουμε την προσπάθεια των κυπριακών ερευνητικών ομάδων να μετατρέψουν την ακαδημαϊκή τους έρευνα σε επιτυχημένα startups. Η στήριξη αυτή μας δίνει τη δυνατότητα όχι μόνο να εκκολάψουμε νέες επιχειρήσεις, αλλά και να συμβάλουμε ουσιαστικά στη μετατροπή της επιστημονικής γνώσης σε πραγματικό όφελος για την κυπριακή οικονομία».

BEAN BAR

Νέο κατάστημα στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας

Ένα ξεχωριστό στολίδι πρόσθεσε στην αλυσίδα του το Bean Bar. Πρόκειται για το 15ο κατάστημα του γνωστού brand που άνοιξε τις πύλες του στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, προσελκύοντας με τα φωτεινά χρώματα και τη θετική του διάθεση, φοιτητές, προσωπικό και επισκέπτες. Το νέο Bean Bar, που είναι και το μεγαλύτερο της αλυσίδας, αποτελεί έναν all-day προορισμό, ο οποίος με τις υπέροχες γεύσεις, τα μυρωδάτα χαρμάνια καφέ και τη θετική του ατμόσφαιρα φιλοδοξεί να καταστεί σημείο αναφοράς για την πανεπιστημιακή κοινότητα και όχι μόνο. Μεταξύ άλλων, το νέο Bean Bar περιλαμβάνει άνετους κοινόχρηστους χώρους (εσωτερικούς και εξωτερικούς), ιδανικούς για συναντήσεις με αγαπημένα πρόσωπα και ξεχωριστές στιγμές. Διαθέτει, επίσης, ειδικά σχεδιασμένο χώρο μελέτης για όσους θέλουν να διαβάσουν ή να ετοιμάσουν τις εργασίες τους σε ένα ήσυχο και φιλικό περιβάλλον, καθώς επίσης και gaming zone με μπιλιάρδο, ποδοσφαιράκι και άλλα παιχνίδια που θα χαρίσουν μοναδικές στιγμές διασκέδασης.

Σε δήλωσή της, η Brand Manager του Bean Bar, Αντωνία Κουμέττου, ανέφερε: «Με χαρά και ενθουσιασμό παρουσιάζουμε το νέο μας απόκτημα. Έναν ιδιαίτερο χώρο, τον οποίο σχεδιάσαμε με αγάπη και μεράκι. Το νέο Bean Bar στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας διαθέτει σύγχρονη αισθητική, υπόσχεται αξέχαστες στιγμές, μοναδικές γεύσεις και ζεστή ατμόσφαιρα, ενώ είναι ιδανικό για μελέτη, συναντήσεις με φίλους και διασκέδαση. Ο δε συνδυασμός με τον χαρούμενο και αισιόδοξο χαρακτήρα του Bean Bar, δημιουργεί ένα πολύ ξεχωριστό κατάστημα, για το οποίο είμαστε περήφανοι και βέβαιοι ότι θα αγαλιαστεί από την πανεπιστημιακή κοινότητα και πέραν αυτής».

ΕΚΟ ΚΥΠΡΟΥ

Δίπλα στην κοινωνία

Η ΕΚΟ Κύπρου παραμένει αφοσιωμένη στην κοινωνική της προσφορά και, μέσω της επιτυχημένης δράσης «Ζεστή Αγκαλιά», συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών και ιδιαίτερα των παιδιών. Η συγκεκριμένη πρωτοβουλία ξεκίνησε τον Νοέμβριο του 2022 και συνεχίζεται για τρίτη συνεχή χρονιά, καλύπτοντας τις ανάγκες κοινωφελών ιδρυμάτων και οργανισμών σε πετρέλαιο θέρμανσης.

Μέχρι στιγμής η ΕΚΟ Κύπρου, θυγατρική του κορυφαίου ενεργειακού Ομίλου HELLENIQ ENERGY, έχει διαθέσει δωρεάν πετρέλαιο θέρμανσης σε 13 κοινωφελή ιδρύματα, στο Νοσοκομείο «Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ'», καθώς και στο Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ενηλίκων Α.Μ.Ε.Α. στην Περίστερωνα. Η συνολική προσφορά ανα-

μένεται να ξεπεράσει τα 500.000 λίτρα έως το τέλος του έτους.

Με στόχο να βρίσκεται κοντά στην κοινωνία και στις ανάγκες της επιδιώκοντας ουσιαστικά αποτελέσματα, η ΕΚΟ Κύπρου εστιάζει μέσω της δράσης της στη στήριξη περιοχών που βρίσκονται σε υψόμετρο μεγαλύτερο των 600 μέτρων και φιλοξενούν βρεφοκομικούς και παιδικούς σταθμούς, στέγες ηλικιωμένων και κέντρα φροντίδας ατόμων με αναπηρίες. Πιο συγκεκριμένα, πρόκειται για τις Κοινότητες Φοινί, Αγρός, Ευρύχου, Καλοπαναγιώτης, Καπέδες, Κυπερούντα, Παλακχώρι, Πάνω Κυβίδες, Πάνω Λεύκαρη, Πελένδρι, Σαλαμιού και Τερμιά, που περιλαμβάνονται στην Εθνική Στρατηγική Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων Τροόδους. Ταυτόχρονα, η «Αγκαλιά Αγάπης» της ΕΚΟ επεκτεί-

νεται στο Νοσοκομείο «Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ'». Αναφερόμενος στην ενέργεια, ο διευθύνων σύμβουλος της ΕΚΟ Κύπρου, κ. Γιώργος Γρηγοράς, σημείωσε: «Η προσφορά απέναντι στον συνάνθρωπό μας, αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι των διαχρονικών αξιών της ΕΚΟ Κύπρου. Σε αυτό το πλαίσιο, συνεχίζουμε και φέτος να στηρίζουμε με όλες μας τις δυνάμεις τα κοινωφελή ιδρύματα και τους φιλοξενούμενούς τους, στις ορεινές περιοχές και στο Μακάρειο Νοσοκομείο».

COSMOS INSURANCE

Το όραμα για έναν «αγγελικά πλασμένο κόσμο»

Πόσες φορές έχετε ευχηθεί να ζούσαμε σ' έναν κόσμο όπου τα απρόοπτα, τα ατυχήματα, τα προβλήματα και οι κακές στιγμές θα ήταν ανύπαρκτες έννοιες; Σ' έναν, με λίγα λόγια, αγγελικά πλασμένο κόσμο; Η COSMOS Insurance, η εταιρεία που δραστηριοποιείται παγκύπρια προσφέροντας για πάνω από 43 χρόνια ασφαλιστικές λύσεις υψηλής αξιοπιστίας, οραματίστηκε έναν αγγελικά πλασμένο κόσμο, όπου τα σπιτία, οι επιχειρήσεις, τα κατοικίδια και η υγεία μας δεν έχουν ανάγκη από ασφάλεια, γιατί όλα διορθώνονται με... λίγη καλή πίστη.

Έτσι, δημιούργησε τέσσερα digital video στα οποία παρουσιάζει τέσσερα ασφαλιστικά προγράμματά της μ' έναν πρωτότυπο, χιουμοριστικό και «αγγελικό

τρόπο». Στο video για το Πολυασφαλιστήριο Γραφείων officeCARE, κάθε μέρα στο γραφείο είναι υπέροχη και χωρίς απρόοπτα. Σε αυτό, για το σχέδιο ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης CyprusCHOICE, κανείς δεν πάει ποτέ στον γιατρό, αφού τίποτα δεν μπορεί να βλάψει την υγεία μας. Στο video για το πολυασφαλιστήριο κατοικιών homeCARE, τα σπιτία μένουν πάντα σαν καινούργια, ενώ σε αυτό για το πρωτοποριακό σχέδιο ασφάλισης κατοικίδιων petCARE, η ζωή με τα κατοικίδια είναι γεμάτη μόνο από βόλτες, χάδια και ανέμελες στιγμές.

Όλα αυτά θα ήταν υπέροχα, αλλά επειδή ο δικός μας κόσμος δεν είναι αγγελικά πλασμένος, η COSMOS Insurance,

που είναι για πάντα δίπλα στους πελάτες της, μας καλεί στο τέλος του κάθε video να ανακαλύψουμε τα ευέλικτα προγράμματά της, τα οποία προσφέρουν περιεκτική προστασία μέσα από έναν συνδυασμό καλύψεων ειδικά επιλεγμένων για τις ανάγκες του κοινού στο οποίο απευθύνονται.

ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΜΕ ΑΠΟΨΗ

**ΣΠΟΡ FM
95.0**

ΑΥΤΟ ΑΚΟΥΣ!

LOVE MONTH

ΤΟΝ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟ
ΚΑΘΕ **ΚΥΡΙΑΚΗ** ΚΑΙ **ΔΕΥΤΕΡΑ** ΣΤΙΣ **21:00**

Φεβρουάριος: ένας μήνας έρωτας!
Για τους ρομαντικούς, και όχι μόνο, το MOVIES BEST HD προβάλλει οκτώ ταινίες που υμνούν τον έρωτα και την αδιαμφισβήτητη δύναμή του!

Το Κανάλι Διατίθεται:

Θέση: 101

Θέση: 49

www.mesimvria.com

Στις 1.615,02 μονάδες «σκαρφάλωσε» ο Γενικός Δείκτης του Χρηματιστηρίου

Τη Δευτέρα ενισχύθηκε κατά 0,67%, ενώ ο τζιρος διαμορφώθηκε στα 99,78 εκατ.

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Ανοδικά συνέχισε το Χρηματιστήριο Αθηνών, ακολουθώντας το θετικό κλίμα που κυριάρχησε και στις ευρωπαϊκές αγορές, με τον Γενικό Δείκτη να διευρύνει τα σημαντικά τα κέρδη του τελευταίου διμήνου, τα οποία διαμορφώνονται στο 11,3%, και να καταγράφει νέο ρεκόρ 14 ετών.

Το Χ.Α. έλαβε ώθηση και από τη θετική έκθεση της Goldman Sachs, σύμφωνα με την οποία οι ελληνικές μετοχές θα είναι από τους μεγαλύτερους ωφελούμενους σε περίπτωση που θα τερματιστεί ο πόλεμος στην Ουκρανία.

Πιο αναλυτικά, κατά την Goldman, ο πιο σοβαρός αντίκτυπος μιας ειρηνευτικής συμφωνίας στην Ουκρανία θα ήταν η πτωτική πίεση που θα ασκηθεί στις ευρωπαϊκές τιμές φυσικού αερίου. Και εντός του περιβάλλοντος των αναδυόμενων αγορών, οι μετοχές στην Ελλάδα, στην Πολωνία και στην Τουρκία

Στη διάρκεια των τελευταίων δύο μηνών, τα κέρδη στην αγορά της Αθήνας ανήλθαν στο 11,3%.

Εδώ και εβδομάδες, το Χ.Α. διατηρεί ανοδική πορεία, κάτι που έχει εκπλήξει και τους πιο αισιόδοξους επενδυτές.

θα μπορούσαν να είναι οι μεγαλύτεροι ωφελούμενοι από το πιο φθινό φυσικό αέριο, μια και παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη ευαισθησία σε αλλαγές στις τιμές του, όπως σημείωσε. Μάλιστα, οι κλάδοι που θα καταγράψουν τη μεγαλύτερη υπεραπόδοση εκτιμά πως θα είναι οι ελληνικές εισηγμένες στους κλάδους των τηλεπικοινωνιών και των υπηρεσιών κοινής ωφελείας. Στα στατιστικά της συνεδρίασης, ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 1.615,02 μονάδες με κέρδη 0,67%, ενώ ο τζίρος διαμορφώθηκε στα 99,78 εκατ. ευρώ.

Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποιήσις

ενισχύθηκε κατά 0,61% στις 3.948,3 μονάδες, ενώ με κέρδη 0,20% έκλεισε η μεσαία κεφαλαιοποίηση, στις 2.558,08 μονάδες. Στα μη τραπεζικά blue chips, με άνοδο 3,47% έκλεισε η Σαράντης και ακολούθησε στο +2,11% η Metlen, ενώ άνω του 1% ήταν τα κέρδη σε Coca-Cola, Ελλάδατωρ, Jumbo, Cenergy και ΟΠΑΠ. Στον αντίποδα, με απώλειες 1,26% έκλεισε ο ΟΤΕ και ακολούθησαν οι ΔΕΗ (-0,72%) και Titan (-0,70%).

Ο τραπεζικός δείκτης κατέγραψε άνοδο 0,73% κλείνοντας στις 1.462,48 μονάδες, με την Εθνική Τράπεζα να σημειώνει κέρδη 1,57%, τη Eurobank να

κλείνει στο +0,65%, την Τράπεζα Πειραιώς στο +0,39% και την Alpha Bank στο +0,05%, ενώ με πτώση 0,72% έκλεισε η Optima Bank.

Όπως τονίζει ο Ηλίας Ζαχαράκης της Fast Finance, εδώ και αρκετές εβδομάδες το Χ.Α. διατηρεί ανοδική πορεία, κάτι που έχει εκπλήξει ακόμη και τους πιο αισιόδοξους επενδυτές. Ο τζίρος έχει αυξηθεί αισθητά, ενώ παράλληλα η άνοδος διαχέεται σε ολόκληρη την αγορά. Για πρώτη φορά μετά ένα χρόνο, η μεσαία κεφαλαιοποίηση καταγράφει αποδόσεις αντίστοιχες με τους υπόλοιπους κλαδικούς δείκτες, ενώ τα οικο-

νομικά αποτελέσματα φαίνεται να διακαioλογούν απολύτως αυτή την κίνηση.

Σε τεχνικό επίπεδο, σύμφωνα με τον κ. Ζαχαράκη, όσο ο Γενικός Δείκτης διατηρείται πάνω από τις 1.542 μονάδες, η τάση παραμένει επιθετικά ανοδική. Προς το παρόν, ο δείκτης δεν παρουσιάζει σημάδια αντιστροφής, με τον βασικό στόχο να παραμένει στις 1.650 μονάδες. Μια τόσο έντονη ανοδική τάση πρέπει πρώτα να δείξει σημάδια αναστροφής προτού ληφθούν αποφάσεις για μείωση θέσεων, όπως επισημαίνει ο αναλυτής.

Σημαντικά κέρδη στις ευρωπαϊκές αγορές

Σε επίνεδα-ρεκόρ κινήθηκαν χθες οι δείκτες των ευρωπαϊκών χρηματιστηρίων, χάρη στις προσδοκίες επενδυτών και αναλυτών ότι η Γηραιά Ηπειρος ίσως υποχρεωθεί από τις κλιμακούμενες πιέσεις της νέας αμερικανικής κυβέρνησης να αυξήσει δραστικά τις στρατιωτικές της δαπάνες. Βασικός μοχλός της ανόδου αυτής ήταν οι μετοχές των ομίλων αμυντικού υλικού, όπως ήταν αναμενόμενο.

Ειδικότερα, ο πανευρωπαϊκός STOXX 600 ολοκλήρωσε τις χθεσινές συναλλαγές με κέρδη 0,54% στις 555,42 μονάδες, επιτυγχάνοντας το υψηλότερο κλείσιμο στην ιστορία του, ενώ ο δείκτης των ομίλων αεροναυπηγικής και αμύνης έδωσε τον τόνο με άνοδο 4,6%. Επρόκειτο για τη σημαντικότερη ημερήσια άνοδο του από τη στιγμή που εισέβαλε η Ρωσία στην Ουκρανία πριν από τρία χρόνια.

Οι μετοχές των επιμέρους ομίλων, όπως της ιταλικής Leonardo, της βρετανικής BAE Systems και της σουηδικής Saab ανήλθαν 8,1%, 8,9% και 16,2% αντιστοίχως.

Στη Γερμανία ο βιομηχανικός κολοσσός Thyssenkrupp, που σχεδιάζει να αυτονομήσει τη μονάδα πολεμικών πλοίων TKMS, επίσης είχε άνοδο χθες 19,8%, τη μεγαλύτερη σε διάστημα ενός έτους και πλέον.

Η κατασκευάστρια όπλων και επίσης γερμανική Rheinmetall ενισχύθηκε κατά 14%, συντηνοντας κι αυτή στα κέρδη του γενικού δείκτη

τιμών DAX στο Χρηματιστήριο της Φρανκφούρτης. Ο τελευταίος έκλεισε σε ιστορικά ρεκόρ με 1,26%, ενώ στο Λονδίνο ο FTSE 100 έκλεισε με 0,41%, με 0,13% στο Παρίσι ο CAC 40, με 0,92% ο FTSE MIB στο Μιλάνο και με 0,47% ο IBEX στη Μαδρίτη.

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει στην Capital Economics ο αναπληρωτής διευθυντής οικονομολόγος της Ευρωζώνης Τζακ Αλεν-Ρέινολντς, «οι κυβερνήσεις των ευρωπαϊκών κρατών

Ράλι σημείωσαν οι μετοχές των ομίλων αμυντικού υλικού.

θα εμπλουτίσουν τα αμυντικά τους προγράμματα τα προσεχή έτη, όπερ σημαίνει ότι οι μετοχές των αμυντικών ομίλων θα ωφεληθούν. Ετσι όπως βλέπουμε την κατάσταση, ο επιπλέον δραστησικός δανεισμός θα προέλθει από τις εθνικές κυβερνήσεις και όχι από την Ε.Ε., οξύνοντας τις δημοσιονομικές πιέσεις».

Τέλος, χθες η άνοδος των ομολογιακών αποδόσεων συγκράτησε τα κέρδη των μετοχών, διότι η αγορά προεξόφλη αυξημένες εκδόσεις ομολόγων στην Ευρώπη για τις αμυντικές δαπάνες, ενώ η απόδοση στα 10ετή γερμανικά ομόλογα έφθασε τα υψηλά 15ημέρου.

REUTERS, BLOOMBERG

Ο DAX στο Χρηματιστήριο της Φρανκφούρτης έκλεισε με άνοδο 1,26%.

(Πηγή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη				Verizon Comms				Pershimon				1232,006				-0,964				DT TELEKOM N				34,04				0,42				Tokyo/Tòkio				Paris/Παρισι																																																											
(Σε δολάρια)				WALT DISNEY CO				110,38				0,7209				PEARSON				1355				0,818				E.ON SE NA				11,525				0				Εταιρείες				Χθεσινό				(Σε ευρώ)																																															
Εταιρείες				Πριν από το κλείσιμο				Μετ.%				WELLS FARGO &				79,98				1,4331				RELX				4045,34				-0,614				FRESINIUS MEDI				45,13				0,58				ΑΙΙΝΟΜΟΤΟ				6137				-1,41				ACCOR				50,14				-0,63																											
3M COMPANY				148,62				0,4257				WALMART INC				104,04				-0,9614				RIO TINTO				5085				0,613				ROLLS-ROYCE HL				635,4				1,729				HEIDELBERG MAT				147,55				1,25				ASTELLAS PHARM				1477				-0,77				BRIDGESTONE CO				6046				5,87				AXA				37,59				0,16			
ALCOA CORP				36,24				-0,3848				ALTRIA GROUP				53,29				-0,6154				SCHRODERS				384,8				3,552				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17															
AMAZON COM				228,68				-0,7336				LONDON/ΛΟΝΔΙΝΟ				(Σε πέννες)				Εταιρείες				Χθεσινό				Μετ.%				K S NA				12,73				0,285				CITIZO WATCH				1240				-2,55				BOUYGUES				32,38				0,28																															
AMER EXPRESS C				311,04				1,1512				ANGLO AMERICAN				2473,5				0,426				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
AMER INTL GROU				74,34				-2,6963				A.B.FOOD				1935				1,548				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
AMGEN				291,16				-1,1643				ADMIRAL GRP				2853,965				1,635				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
APPLE INC				244,6				1,2711				ASHTED GRP				5112				0,988				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
BANK OF AMERIC				46,96				1,3598				ANTOFAGASTA				1836				-0,027				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
BAXTER INTL IN				30,82				0,6532				AVIVA				510,528				0,275				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
BOEING CO				184,42				-0,55				ASTRAZENECA				11661,62				0,051				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
BRISTOL MYERS				53,9				-3,6984				BABCOCK INTL				634				2,922				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
CATERPILLAR IN				353,32				-0,1074				BAE SYS.				1325,218				8,958				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
THE CIGNA GP O				292,32				-2,5015				BARCLAYS				302,4				3,327				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
CHEVRON				155,34				0,7589				BR.AMER.TOB.				3025				-2,104				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
CISCO SYSTEMS				64,87				1,6134				BERKELEY GRHL				3768,579				0,372				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
CITIGROUP				84,61				3,0572				BR.LAND				371,2				-0,483				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
CERVECERIAS				13,01				0,4633				BUNZL				3440				0,116				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
COCA-COLA CO				68,87				-0,9065				BP				462,75				-1,08				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
COLGATE PALMOL				86,04				-1,9487				BURBERRY GRP				1154,357				-2,9				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
DANAOS CORP				83,97				1,7571				BT GROUP				151,55				0,132				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
DIANA SHIPPING				1,83				-4,6875				COCACOLA HBC A				3248,282				2,257				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
DOW INC				38,67				0,8607				CARNIVAL				1886				1,699				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
DUPONT DE NMOU				83,25				-0,9518				CENTRICA				136,05				0,184				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
GLBL X EM MR E				26,98				0,687				COMPASS GROUP				2828,84				0,247				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
ENTERGY CP				82,49				-0,9129				CAPITA GROUP				13,64				0,294				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
EXXON MOBIL				108,24				0,1017				CRH				8586				0,775				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
FEDEX CORP				267,77				1,7673				DCC				5425				-0,459				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
FORD MOTOR CO				9,48				1,3904				DIAGEO				2151,5				0,28				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
INTL BUS MACHI				261,28				0,8064				DIRECT LINE				267,4				0,224				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
GENERAL DYNAMI				241,94				-1,7143				EXPERIAN				3944				0,076				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
GE AEROSPACE O				208,27				-0,0432				EASIVET				515				0,964				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
GOLDM SACHS GR				660,55				1,7875				FRESHMILLO				784,5				-1,753				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
HALLIBURTON CO				26,16				-0,4566				GLENCORE				350,4				-0,793				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
HARTFORD FINL				111,98				-0,2672				GSK				1419,5				-1,08				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
HP INC				33,64				1,021				HIKMA				2318				1,134				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
HOME DEPOT INC				409,5				-0,7104				HAMMERSON				290,2				-0,888				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
INTEL CORP				23,6				-2,1964				HARGREAVES LAN				1100,004				-0,091				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
JOHNSON JOHNSO				156,15				-0,6995				HSBC HLDGS.UK				880,98				1,334				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
JPMORGAN CHASE				276,59				0,0977				INTL CONSOL AI				336,1				-0,709				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
LAZARD INC ORD				55,24				2,3532				INTERCON. HOTE				10593,122				1,712				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
MCDONALD'S COR				308,55				-0,4742				3I GRP				4122,0727				1,399				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
MERCK & CO				83,01				-1,6702				IMPBRANDS				2780				-0,43				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
MICROSOFT CP				408,43				-0,514				INTERTEK GROUP				5310				-0,282				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
3M COMPANY				148,62				0,4257				ITV				75,45				-1,437				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
MORGAN STANLEY				138,95				1,5419				JOHNSON MATTHE				1468				-0,878				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
NIKE INC CL B				73,04				-0,2322				KINGFISHER				256,4				0,628				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
NORFOLK SOUTHE				255,99				-0,4782				LAND SECS.				587,5				-0,76				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
PFIZER INC				25,53				-0,429				LEGAL&GEN.				240,9				0				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
PROCTER & GAMB				162,89				-4,7538				LLOYDS GRP				62,159				-1,933				SAGE GRP				1320,5833				0,531				INFINEON TECH				37,92				0,37				CANON INC				5128				-1,08				BNP PARIBAS				69,83				-0,17																											
ROCKWELL AUTOM				294,4				-1,4264				MARKS & SP.				1506				0,759				SAGE GRP				1320,5833																																																																			

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ			
ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΕΥΡΩ		ΤΙΜΕΣ SPOT	
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,0473	ΡΕΑΛ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ	5,9756
ΓΙΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑΣ	158,67	ΔΟΛΑΡΙΟ ΚΑΝΑΔΑ	1,4861
ΛΕΒ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ	1,9558	ΓΟΥΑΝ ΚΙΝΑΣ	7,6066
ΚΟΡΩΝΑ ΤΣΕΧΙΑΣ	25,056	ΔΟΛΑΡΙΟ ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ	8,1481
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4597	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΟΝΗΣΙΑΣ	16.993,02
ΛΙΡΑ ΣΤΕΡΛΙΝΑ	0,83133	ΣΕΚΕΛ ΙΣΡΑΗΛ	3,7239
ΦΙΟΡΙΝΙ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ	401,73	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΙΑΣ	90,9920
ΖΛΟΤΙ ΠΟΛΩΝΙΑΣ	4,1605	ΓΟΥΑΝ ΝΟΤΙΑΣ ΚΟΡΕΑΣ	1.511,85
ΛΕΪ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ	4,9770	ΠΕΣΟ ΜΕΞΙΚΟ	21,3510
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	11,2160	ΡΙΝΓΚΙΤ ΜΑΛΑΙΣΙΑΣ	4,6437
ΦΡΑΓΚΟ ΕΛΒΕΤΙΑΣ	0,9440	ΔΟΛΑΡΙΟ Ν. ΖΗΛΑΝΔΙΑΣ	1,8263
ΚΟΡΩΝΑ ΙΣΛΑΝΔΙΑΣ	146,90	ΠΕΣΟ ΦΙΛΙΠΠΙΝΩΝ	60,757
ΚΟΡΩΝΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ	11,6415	ΔΟΛΑΡΙΟ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗΣ	1,4050
ΛΙΡΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ	37,9484	ΜΠΑΧΤ ΤΑΪΛΑΝΔΗΣ	35,310
ΔΟΛΑΡΙΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ	1,6456	ΡΑΝΤ ΝΟΤΙΑΣ ΑΦΡΙΚΗΣ	19,3112

ΡΟΥΒΛΙ ΡΩΣΙΑΣ: λόγω της τρέχουσας συναλλακτικής δραστηριότητας στην αγορά EUR/RUB, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δεν είναι σε θέση να καθορίσει μία τιμή αναφοράς αντιπροσωπευτική των επικρατούσων συνθηκών της αγοράς. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ αποφασίζει να αναστείλει τη δημοσίευση τιμής αναφοράς του ευρώ για το ρωσικό ρούβλι μέχρι νεωτέρας.

ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΠΑ	
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2025	
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,0443
ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ-ΣΚΟΤΙΑΣ-Β. ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ	0,8466
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4612
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	11,4670

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΣ ΧΡΥΣΟΣ		
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ (ΕΥΡΩ)		
	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ
ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ	628,00	728,50
ΜΙΣΗ ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ	329,60	382,40
ΡΑΒΔΟΣ ΧΡΥΣΟΥ (1 kg)	84.600	98.100
ΡΑΒΔΟΣ ΧΡΥΣΟΥ (1 gr)	84,60	98,10

ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ		
ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΕΥΡΩ)		
	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ
ΠΑΛΙΑΣ ΚΟΠΗΣ	627,66	735,58
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1973 & ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	627,66	735,58
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1974 & ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	627,66	728,76

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ				
	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά Μετ.	
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	1.615,02	1.604,29	10,73	0,67%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	3.948,30	3.924,54	23,76	0,61%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	15.168,58	15.377,68	-209,10	-1,36%
FTSE/Χ.Α.ΥΨΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	4.322,26	4.314,66	7,60	0,18%
FTSE/Χ.Α. MID CAP	2.558,08	2.553,03	5,05	0,20%
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	942,87	936,92	5,95	0,64%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ Χ.Α.	371,31	369,17	2,14	0,58%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΤΗΧ ESG	1.859,05	1.846,86	12,19	0,66%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	6.797,90	6.756,99	40,91	0,61%
FTSE/Χ.Α. MID CAP ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	3.506,15	3.499,23	6,92	0,20%
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ MID & SMALL CAP	2.283,99	2.272,44	11,55	0,51%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	3.055,91	3.035,61	20,30	0,67%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	1.462,48	1.451,90	10,58	0,73%
FTSE/ΑΤΗΧ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ & ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	5.801,42	5.833,38	-31,96	-0,55%
FTSE/ΑΤΗΧ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	6.859,72	6.811,05	48,67	0,71%
FTSE/ΑΤΗΧ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	4.913,20	4.933,68	-20,48	-0,42%
FTSE/ΑΤΗΧ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	5.462,03	5.404,16	57,87	1,07%
FTSE/ΑΤΗΧ ΒΑΣΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	7.726,06	7.569,85	156,21	2,06%
FTSE/ΑΤΗΧ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	7.580,58	7.583,07	-2,49	-0,03%
FTSE/ΑΤΗΧ ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	5.353,09	5.319,05	34,04	0,64%
FTSE/ΑΤΗΧ ΕΝΕΡΓΕΙΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	5.428,82	5.393,50	35,32	0,65%

Το Χρηματιστήριο Αθηνών και ο οίκος FTSE Russell ανακοίνωσαν τους νέους Συντελεστές Στάθμισης (Capping Factors) των μετοχών που συμμετέχουν στη σύνθεση των δεικτών FTSE/Χ.Α. Οι αλλαγές ισχύουν από τη συνεδρίαση της Δευτέρας 18 Δεκεμβρίου 2023.

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ				
ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο Μετ.
BANK OF CYPRUS HOLDINGS PLC (ΚΟ)	5,340	5,12%	ΙΑΤΡΙΚΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΚΟ)	2,000 -2,44%
ΓΕΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΟΥ (ΚΟ)	1,530	4,08%	ΕΒΡΟΦΑΡΜΑ (ΚΟ)	2,000 -2,44%
ΣΑΡΑΝΤΗΣ ΓΡ. (ΚΟ)	12,540	3,47%	ΒΙΟΚΑΡΠΕΤ (ΚΟ)	1,810 -2,43%
ΑΤΤΙΣΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	2,490	2,47%	ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	2,195 -2,23%
ALTER EGO MEDIA A.E. (ΚΟ)	4,600	2,27%	ΟΛΠ (ΚΟ)	32,900 -2,08%
LOULIS FOOD INGREDIENTS (ΚΟ)	3,290	2,17%	QUALITY & RELIABILITY (ΚΟ)	1,332 -1,77%
ΚΡΙ - ΚΡΙ (ΚΟ)	16,950	2,11%	ΝΟΒΑΛ ΠΡΟΠΕΡΤΥ ΑΕΕΑΠ (ΚΟ)	2,560 -1,54%
METLEN ENERGY & METALS (ΚΟ)	36,860	2,11%	ΟΤΕ (ΚΟ)	14,880 -1,26%
ΑΚΤΟΡ ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ (ΚΟ)	5,440	2,06%	DIMAND A.E. (ΚΟ)	8,400 -1,18%
ΕΛΜΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	2,330	1,97%	ΙΑΥΔΑ (ΚΟ)	1,800 -1,10%

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ			
ΑΞΙΑ		ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ	
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	12.423.685,99	ALPHA ETF FTSE ATHEX LARGE CAP	1,59%
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	11.932.993,19	ALTER EGO MEDIA A.E. (ΚΟ)	0,57%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	10.403.913,53	GALAXY COSMOS MEZZ PLC (ΚΟ)	0,46%
METLEN ENERGY & METALS (ΚΟ)	8.631.494,34	ΕΥΡΩΣΥΜΒΟΥΛΟΙ (ΚΟ)	0,40%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	6.546.928,36	FRIGOGLOSS (ΚΟ)	0,32%
ΔΕΗ (ΚΟ)	5.071.837,34	PHOENIX VEGA MEZZ PLC (ΚΟ)	0,31%
ΟΤΕ (ΚΟ)	4.337.990,22	ΑΒΑΞ (ΚΟ)	0,31%
BANK OF CYPRUS HOLDINGS PLC (ΚΟ)	3.242.572,40	ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,28%
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	2.925.581,68	CAIRO MEZZ PLC (ΚΟ)	0,27%
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	2.885.573,83	ΒΙΟΚΑΡΠΕΤ (ΚΟ)	0,21%

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ				
ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ				
	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ	
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	187	1.740	6.888	
FTSE/Χ.Α. Τράπεζες	2	40	1.473	
FTSE/Χ.Α. Large Cap	185	1.700	5.415	
MSCI GREECE REBASED	0	0	0	
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	1.259	15.267	406.390	
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	34	280	20.349	
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	49	108	3.850	
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	93	759	13.068	
ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑΣ ΑΘΗΝΩΝ(ΚΟ)	137	7.141	162.952	
AUTOHELLAS (ΚΟ)	0	0	274	
ΑΒΑΞ Α.Ε. (ΚΟ)	0	0	117	
BANK OF CYPRUS (ΚΟ)	10	51	1.095	
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	11	39	65	
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	4	7	147	
ΕΛΜΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	47	406	6.644	
ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	14	73	2.197	
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	14	65	7.298	
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	47	880	19.241	
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	5	40	4.219	
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	5	10	838	
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	8	24	11.835	
HELLENIQ ENERGY (ΚΟ)	35	164	2.950	
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	32	156	4.660	
INTRAKAT (ΚΟ)	20	97	12.523	
JUMBO (ΚΟ)	3	3	409	
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	30	164	7.635	
METLEN ENERGY & METALS (ΚΟ)	170	659	7.895	
MIG (ΚΟ)	0	0	225	
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	37	134	6.889	
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	101	819	17.103	
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	5	37	1.090	
ΤΡΑΠΕΖΑ OPTIMA BANK (ΚΟ)	1	1	61	
ΟΤΕ (ΚΟ)	94	550	3.642	
ΟΛΠ (ΚΟ)	0	0	135	
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	116	1.987	58.040	
ΔΕΗ (ΚΟ)	82	452	22.563	
QUEST ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	1	1	163	
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	0	0	25	
TITAN CEMENT (ΚΑ)	20	23	685	
VIOHALCO SA/ΝV (ΚΑ)	34	137	5.508	
Δικαιώματα σε Δείκτες	4	8	1.357	
FTSE/Χ.Α. Large Cap	4	8	1.357	
Δικαιώματα σε Μετοχές	0	0	271	
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	0	0	0	
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	2	
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0	0	14	
ΟΤΕ (ΚΟ)	0	0	2	
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	50	
ΔΕΗ (ΚΟ)	0	0	203	
Συνολική Δραστηριότητα	1.450	17.015	414.906	

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	47.028.434,24
ΠΟΛΥΜΕΛΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	8.631.494,34
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	6.042.680,78
ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	4.337.990,22
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	4.195.209,44
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	3.616.714,63
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΧΥΝΔΙΑ	3.327.496,24
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	2.404.886,22
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	2.229.230,20
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	1.900.710,10
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	1.815.585,74
ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	1.484.952,29
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	1.381.248,13
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	1.227.857,56
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	1.008.008,01
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ	936.383,90
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	906.423,26
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	879.121,79
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	853.844,57
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	615.051,75
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΙΜΩΝ ΑΜΟΙΒ. ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	604.811,62
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	467.291,62
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	381.767,50
ΤΡΟΦΙΜΑ	290.810,78
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	263.234,57
ΥΔΡΕΥΣΗ	197.671,38
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	177.798,73

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25

	Κλείσιμο	Μετ.%
ΒΙΟ (ΒΙΟΧΑΛΚΟ)	5,9	0,68
CENER (CENERGY HOLDINGS SA)	9,57	1,16
ΤΙΤΣ (ΤΙΤΑΝ)	42,7	-0,7
ΕΕΕ (COCA COLA HBC)	39,1	1,09
ΟΤΕ (ΟΤΕ)	14,88	-1,26
ΑΡΑΙΓ (AEGEAN AIRLINES)	10,8	0,47
ΤΕΝΕΡΓ (ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ)	20,04	0,2
ΣΑΡ (ΣΑΡΑΝΤΗΣ)	12,54	3,47
ΟΡΤΙΜΑ (OPTIMA BANK)	13,7	-0,72
ΔΑΑ (ΔΙΕΘΝ. ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ ΑΘ.)	8,43	-0,12
ΕΛΜΑΚΤΩΡ (ΕΛΜΑΚΤΩΡ)	2,33	1,97
ΓΕΚΤΕΡΝΑ (ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ)	19,04	-0,1
ΜΥΤΙΛ (ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ)	36,86	2,11
ΛΑΜΔΑ (LAMDA DEVELOPMENT)	6,96	-0,14
ΕΛΧΑ (ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ)	2075	0,48
ΑΛΦΑ (ALPHA BANK)	1,8705	0,05
ΜΠΕΛΑ (JUMBO)	27,8	1,53
ΕΤΕ (ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ)	8548	1,57
ΠΕΙΡ (ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ)	4,69	0,39
ΕΥΡΩΒ (EUROBANK)	2,46	0,65
ΕΛΠΕ (ΕΛΠΕ)	7995	0,13
ΕΥΔΑΠ (ΕΥΔΑΠ)	6,13	0,16
ΟΠΑΠ (ΟΠΑΠ)	17,02	1,01
ΜΟΗ (MOTOR OIL)	22,64	0
ΔΕΗ (ΔΕΗ)	13,7	-0,72

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 18 Φεβρουαρίου 2025

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	2,5400	2,7200	2,7180	17,7980	30,250	2,5200	2,7000	2,7200	7,09
ΚΟΖΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0,0000	0,2260		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ	0,0190	0,0200	0,0198	-0,1220	12,781	0,0195	0,0205	0,0190	-9,52
ΑΙΕΠ	ΑΙΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (ΕΜ, Σ)						0,0550	0,0605		
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0145	0,0000		
ΓΙΕΠ	UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)						0,0000	0,0000		
ΕΛΛΗ	ELLINIS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0,0000	0,4720		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (ΕΜ, Σ)	0,0300	0,0300	0,0300	0,0000	10,000	0,0290	0,0310	0,0300	0,00
ΙΞΕΠ	ΙΞΥΧΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (ΕΜ, Σ)						0,0345	0,0000		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0,0100	0,0000		
ΡΕΕΠ	REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)						0,0040	0,0000		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)						0,0030	0,0035		
ΧΑΕΠ	HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)						0,0190	0,0000		

Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΕΡΜΕ	ERMES DEPARTMENT STORES PLC	0,0190	0,0195	0,0193	-0,0220	14,890	0,0195	0,0200	0,0195	0,00
ΑΓΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ""Η ΠΡΟΩΔΟΣ"" ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ "	3,0000	3,0000	3,0000	0,0000	7,646	3,0000	0,0000	3,0000	0,00
ΚΩΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0990	0,0000		
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD	0,0505	0,0530	0,0519	0,2020	4,351	0,0505	0,0530	0,0505	4,12
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0,7750	0,8000		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)						4,0000	4,2200		
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0,1780	0,0000		

Βιομηχανία

ΝΤΙΑ	DISPLAY ART PLC (Σ)						0,0000	0,0500		
ΡΟΛΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)						0,0150	0,0000		
ΣΤΣΔ	CYPRUS TRADING CORPORATION PLC (Σ)	0,2600	0,2760	0,2651	-0,3780	312	0,2600	0,2760	0,2600	-4,41
ΔΒΚΑ	ΔΑΣΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						1,1500	0,0000		
ΚΕΤΣ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD						0,8550	0,8750		
ΚΥΘΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD						0,2720	0,2980		
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ	3,7600	3,8200	3,7775	1,7520	6,980	3,7600	3,8200	3,8000	1,06

Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά

ΙΟΥΑ	CHRIS IOANNOU PUBLIC LTD (Σ)						0,0390	0,0000		
ΚΕΟ	ΚΕΟ PLC						2,3200	2,3800		
ΜΙΤΣ	ΜΙΤΣΙΔΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ						0,0000	0,7050		
ΜΠΛΕ	BLUE ISLAND PLC						1,1900	1,3400		
ΦΡΟΥ	ALKIS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD						0,3320	0,3440		

ΑΝΑΛΥΣΗ / EUROBANK

Κρίσιμη η Διάσκεψη του Μονάχου για την Ασφάλεια

Ξεκίνησε χθες και ολοκληρώνεται αύριο η 61η Διάσκεψη του Μονάχου για την Ασφάλεια. Η διάσκεψη, αν και ανέκαθεν σημαντική από το 1963 που ιδρύθηκε ως θεσμός με σκοπό την προαγωγή της διεθνούς πολιτικής ασφάλειας, φέτος αποκτά ειδική βαρύτητα με σουσών των κάτωθι κρίσιμων συγκυριών:

Με τις προσπάθειες του προέδρου των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ να τερματίσει τη σύγκρουση μεταξύ Ουκρανίας και Ρωσίας, συμπεριλαμβανομένων των απειλητικής συνομιλιών με τον Βλαντιμίρ Πούτιν, η διάσκεψη παρέχει μια κρίσιμη πλατφόρμα για τη συζήτηση πιθανών ειρηνευτικών διαπραγματεύσεων με σκοπό τη λήξη του πολέμου. Η προσέγγιση του Τραμπ θεωρείται ως «στρατηγική αναστάτωση», που δημιουργεί μια ευκαιρία για επίλυση.

Η μετατόπιση της εξωτερικής πολιτικής του Τραμπ από την ευρωπαϊκή ασφάλεια, προς την Ασία, εντείνει τις ανησυχίες για την άμυνα της Ευρώπης. Διά στόματος του αντιπροέδρου των ΗΠΑ, Τζέι Ντι Βας, οι ΗΠΑ προτρέπουν την Ευρώπη να αναλάβει μεγαλύτερη ευθύνη για τη δική της ασφάλεια.

Η συγκεκριμένη προτροπή ενδεχομένως να οδηγήσει σε αύξηση των αμυντικών δαπανών, εξέλιξη που θα μπορούσε να στερήσει τους πόρους από άλλες οικονομικές προτεραιότητες, ειδικά καθώς περισσότερες χώρες ενδέχεται να επενδύσουν σε αμυντικά συστήματα ευρωπαϊκής κατασκευής. Ενδεικτική είναι η περιγραφή του προέδρου της Γαλλίας, Εμανουέλ Μακρόν, σε συνέντευξη του ως «ηλεκτροσόκ» για την Ευρώπη αναφερόμενος στην επιτροπή του Τραμπ στην πολιτική ηγεσία των ΗΠΑ, προ-

τρέποντας για μια ισχυρότερη, πιο ανεξάρτητη Ευρώπη σε αμυντικά και οικονομικά θέματα, μειώνοντας την εξάρτηση από τις ΗΠΑ και την Κίνα.

Αυξανόμενες εντάσεις μεταξύ ΗΠΑ και Ε.Ε., ιδιαίτερα όσον αφορά τις εμπορικές πολιτικές. Η απειλή του Τραμπ να επιβάλει «αμοιβαίους δασμούς» σηματοδοτεί μια αποδυνάμωση της διατλαντικής συμμαχίας, ενώ παράλληλα διαταράσσει και το παγκόσμιο εμπόριο, επηρεάζοντας τις τιμές βασικών αγαθών, όπως π.χ. τα αυτοκίνητα, τους ημιαγωγούς και τα φαρμακευτικά προϊόντα.

Οι ΗΠΑ δείχνουν να προσεγγίζουν στρατηγικούς αντιπάλους όπως η Ρωσία και η Κίνα, δημιουργώντας ένα κλίμα «ακραίας στρατηγικής αβεβαιότητας» με απώτερο στόχο την αναδιάταξη των παγκόσμιων συμμαχιών, που θα μπορούσε να έχει μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στην παγκόσμια οικονομία και δη στις αναπτυσσόμενες οικονομίες που βρίσκονται σε εν γένει πιο ευάλωτη θέση έναντι των ανεπτυγμένων. Η αβεβαιότητα σε ό, τι αφορά την εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ υπό τον Τραμπ οδηγεί σε ενίσχυση του γεωπολιτικού κινδύνου. Οι επενδυτές προτιμούν σταθερά και προβλεψίμημα περιβάλλοντα και το απρόβλεπτο των ενεργειών του Τραμπ –είτε πρόκειται για εμπορική πολιτική, κυρώσεις ή συμμάχους– αναμένεται να βαρύνει περισσότερο τις αναπτυσσόμενες οικονομίες που βρίσκονται σε εν γένει πιο ευάλωτη θέση έναντι των ανεπτυγμένων καθώς η εισροή κεφαλαίων και επενδύσεων προς εκείνες προϋποθέτει σταθερές και ιδανικές ασφαλείς διεθνείς σχέσεις.

EUROBANK RESEARCH

Ανοδο κατέγραψε την Τρίτη το Χρηματιστήριο

Ανοδο κατέγραψε την Τρίτη το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Ο Γενικός Δείκτης παρουσίασε κέρδη σε ποσοστό 1,93%, κλείνοντας στις 231,83 μονάδες. Άνοδο 1,96% παρουσίασε ο Δείκτης FTSE/CySE 20, κλείνοντας στις 140,73 μονάδες.

Ο Γενικός Δείκτης παρουσίασε κέρδη σε ποσοστό 1,93%, κλείνοντας στις 231,83 μονάδες.

Ο ημερήσιος τζίρος διαμορφώθηκε σε €1.410.054,85. Άνοδο παρουσίασαν όλοι οι δείκτες της χρηματιστηριακής αγοράς. Ο δείκτης της Κύριας Αγοράς κατέγραψε κέρδη σε ποσοστό 2,22%, ο δείκτης της Εναλλακτικής Αγοράς σε πο-

σοστό 0,60%, των Επενδυτικών Εταιρειών σε ποσοστό 1,84% και των Ξενοδοχείων σε ποσοστό 0,042%. Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσαν οι τίτλοι της Τράπεζας Κύπρου με €874.431,62 (άνοδος 5,68% - τιμή κλεισίματος €5,58), οι τίτλοι της Ελληνικής Τράπεζας με €286.279,04 (πτώση 0,42% - τιμή κλεισίματος €4,74), οι τίτλοι της Δημότρια Επενδυτική με €82.951,98 (άνοδος 1,87% - τιμή κλεισίματος €1,63), οι τίτλοι της ΑΤΛΑΝΤΙΚ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ με €82.219,00 (άνοδος 7,09% - τιμή κλεισίματος €2,72) και οι τίτλοι της Logicom με €32.887,80 (χωρίς μεταβολή - τιμή κλεισίματος €3,74). Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγματεύσης, 6 κινήθηκαν ανοδικά, 4 καθοδικά και 4 παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών ανήλθε σε 267.

«Βόμβα» 1,3 δισ. στα χέρια των servicers

Πιλοτική δίκη στον Αρειο Πάγο θα κρίνει πώς θα υπολογίζεται ο τόκος στις οφειλές κόκκινων δανείων του νόμου Κατσέλη

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Βραδυφλεγή βόμβα 1,3 δισ. ευρώ κρατούν στα χέρια τους οι εταιρείες διαχείρισης κόκκινων δανείων εν αναμονή της πιλοτικής δίκης στον Αρειο Πάγο που καλείται να κρίνει το πώς θα υπολογίζεται ο τόκος στις οφειλές του νόμου Κατσέλη.

Πρόκειται για οφειλές 12,5 δισ. ευρώ από 200.000 δανειολήπτες που έχουν ενταχθεί την προηγούμενη δεκαετία στον νόμο Κατσέλη προστατεύοντας την πρώτη τους κατοικία με ευνοϊκούς όρους και «κούρεμα» οφειλής. Τα δάνεια αυτά εκτοκίζονται με βάση την πάγια πρακτική της τοκοχρεολυτικής εξόφλησης των δανείων, δηλαδή του υπολογισμού του τόκου στο σύνολο του άπλεκτου κεφαλαίου. Η πρακτική αυτή τίθεται σε αμφισβήτηση έπειτα από εκατοντάδες προσφυγές σε Πρωτοδικεία και Ειρηνοδικεία σε όλη τη χώρα από δανειολήπτες του νόμου Κατσέλη που ζητούν ο τόκος να εφορμίζεται στο ποσό της δόσης κάθε μήνα και όχι στο σύνολο της οφειλής.

Πολλές από τις αποφάσεις που έχουν εκδοθεί μέχρι σήμερα δικαιώνουν τους δανειολήπτες αυτούς κάνοντας αποδεκτό το σκεπτικό της προσφυγής τους, ότι δηλαδή ο εκτοκισμός όλου του άπλεκτου κεφαλαίου θα οδηγούσε σε υπέρμετρο δανεισμό των εν λόγω οφειλετών καταστρατηγώντας το πνεύμα του νόμου που είναι ο απεγκλωβισμός τους από το χρέος. Αντίθετα, άλλες αποφάσεις επικυρώνουν την πρακτική των τραπεζών να εφαρμόζουν το εκάστοτε επιτόκιο στο σύνολο της οφειλής. Το πρόβλημα με τον τρόπο εκτοκισμού των δανείων δημιουργήθηκε μετά την άνοδο των επιτοκίων από το 2022 που οδήγησε σε αύξηση του βασικού ε-

Ένα δάνειο 100.000 ευρώ με επιτόκιο 3% και χρόνο αποπληρωμής τα 20 χρόνια ανεβάζει τη συνολική οφειλή σε 135.000 ευρώ με μηνιαία δόση 560 ευρώ. Ο εκτοκισμός μόνο της δόσης θα περιόριζε δραστικά τους τόκους και θα σήμαινε ουσιαστικά άτοκο δανεισμό, αφού θα είχε δόση 420 ευρώ τον μήνα και μόλις 12,5 ευρώ τόκους ανά δόση, δηλαδή συνολικά 3.000 ευρώ τόκους για όλη τη διάρκεια της 20ετούς αποπληρωμής.

πιτοκίου με βάση το οποίο επιβαρύνονταν τα συγκεκριμένα δάνεια και άρα αύξηση της δόσης. Η συνείδηση ήταν όλο και περισσότεροι οφειλότες να βρεθούν αντιμέτωποι με υψηλές δόσεις και να καταφύγουν στην αμφισβήτηση του τρόπου εκτοκισμού του δανείου τους, προβάλλοντας την άποψη ότι ο τόκος θα πρέπει να εφαρμόζεται κάθε μήνα στη μηνιαία δόση.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο νόμος 3869, γνωστός ως νόμος Κατσέλη που θεσμοθετήθηκε το 2010 για την προστασία της πρώτης κατοικίας, προβλέπει στο άρθρο 9 ότι «η εξυπρέτηση της ο-

φειλής γίνεται με επιτόκιο που δεν υπερβαίνει αυτό της ενήμερης οφειλής ή το μέσο επιτόκιο στεγαστικού δανείου με κυμαινόμενο επιτόκιο που ισχύει κατά τον τελευταίο μήνα για τον οποίο υφίσταται μέτρηση, αναπροσαρμοζόμενο με επιτόκιο αναφοράς από των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης της ΕΚΤ». Όπως προβλέπει το ίδιο άρθρο, «για τον προσδιορισμό της περιόδου του τοκοχρεολυτικής εξόφλησης της οριζόμενης συνολικής οφειλής λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ύψος της οφειλής και η οικονομική δυνατότητα του οφειλέτη».

Η ανάγκη ερμηνείας ωστόσο της διάταξης αυτής που σύμφωνα με τις τράπεζες είναι σαφής ως προς τον τρόπο εκτοκισμού, προβλέποντας τοκοχρεολυτική εξόφληση της συνολικής οφειλής, υποχρέωσε τα πρωτοβάθμια δικαστήρια της χώρας να καταφύγουν στην Ολομέλεια του Αρείου Πάγου, προκειμένου να κρίνει αμετάκλητα το θέμα, δίνοντας τέλος στις μαζικές προσφυγές και στην ανασφάλεια δικαίου που έχει δημιουργηθεί. Η πιλοτική δίκη, όπως ονομάζεται, έχει οριστεί για τις 27 Φεβρουαρίου και τυχόν απονομή της αυτοτελούς επιβολής

του επιτοκίου στη μηνιαία δόση απειλεί να τινάζει στον αέρα τη βασική τραπεζική αρχή της τοκοχρεολυτικής εξόφλησης των δανείων. Είναι ενδεικτικό ότι ένα δάνειο 100.000 ευρώ με επιτόκιο 3% και χρόνο αποπληρωμής τα 20 χρόνια ανεβάζει τη συνολική οφειλή σε 135.000 ευρώ με μηνιαία δόση 560 ευρώ. Ο εκτοκισμός μόνο της δόσης θα περιόριζε δραστικά τους τόκους που θα επιβαρύνονταν το ίδιο δάνειο και θα σήμαινε ουσιαστικά άτοκο δανεισμό, αφού θα είχε δόση 420 ευρώ τον μήνα και μόλις 12,5 ευρώ τόκους ανά δόση, δηλαδή συνολικά 3.000 ευρώ τόκους για όλη τη διάρκεια της 20ετούς αποπληρωμής.

Σύμφωνα με τους υπολογισμούς των servicers, το κόστος από την ανατροπή της μέχρι σήμερα πάγιας πρακτικής υπολογίζεται σε 1,3 δισ. ευρώ μόνο για τα δάνεια του νόμου Κατσέλη, που συνολικά ανέρχονται σε 12,5 δισ. ευρώ. Τα δάνεια αυτά έχουν τιτλοποιηθεί μέσω του μηχανισμού κρατικών εγγυήσεων «Ηρακλής» και τυχόν ανατροπή του τρόπου εκτοκισμού τους θα οδήγούσε σε σημαντική απώλεια εσόδων, ανατροπή των επιχειρησιακών σχεδίων που έχουν συμφωνηθεί στο πλαίσιο των τιτλοποιήσεων και νομοτελεσιακά κατάρτιση των κρατικών εγγυήσεων.

Το πρόβλημα ωστόσο δεν σταματά εκεί, αφού εκτός από τα δάνεια του νόμου Κατσέλη αντιστοιχεί μεταχείριση θα μπορούσαν να διεκδικήσουν και άλλες ευαίσθητες κατηγορίες οφειλετών, όπως οι δανειολήπτες που κάνουν αίτηση για τον εξωδικαστικό μηχανισμό και γιατί όχι το σύνολο των οφειλετών είτε είναι ευάλωτοι είτε όχι, αμφισβητώντας τον πυρήνα της τραπεζικής πρακτικής στις χορηγήσεις.

Δεν βλέπει φούσκα ακινήτων η Capital Economics

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Κατασκευαστική άνθηση στην Ελλάδα βλέπει η Capital Economics, η οποία επισημαίνει πως παρά την έκρηξη των τιμών των ακινήτων στη χώρα, δεν υπάρχει κίνδυνος σχηματισμού φούσκας στην αγορά, αφού τα στεγαστικά δάνεια είναι περιορισμένα και ο κατασκευαστικός τομέας σχετικά μικρός.

Ειδικότερα, όπως σημειώνει ο οίκος, οι τιμές των κατοικιών στη Νότια Ευρώπη σημείωσαν άνθηση τα τελευταία πέντε χρόνια, καθώς αυξήθηκαν κατά 30% στην Ισπανία, 54% στην Ελλάδα και 57% στην Πορτογαλία, επεκτείνοντας μια σειρά ισχυρών επιδόσεων από τότε που οι οικονομίες τους άρχισαν να ανακάμπτουν από την κρίση της Ευρωζώνης. Η πρόσφατη άνοδος σημειώθηκε παρά την αύξηση των επιτοκίων της ΕΚΤ, η οποία ανέβασε το κόστος δανεισμού και κατέστειλε τον στεγαστικό δανεισμό. Πράγματι, το χρέος των νοικοκυριών στην Ισπανία και στην Ελλάδα ήταν στην πραγματικότητα χαμηλότερο το γ' τρίμηνο του περασμένου έτους σε ονομαστικούς όρους σε σχέση με το δ' τρίμηνο του 2019, ενώ ήταν μόλις 11% υψηλότερο στην Πορτογαλία.

Για την Ισπανία και την Πορτογαλία, ένας από τους βασικούς «μοχλούς» της αύξησης των τιμών των κατοικιών ήταν η αύξηση του πληθυσμού λόγω της μετανάστευ-

Τα στεγαστικά δάνεια είναι περιορισμένα και ο κατασκευαστικός τομέας σχετικά μικρός.

σης τα τελευταία χρόνια – η μετανάστευση αύξησε τον πληθυσμό αυτών των χωρών κατά περίπου 5% μεταξύ 2019 και 2023, ενώ το απόθεμα κατοικιών αυξήθηκε μόνο κατά 1,1% στην Πορτογαλία και 2,4% στην Ισπανία κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Στην Ελλάδα η κατάσταση είναι λίγο διαφορετική, τονίζει η Capital Economics, καθώς ο όγκος της μετανάστευσης ήταν αρκετά μικρός. Ωστόσο, η Ελλάδα σημείωσε μεγάλη αύξηση στις εισροές επεν-

δύσεων από το εξωτερικό στην αγορά ακινήτων της, με κίνητρο το σχέδιο της «χρυσής βίζας». Παράλληλα και οι ισχυρές αγορές εργασίας έπαιξαν επίσης μεγάλο ρόλο στη στήριξη των τιμών των κατοικιών, όπως αναφέρει η Capital Economics. Οι συνολικοί μισθοί σε κάθε χώρα αυξήθηκαν σημαντικά μεταξύ του δ' τριμήνου 2019 και του γ' τριμήνου του 2024 λόγω τόσο των υψηλότερων μέσων μισθών όσο και της υψηλής αύξησης της απασχόλησης.

Η άνοδος των τιμών των κατοικιών οδήγησε σε σημαντική αύξηση των επενδύσεων σε κατοικίες τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Πορτογαλία, παρατηρεί ο οίκος. Μεταξύ του δ' τριμήνου του 2019 και γ' τριμήνου του 2024 οι επενδύσεις σε κατοικίες σχεδόν τριπλασιάστηκαν στην Ελλάδα, αν και από πολύ χαμηλό επίπεδο, και συνέβαλαν κατά 1,7% στην αύξηση του ΑΕΠ. Στην Πορτογαλία αυξήθηκαν κατά 18%, ωστόσο στην Ισπανία η κατάσταση έχει αλλάξει

ελάχιστα σε αυτό το διάστημα, ίσως επειδή οι τιμές των κατοικιών δεν έχουν αυξηθεί τόσο γρήγορα όσο στις άλλες δύο χώρες.

Η Capital Economics αναμένει ότι ο κατασκευαστικός τομέας και στις τρεις οικονομίες θα αναπληρωθεί με ισχυρό ρυθμό τα επόμενα δύο χρόνια. Οι τιμές των κατοικιών αυξάνονται πολύ πιο γρήγορα από το κόστος κατασκευής, όπως επισημαίνει, γεγονός που θα δώσει κίνητρο για αύξηση της δραστηριότητας. Επιπλέον αναμένει ότι οι οικονομίες της Ισπανίας, της Πορτογαλίας και της Ελλάδας θα συνεχίσουν να καταγράφουν ισχυρές επιδόσεις τα επόμενα χρόνια, υποστηρίζοντας περαιτέρω τη ζήτηση.

Τέλος, ο οίκος υπογραμμίζει πως ενώ ο αναπτυσσόμενος κατασκευαστικός τομέας στις οικονομίες του Νότου μπορεί να οδηγήσει σε συγκρίσεις με την προ της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης περίοδο, ο κίνδυνος οι τρέχουσες συνθήκες της αγοράς να αποτελέσουν αρχή μιας προβληματικής φούσκας είναι μικρός. Η αγορά, όπως εξηγεί, δεν «οδηγείται» από τα δάνεια και το απόθεμα του χρέους των νοικοκυριών είναι χαμηλό. Επιπλέον, ο κατασκευαστικός τομέας εξακολουθεί να είναι μικρός με ιστορικά πρότυπα σε αυτές τις οικονομίες, ενώ ο δείκτης μη εξυπηρετούμενων δανείων προς το σύνολο των δανείων μειώνεται τα τελευταία χρόνια.

Deloitte.

Καινοτομία μέσω της μάθησης

Αναπτύξτε τις προσωπικές και επαγγελματικές σας δεξιότητες

© 2025 Deloitte Limited

Deloitte
Academy

Σαρώστε
για να μάθετε
περισσότερα

